

2022

Raport Roczny Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

citi handlowy

Dokument ten nie stanowi oficjalnej wersji Roczego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku. Oficjalne Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku zostało sporządzone zgodnie z wymogami ESEF.

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. euro***	
	2022	2021	2022	2021
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	3 332 804	824 249	710 877	180 065
Przychody z tytułu opłat i prowizji	688 184	742 899	146 788	162 294
Zysk brutto	1 994 688	950 936	425 461	207 741
Zysk netto	1 545 680	717 468	329 689	156 738
Całkowite dochody	1 291 558	(40 781)	275 485	(8 909)
Zmiana stanu środków pieniężnych	(5 907 780)	2 046 917	(1 260 111)	447 169
Aktywa razem	69 801 402	61 862 771	14 883 345	13 450 183
Zobowiązania wobec banków	4 794 671	3 383 353	1 022 340	735 607
Zobowiązania wobec klientów	50 512 860	43 507 474	10 770 562	9 459 380
Kapitał własny	7 960 245	7 383 395	1 697 317	1 605 295
Kapitał zakładowy	522 638	522 638	111 439	113 632
Liczba akcji (w szt.)	130 659 600	130 659 600	130 659 600	130 659 600
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/euro)	60,92	56,51	12,99	12,29
Łączny współczynnik kapitałowy (w %)*	17,6	20,1	17,6	20,1
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/euro)	11,83	5,49	2,52	1,20
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł /euro)	11,83	5,49	2,52	1,20
Wyplacona dywidenda na jedną akcję (w zł/euro)**	5,47	1,2	1,17	0,26

*Dodatkowe informacje dotyczące kalkulacji łącznego współczynnika kapitałowego zawarte są w Nocie nr 3, w sekcji „Adekwatność kapitałowa” oraz „Informacji w zakresie adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku” podlegającej publikacji na stronie internetowej Banku. Kalkulacja łącznego współczynnika kapitałowego na dzień 31 grudnia 2022 roku była przedmiotem badania przez niezależnego biegłego rewidenta.

**Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Handlowego w Warszawie S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto za 2021 rok oraz uchwałę w sprawie podziału niepodzielonego zysku z lat ubiegłych. Dodatkowe informacje dotyczące wypłaty dywidendy znajdują się w Nocie 34.

***Kursy użyte do przeliczenia złotych na euro: pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej wg średniego kursu NBP na dzień 31 grudnia 2022 roku – 4,6899 zł (na dzień 31 grudnia 2021 roku: 4,5994 zł); pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych wg kursu stanowiącego średnią arytmetyczną kursów NBP na koniec każdego miesiąca 2022 roku – 4,6883 zł (2021 roku 4,5775 zł).

Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 r.

SPIS TREŚCI

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Informacja dodatkowa zawierająca opis przyjętych zasad rachunkowości i inne informacje objaśniające

1. Informacje ogólne o Banku i Grupie Kapitałowej Banku („Grupa”)
2. Znaczące zasady rachunkowości
3. Zarządzanie ryzykiem
4. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności
5. Wynik z tytułu odsetek
6. Wynik z tytułu opłat i prowizji
7. Przychody z tytułu dywidend
8. Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji
9. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń
10. Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych
11. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu
12. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych
13. Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania warunkowe
14. Podatek dochodowy
15. Zysk przypadający na jedną akcję
16. Zestawienie zmian w pozostałych całkowitych dochodach
17. Kasa, operacje z Bankiem Centralnym
18. Należności od banków
19. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
20. Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody
21. Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat
22. Należności od klientów
23. Rzeczowe aktywa trwałe
24. Wartości niematerialne
25. Test utraty wartości dla wartości firmy
26. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
27. Inne aktywa
28. Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia
29. Zobowiązania wobec banków

- 30. Zobowiązania wobec klientów
- 31. Rezerwy
- 32. Inne zobowiązania
- 33. Aktywa i zobowiązania finansowe według umownych terminów wymagalności/zapadalności
- 34. Kapitały
- 35. Transakcje repo oraz reverse repo
- 36. Kompensowanie należności i zobowiązań finansowych
- 37. Rachunkowość zabezpieczeń
- 38. Wartość godziwa
- 39. Wynik z tytułu wyłączenia składnika aktywów finansowych z bilansu
- 40. Zobowiązania warunkowe i sprawy sporne
- 41. Aktywa stanowiące zabezpieczenie
- 42. Działalność powiernicza
- 43. Leasing
- 44. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych
- 45. Transakcje z kluczowym personelem kierowniczym
- 46. Jednostki powiązane
- 47. Świadczenia na rzecz pracowników
- 48. Wpływ wojny w Ukrainie
- 49. Zdarzenia po dacie bilansowej

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Za okres	2022	2021
<i>w tys. zł</i>	Nota		
Przychody z tytułu odsetek	5	3 187 563	772 212
Przychody o podobnym charakterze	5	145 241	52 037
Koszty odsetek i koszty o podobnym charakterze	5	(591 930)	(36 188)
Wynik z tytułu odsetek	5	2 740 874	788 061
Przychody z tytułu opłat i prowizji	6	688 184	742 899
Koszty z tytułu opłat i prowizji	6	(108 469)	(93 031)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	6	579 715	649 868
Przychody z tytułu dywidend	7	11 089	10 959
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	8	647 198	514 603
Wynik na inwestycyjnych dłużnych aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	39	(323 054)	414 599
Wynik na inwestycjach kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		10 886	53 214
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	9	(1 814)	(6 421)
Pozostałe przychody operacyjne	10	23 038	18 878
Pozostałe koszty operacyjne	10	(40 390)	(89 648)
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	10	(17 352)	(70 770)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	11	(1 234 843)	(1 090 742)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	12	(103 016)	(111 833)
Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów		2 869	(658)
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania warunkowe	13	(104 840)	(38 784)
Zysk operacyjny		2 207 712	1 112 096
Podatek od niektórych instytucji finansowych		(213 024)	(161 160)
Zysk brutto		1 994 688	950 936
Podatek dochodowy	14	(449 008)	(233 468)
Zysk netto		1 545 680	717 468
W tym:			
Zysk netto należny udziałowcom jednostki dominującej (w tys.)		1 545 680	717 468
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	15	130 659 600	130 659 600
Zysk na jedną akcję (w zł)	15	11,83	5,49
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł)	15	11,83	5,49

Informacja dodatkowa zamieszczona na kolejnych stronach stanowi integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Za okres	2022	2021
<i>w tys. zł</i>	<i>Nota</i>		
Zysk netto		1 545 680	717 468
Pozostałe całkowite dochody, które są lub mogą być przekwalifikowane do rachunku zysków i strat:		(261 421)	(762 051)
Aktualizacja wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	16	(523 184)	(426 210)
(Zyski)/Straty przeniesione do rachunku zysków i strat po zaprzestaniu ujmowania aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	16	261 674	(335 825)
Różnice kursowe		89	(16)
Pozostałe całkowite dochody, które nie mogą być przekwalifikowane do rachunku zysków i strat:		7 299	3 802
Zyski/(Straty) aktuarialne z wyceny programu określonych świadczeń (netto)	16	7 299	3 802
Pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu		(254 122)	(758 249)
Całkowite dochody ogółem		1 291 558	(40 781)

W tym:

Całkowite dochody należne udziałowcom jednostki dominującej	1 291 558	(40 781)
---	-----------	----------

Informacja dodatkowa zamieszczona na kolejnych stronach stanowi integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Stan na dzień	31.12.2022	31.12.2021
<i>w tys. zł</i>	<i>Nota</i>		
AKTYWA			
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	17	595 969	6 526 743
Należności od banków	18	1 043 968	967 677
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	19	7 029 163	9 956 212
<i>aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań</i>	41	60 988	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające		623	119 290
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, w tym:	20	37 180 808	20 590 284
<i>aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań</i>	41	697 698	748 763
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	21	106 144	97 316
Należności od klientów	22	21 620 507	21 327 600
Rzeczowe aktywa trwałe	23	455 418	451 671
Wartości niematerialne	24	1 263 863	1 243 160
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-	54 721
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	26	287 368	264 313
Inne aktywa	27	217 571	257 621
Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia	28	-	6 163
Aktywa razem		69 801 402	61 862 771
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	29	4 794 671	3 383 353
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19	4 896 099	6 588 482
Pochodne instrumenty zabezpieczające		6 917	-
Zobowiązania wobec klientów	30	50 512 860	43 507 474
Rezerwy	31	112 507	142 024
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		245 937	5 974
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		165	-
Inne zobowiązania	32	1 272 001	852 069
Zobowiązania razem		61 841 157	54 479 376
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał zakładowy	34	522 638	522 638
Kapitał zapasowy	34	3 001 259	3 001 699
Kapitał z aktualizacji wyceny	34	(573 528)	(312 018)
Pozostałe kapitały rezerwowe	34	2 833 345	2 814 030
Zyski zatrzymane		2 176 531	1 357 046
Kapitał własny razem		7 960 245	7 383 395
Zobowiązania i kapitał własny razem		69 801 402	61 862 771

Informacja dodatkowa zamieszczona na kolejnych stronach stanowi integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

<i>w tys. zł</i>	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2022 roku	522 638	3 001 699	(312 018)	2 814 030	1 357 046	7 383 395
Całkowite dochody ogółem, z tego:	-	-	(261 510)	7 388	1 545 680	1 291 558
Zysk netto	-	-	-	-	1 545 680	1 545 680
Pozostałe całkowite dochody	-	-	(261 510)	7 388	-	(254 122)
różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	89	-	89
wycena aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	-	-	(261 510)	-	-	(261 510)
zyski/(straty) aktuarialne z wyceny programu określonych świadczeń (netto)	-	-	-	7 299	-	7 299
Dywidendy wypłacone	-	-	-	-	(714 708)	(714 708)
Transfer na kapitały	-	(440)	-	11 927	(11 487)	-
Stan na 31 grudnia 2022 roku	522 638	3 001 259	(573 528)	2 833 345	2 176 531	7 960 245

<i>w tys. zł</i>	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2021 roku	522 638	3 002 265	450 017	2 793 561	812 486	7 580 967
Całkowite dochody ogółem, z tego:	-	-	(762 035)	3 786	717 468	(40 781)
Zysk netto	-	-	-	-	717 468	717 468
Pozostałe całkowite dochody	-	-	(762 035)	3 786	-	(758 249)
różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	(16)	-	(16)
wycena aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	-	-	(762 035)	-	-	(762 035)
zyski/(straty) aktuarialne z wyceny programu określonych świadczeń (netto)	-	-	-	3 802	-	3 802
Dywidendy wypłacone	-	-	-	-	(156 791)	(156 791)
Transfer na kapitały	-	(566)	-	16 683	(16 117)	-
Stan na 31 grudnia 2021 roku	522 638	3 001 699	(312 018)	2 814 030	1 357 046	7 383 395

Informacja dodatkowa zamieszczona na kolejnych stronach stanowi integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Za okres	2022	2021
<i>w tys. zł</i>			
A. DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
I. Zysk netto		1 545 680	717 468
II. Korekty		(9 051 333)	697 395
Bieżący i odroczony podatek dochodowy ujęty w wyniku finansowym	14	449 008	233 468
Amortyzacja	12	103 016	111 833
Wynik odpisów na oczekiwane straty kredytowe na należności	13	93 961	52 493
Wynik z tytułu rezerw, w tym na zobowiązania warunkowe		29 095	54 870
Wynik z tytułu odsetek	5	(2 740 873)	(788 061)
Przychody z tytułu dywidend	7	(11 089)	(10 959)
Wynik ze sprzedaży aktywów trwałych		(2 869)	658
Wynik z tytułu niezrealizowanych różnic kursowych		19 807	(3 941)
Wynik na inwestycjach kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		(10 886)	(53 214)
Inne korekty		29 295	20 539
Zmiana stanu należności od banków	18	(37 898)	(388 544)
Zmiana stanu należności od klientów	22	(309 691)	560 023
Zmiana stanu dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	(16 769 855)	5 599 855
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	19	2 948 243	(5 625 043)
Zmiana stanu aktywów z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających	37	118 667	(119 290)
Zmiana stanu innych aktywów	27	37 861	(321)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	29	1 384 681	(1 736 335)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	30	6 943 124	114 958
Zmiana stanu zobowiązań przeznaczonych do obrotu	19	(1 692 383)	2 932 060
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających	37	6 917	(98 025)
Zmiana stanu innych zobowiązań	32	360 536	(159 629)
Odsetki otrzymane		3 071 922	1 015 038
Odsetki zapłacone		(504 181)	(36 756)
Podatek dochodowy zapłacony		(111 709)	(145 335)
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		(5 049 621)	2 247 810
B. DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA			
Wpływy		29 624	49 369
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	23	7 048	4 359
Zbycie udziałów kapitałowych	21	2 058	34 372
Zbycie aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia		9 783	-
Dywidendy otrzymane		10 735	10 638
Wydatki		(142 786)	(85 787)
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	23	(59 107)	(25 573)
Nabycie wartości niematerialnych	24	(83 679)	(60 214)
Przepływy netto związane z działalnością inwestycyjną		(113 162)	(36 418)
C. DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Wpływy		-	-
Wydatki		(726 286)	(168 453)
Dywidendy wypłacone		(714 708)	(156 792)
Wydatki z tytułu opłat leasingowych		(11 578)	(11 661)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(726 286)	(168 453)
D. Różnice kursowe z przeliczenia środków pieniężnych		(18 711)	3 978
E. Zwiększenie/(zmniejszenie) środków pieniężnych netto		(5 907 780)	2 046 917
F. Środki pieniężne na początek okresu		6 566 557	4 519 640
G. Środki pieniężne na koniec okresu	44	658 777	6 566 557

Informacja dodatkowa zamieszczona na kolejnych stronach stanowi integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Informacja dodatkowa zawierająca opis przyjętych zasad rachunkowości i inne informacje objaśniające

1. Informacje ogólne o Banku i Grupie Kapitałowej Banku („Grupa”)

Bank Handlowy w Warszawie S.A. („Jednostka dominująca”, „Bank”) ma siedzibę w Polsce przy ul. Senatorskiej 16, 00-923 Warszawa. Bank został powołany aktem założycielskim z dnia 13 kwietnia 1870 roku i jest zarejestrowany w Rejestrze Przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy w Warszawie, pod numerem KRS: 0000001538. Bank działa jako Spółka akcyjna. W okresie sprawozdawczym nazwa podmiotu nie uległa zmianie.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 000013037 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP 526-030-02-91.

Czas trwania Jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy jest nieoznaczony.

Kapitał zakładowy Banku wynosi 522 638 400 zł i podzielony jest na 130 659 600 akcji zwykłych na okaziciela, o wartości nominalnej 4,00 zł każda. Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Bank jest członkiem Citigroup Inc. Jednostką dominującą dla Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation z siedzibą w New Castle, USA. Citibank Overseas Investment Corporation jest podmiotem zależnym od Citibank N.A. z siedzibą w Nowym Jorku, USA, podczas gdy jednostką dominującą najwyższego szczebla jest Citigroup Inc.

Bank jest uniwersalnym bankiem komercyjnym, oferującym szeroki zakres usług bankowych dla osób fizycznych i prawnych.

W grudniu 2021 roku Bank zakończył procedurę uzyskania rozszerzonej licencji maklerskiej w Komisji Nadzoru Finansowego. Pozwoliło to na zakończenie procesu powołania biura maklerskiego w strukturach Banku i sfinalizowanie przeniesienia działalności maklerskiej, prowadzonej wcześniej przez Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”), na Bank w drodze sprzedaży przedsiębiorstwa.

W dniu 29 lipca 2022 roku Bank zawarł z DMBH „Umowę przeniesienia przedsiębiorstwa” na podstawie której w dniu 1 sierpnia 2022 roku przedsiębiorstwo DMBH zostało przeniesione do Banku. W rezultacie, od dnia 1 sierpnia 2022 roku działalność maklerska jest skoncentrowana i prowadzona w Departamencie Maklerskim Banku.

Mając na uwadze powyższe Zarząd DMBH w dniu 11 maja 2022 roku, podjął decyzję o zaprzestaniu prowadzenia działalności maklerskiej z dniem 1 sierpnia 2022 roku. W konsekwencji tej decyzji DMBH w dniu 19 września 2022 roku złożył do Komisji Nadzoru Finansowego („KNF”) wniosek o uchylenie decyzji w przedmiocie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej. W wyniku przeprowadzonego postępowania DMBH otrzymał w dniu 7 grudnia 2022 roku decyzję KNF w sprawie uchylenia decyzji KPWiG oraz KNF w zakresie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej. Decyzja uprawomocniła się po upływie 14 dni.

Transakcja nabycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa od DMBH nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy. Rozliczenie transakcji nabycia przedsiębiorstwa w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Banku zostało ujęte metodą wartości księgowych, w ramach której różnicę pomiędzy zapłaconym wynagrodzeniem a wartością księgową przejętych aktywów netto wynoszącą 16,8 mln zł ujęto w jednostkowym kapitale Banku, dodatkowe informacje dotyczące wartości księgowych przejętych aktywów znajdują się w notce 47 Roczne go Jednostkowego Sprawozdania Finansowego Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. obejmuje dane Banku - Jednostki dominującej oraz jednostek od niego zależnych (razem zwanych dalej Grupą).

W skład Grupy wchodzi Bank oraz następujące jednostki zależne:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udział w kapitale/w głosach na WZ	
		w %	
		31.12.2022	31.12.2021
Jednostki konsolidowane metodą pełną			
Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.	Warszawa	100,00	100,00
Handlowy-Leasing Sp. z o.o.			
(poza pośrednimi powiązaniami poprzez Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o. gdzie udział w kapitale wynosi 2,53%)	Warszawa	97,47	97,47
Handlowy Investments S.A.	Luksemburg	100,00	100,00
Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	100,00	100,00

Struktura Grupy Kapitałowej Banku w 2022 roku nie uległa zmianie w porównaniu do końca 2021 roku.

Informacje finansowe dotyczące jednostek zależnych 31.12.2022 r.

Jednostki podporządkowane konsolidowane metodą pełną

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale (w %*)	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	97,47	21 378	690	20 688	697	292
DOM MAKLERSKI BANKU HANDLOWEGO S.A.	Warszawa	Działalność maklerska	Jednostka zależna	100	119 220	1 934	117 286	48 399	3 333
HANDLOWY INVESTMENTS S.A.	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100	4 432	55	4 377	442	(91)
HANDLOWY – INWESTYCJE Sp. z o.o. 1/.	Warszawa	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100	10 566	94	10 472	208	12

Dane w tys. zł

*Udział bezpośredni.

Objaśnienie zależności pośrednich:

1/ Pośrednie powiązania poprzez Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale (w %)	Wartość bilansowa udziałów/akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	2,53	414	21 378	690	20 688	697	292

Dane w tys. zł

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania, pochodzą z niezbadanych sprawozdań finansowych jednostek. Dane finansowe Handlowy Investments S.A. pochodzą ze sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 28 lutego 2023 roku będącego dniem bilansowym jednostki.

Informacje finansowe dotyczące jednostek zależnych 31.12.2021 r.

Jednostki podporządkowane konsolidowane metodą pełną

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale (w %*)	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	97,47	21 129	732	20 397	-	(441)
DOM MAKLERSKI BANKU HANDLOWEGO S.A.	Warszawa	Działalność maklerska	Jednostka zależna	100	742 894	618 481	124 413	84 841	26 858
HANDLOWY INVESTMENTS S.A.	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100	4 493	111	4 382	314	(359)
HANDLOWY – INWESTYCJE Sp. z o.o. 1/.	Warszawa	Działalność maklerska	Jednostka zależna	100	10 519	59	10 460	-	(169)

Dane w tys. zł

*Udział bezpośredni.

Objaśnienie zależności pośrednich:

1/ Pośrednie powiązania poprzez Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale (w %)	Wartość bilansowa udziałów/akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	2,53	414	21 129	732	20 397	-	(441)

Dane w tys. zł

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania, pochodzą z niezbadanych sprawozdań finansowych jednostek. Dane finansowe Handlowy Investments S.A. pochodzą ze sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 28 lutego 2022 roku będącego dniem bilansowym jednostki.

2. Znaczące zasady rachunkowości

Oświadczenie o zgodności

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską („MSSF EU”), a w zakresie nieregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub ubiegających się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

Sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w okresie co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego. Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania finansowego Zarząd Banku nie stwierdza istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenie dla możliwości kontynuacji działalności przez Grupę w okresie co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku do publikacji 20 marca 2023 roku. Ostateczne zatwierdzenie sprawozdania finansowego nastąpi przez Walne Zgromadzenie Banku.

Roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku do publikacji 20 marca 2023 roku. Ostateczne zatwierdzenie sprawozdania finansowego nastąpi przez Walne Zgromadzenie Banku.

Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje rok zakończony 31 grudnia 2022 oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2021.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w złotych polskich (waluta prezentacji) w zaokrągleniu do tysiąca złotych.

W sprawozdaniu zastosowano koncepcję wartości godziwej dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych, a także inwestycji kapitałowych (akcje i udziały mniejszościowe) oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody. Pozostałe składniki aktywów finansowych wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonej o odpisy na oczekiwane straty kredytowe. Pozostałe zobowiązania finansowe wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu.

Sporządzenie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy zgodnie z MSSF wymaga od kierownictwa dokonania pewnych szacunków oraz przyjęcia związanych z nimi założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym. Najważniejsze zasady rachunkowości oraz szacunki i oceny zastosowane przy sporządzaniu niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stosowane były przez Grupę we wszystkich prezentowanych latach w sposób ciągły.

Szacunki i związane z nimi założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które w danych warunkach uznane zostaną za właściwe i które stanowią podstawę do dokonania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, których wartości nie można określić w sposób jednoznaczny na podstawie innych źródeł. Rzeczywiste wartości mogą się jednak różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty szacunków ujmowane są w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku, jeżeli korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeżeli korekta wpływa zarówno na bieżący, jak i przyszłe okresy.

Najistotniejsze szacunki dokonane za okres dwunastu miesięcy, zakończony 31 grudnia 2022 roku dotyczą:

- oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych (Nota 3),
- wyceny według wartości godziwej instrumentów pochodnych (Nota 19),
- utraty wartości firmy (Nota 25),
- rezerw (w tym z tytułu spraw spornych, Nota 40),
- świadczeń pracowniczych (Nota 47).

Znaczące zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzeniu niniejszego sprawozdania finansowego zaprezentowano w poszczególnych notach do niniejszego sprawozdania finansowego oraz poniżej.

Rachunek zysków i strat	Numer noty zawierającej opis zasad rachunkowości
Wynik z tytułu odsetek	5
Wynik z tytułu opłat i prowizji	6
Przychody z tytułu dywidend	7
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	2.1

Rachunek zysków i strat	Numer noty zawierającej opis zasad rachunkowości
Wynik na inwestycyjnych dłużnych aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	2.1
Wynik na inwestycjach kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2.1
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	37
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania warunkowe	3
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	Numer noty zawierającej opis zasad rachunkowości
Należności od banków	2.1
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	2.1
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	2.1
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2.1
Należności od klientów	2.1
Rzeczowe aktywa trwałe	23
Wartości niematerialne	24
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	26
Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia	28
Zobowiązania wobec banków	2.1
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	2.1
Pochodne instrumenty zabezpieczające	37
Zobowiązania wobec klientów	2.1
Rezerwy	31
Inne zobowiązania	32

Standardy i interpretacje zatwierdzone lecz jeszcze nieobowiązujące na dzień 31 grudnia 2022 roku, które mogą mieć wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy

Standardy i interpretacje zatwierdzone lecz jeszcze nieobowiązujące na dzień 31 grudnia 2022 roku, które mogą mieć wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy to:

- Zmiana do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” oraz Oświadczenia praktycznego 2 „Dokonywanie ocen materialności” w zakresie ujawniania zasad (polityki) rachunkowości, wprowadzająca wymóg ujawniania materialnych zasad rachunkowości zastępujący dotychczasowy wymóg ujawniania istotnych zasad rachunkowości, wydana 12 lutego 2021 roku;
- Zmiana do MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów” wprowadzająca definicję wartości szacunkowych, obejmującą również definicję zmiany wartości szacunkowych, zamiast dotychczasowej definicji zmiany wartości szacunkowych, wydana 12 lutego 2021 roku;
- MSSF 17 – Ubezpieczenia – zastępujący MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe i wprowadzający kompleksowe uregulowania w obszarze rachunkowego podejścia do umów ubezpieczeniowych, a w szczególności wynikających z nich zobowiązań, wydana 25 czerwca 2020 roku;
- Zmiana do MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” - pierwsze zastosowanie MSSF 17 i MSSF 9 – informacje porównawcze dotyczące umożliwienia jednostkom wdrażającym MSSF 9 oraz MSSF 17 uproszczenie (wynikające z trudnych do wyjaśnienia wymogów prezentowania danych porównawczych z obu tych standardów łącznie) w ujawnianiu danych porównawczych poprzez uznanie, że standard MSSF 9 był zastosowany do aktywów finansowych wcześniej, wydana 9 grudnia 2021 roku;
- Zmiana do MSR 12 „Podatek dochodowy” zawężająca zwolnienie z ujmowania aktywów i zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego, tak że nie obejmuje ono transakcji, w wyniku których powstają opodatkowane i odliczalne różnice przejściowe w równych kwotach, wydana 7 maja 2021 roku.

Wyżej wymienione zmiany obowiązują od 1 stycznia 2023 roku i nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Pozostałe zmiany standardów oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską

- Zmiana MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” w zakresie prezentacji zobowiązań finansowych w podziale na krótko i długoterminowe, doprecyzowująca kryteria klasyfikacji zobowiązania jako długoterminowe;
- Zmiana do MSSF 16 „Leasing” dotycząca zobowiązań z tytułu leasingu w przypadku sprzedaży oraz leasingu zwrotnego, wydana 22 września 2022 roku.

Wyżej wymienione zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Standardy obowiązujące od 1 stycznia 2022

- Zmiany do MSSF 3 polegające na aktualizacji odniesienia do założeń koncepcyjnych;
- Zmiany do MSR 16 zabraniające odliczania od kosztu wytworzenia pozycji rzeczowych aktywów trwałych jakichkolwiek wpływów ze sprzedaży pozycji wytworzonych w trakcie doprowadzenia tego składnika aktywów do miejsca i stanu umożliwiającego mu działanie w sposób zamierzony przez kierownictwo. Zamiast tego jednostka ujmuje przychody ze sprzedaży takich pozycji oraz koszt wytworzenia tych pozycji w rachunku zysków i strat. Data obowiązywania - okres roczny rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie;
- Zmiany do MSR 37 precyzujące, że „koszt wykonania” umowy rodzącej obciążenia obejmuje „koszty bezpośrednio związane z umową”. Koszty bezpośrednio związane z umową mogą być kosztami krańcowymi związanymi z wykonaniem umowy lub alokacją innych kosztów, które są bezpośrednio związane z realizacją umów. Data obowiązywania - okres roczny rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie;
- Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2018-2020, wyjaśniające użyte słownictwo oraz poprawiające drobne niekonsekwencje, przeoczenia lub sprzeczności między wymogami standardów w MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy, MSSF 9 Instrumenty Finansowe, MSR 41 Rolnictwo oraz przykładach w MSSF 16 Leasing.

Wymienione powyżej zmiany nie wpływają istotnie na sprawozdanie finansowe.

Podstawy konsolidacji

Jednostki zależne to wszelkie jednostki kontrolowane przez Grupę. Grupa sprawuje kontrolę nad jednostką wówczas, gdy posiada władzę nad tą jednostką, jest narażona lub ma prawo do zmiennych zwrotów ze swojego zaangażowania w tę jednostkę oraz ma możliwość wywierania wpływu na te zwroty poprzez sprawowanie władzy nad tą jednostką.

Przejęcie jednostek zależnych przez Grupę rozlicza się metodą nabycia. Koszt przejęcia ustala się jako wartość godziwą przekazanych aktywów, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przejętych na dzień wymiany. Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania, w tym warunkowe przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych, wycenia się początkowo według ich wartości godziwej na dzień przejęcia, niezależnie od wielkości ewentualnych udziałów niekontrolujących. Nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach netto ujmuje się jako wartość firmy. Jeżeli koszt przejęcia jest niższy od wartości godziwej aktywów netto przejętej jednostki zależnej, różnicę ujmuje się bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

Transakcje i rozrachunki na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Eliminacji podlegają również istotne niezrealizowane zyski i straty na transakcjach pomiędzy spółkami z Grupy.

Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały ujednolicone w procesie przygotowania skonsolidowanego sprawozdania finansowego tam, gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności we wszystkich istotnych obszarach z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

Waluty obce

Wartości prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym prezentowane są w złotych polskich, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Grupy.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej i zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane wyrażone w walutach obcych przelicza się na złote polskie według kursu średniego ustalonego dla danej waluty przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego („NBP”) na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.

Transakcje wyrażone w walutach obcych przy początkowym ujęciu przelicza się na walutę funkcjonalną (złoty polski) według kursu obowiązującego w dniu transakcji.

Różnice kursowe wynikające z rewaluacji walutowych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz rozliczenia transakcji walutowych zaliczane są do wyniku z pozycji wymiany, w ramach wyniku na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji.

Kursy podstawowych walut zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego są następujące:

w zł	31 grudnia 2022 r.	31 grudnia 2021 r.
1 USD	4,4018	4,0600
1 CHF	4,7679	4,4484
1 EUR	4,6899	4,5994

2.1 Aktywa i zobowiązania finansowe – klasyfikacja i wycena

Klasyfikacja

Bank klasyfikuje instrumenty finansowe do następujących kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- aktywa finansowe wyceniane wg amortyzowanego kosztu,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody,
- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- zobowiązania finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu.

Składniki aktywów finansowych wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat)

Kategoria obejmuje:

1) aktywa, które nie zostały zaklasyfikowane jako wyceniane według amortyzowanego kosztu, ani jako wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody oraz

2) aktywa finansowe przeznaczone w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat, jeśli w ten sposób Bank eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność wyceny lub ujęcia (określaną czasami jako „niedopasowanie księgowe”), jaka w przeciwnym razie powstałaby na skutek wyceny aktywów lub zobowiązań bądź ujęcia związanych z nimi zysków lub strat według różnych zasad oraz

3) akcje i udziały mniejszościowe

Składnik aktywów zalicza się do tej kategorii w szczególności, gdy jest przeznaczony do obrotu (model aktywów przeznaczonych do obrotu), tzn. jeżeli: został nabyty głównie w celu sprzedaży w bliskim terminie; w momencie początkowego ujęcia stanowi część portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieją dowody bieżącego faktycznego trybu generowania krótkoterminowych zysków; lub jest instrumentem pochodnym.

Akcje i udziały mniejszościowe, w tym akcje nabyte w ramach działalności maklerskiej wyceniane są w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Akcje i udziały mniejszościowe z tytułu wybranych zaangażowań strategicznych w tzw. spółkach infrastrukturalnych prowadzących działalność na rzecz sektora finansowego przedstawione są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako „Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Aktywa finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu (należności od banków i należności od klientów)

Składnik aktywów finansowych wycenia się w amortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są łącznie obydwa warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy,
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Do kategorii tej zaliczane są w szczególności należności kredytowe, fundusze gwarancyjne i lokaty stanowiące zabezpieczenie, skupione wierzytelności oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku, a także lokaty zdeponowane na rynku międzybankowym i transakcje reverse repo.

Aktywa udzielone lub nabyte ze zidentyfikowaną utratą wartości (tzw. POCI – purchased or originated credit impaired)

Aktywa udzielone lub nabyte ze zidentyfikowaną utratą wartości w momencie początkowego ujęcia mogą powstać w sytuacji, gdyby Grupa udzieliła lub nabyła ekspozycje ze zidentyfikowaną utratą wartości w momencie początkowego ujęcia lub dla ekspozycji ze zidentyfikowaną utratą wartości, dla której wystąpiło kryterium wyłączenia z bilansu (istotna modyfikacja). Aktywa POCI Grupa ujmuje w wartości godziwej w momencie początkowego ujęcia, a następnie wg amortyzowanego kosztu z uwzględnieniem stopy efektywnej skorygowanej o oczekiwane straty kredytowe, natomiast oczekiwane straty kredytowe ujmowane są w odniesieniu do całego okresu życia tych instrumentów (life-time).

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody)

Składnik aktywów finansowych jest wyceniany w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych; oraz

- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Do kategorii tej Grupa klasyfikuje wybrane dłużne papiery wartościowe.

W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych korekta z tytułu zmiany stanu dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody ujęte są w przepływach z działalności operacyjnej.

Ocena modelu biznesowego

W ramach oceny modelu biznesowego wspomnianego w opisie kategorii aktywów finansowych Grupa bierze pod uwagę specyfikę całego portfela, w którym znajduje się dane aktyw. Informacje uwzględniane w ramach tej oceny obejmują:

- specyfikę i cel istnienia danego modelu biznesowego, cel generowania aktywów,
- sposób oceny wyników funkcjonowania danego portfela i wskaźniki jego efektywności, a także raportowanie na odpowiednich szczeblach zarządczych,
- ryzyka właściwe dla danego portfela i jak są zarządzane,
- zdarzenia sprzedaży aktywów finansowych.

Portfel należności od klientów jest zarządzany w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy. Sprzedaż z tego portfela dotyczy co do zasady należności ze zidentyfikowaną utratą wartości.

W obszarze funkcji skarbowych Grupy w odniesieniu do papierów wartościowych istnieje model:

- którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych, ponieważ sprzedaż może być realizowana wg aktualnych potrzeb biznesowych, instrumenty mogą również pozostawać w portfelu do terminu zapadalności, oraz
- aktywów przeznaczonych do obrotu.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu)

Kategoria ta obejmuje instrumenty pochodne będące zobowiązaniami, które nie są ujmowane jako instrumenty zabezpieczające oraz zobowiązania z tytułu tzw. „krótkiej sprzedaży”.

Zobowiązania finansowe wycenianie według zamortyzowanego kosztu (Zobowiązania wobec banków i zobowiązania wobec klientów)

Do kategorii tej zaklasyfikowane są przede wszystkim depozyty klientowskie, a także zobowiązania do odkupu określonych papierów wartościowych w ramach transakcji repo.

Ujmowanie i wyłączenie z bilansu oraz nieistotne modyfikacje

Transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (z wyłączeniem instrumentów pochodnych) oraz transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych klasyfikowanych jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody ujmują się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej i wyłącza z ksiąg na dzień rozliczenia transakcji, tj. dzień, w którym Grupa odpowiednio otrzymuje lub przekazuje prawo własności do składnika aktywów. Prawa i obowiązki z tytułu zawartej transakcji w okresie pomiędzy datą zawarcia i datą rozliczenia transakcji wyceniane są do wartości godziwej.

Pożyczki i inne należności wykazywane są w momencie uruchomienia środków na rzecz kredytobiorcy.

Aktywa finansowe wyłącza się z sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Zobowiązania finansowe są wyłączone z sprawozdania z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, tj. kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Grupa stosuje następujące kryteria, które traktowane są jako istotne modyfikacje i których wystąpienie skutkuje wyłączeniem składnika aktywów finansowych z bilansu i koniecznością jego ponownego ujęcia zgodnie z właściwą klasyfikacją:

- wprowadzenie do umowy kredytu postanowień skutkujących brakiem zdania testu charakterystyk przepływów pieniężnych,
- zmiana dłużnika,
- przewalutowanie,
- zmianę formy prawnej/rodzaju instrumentu finansowego,
- podwyższenie zaangażowania o co najmniej 10% niespłaconego kapitału,
- wydłużenie kredytu harmonogramowego o min. 1 rok, a kredytu hipotecznego min. 4 lata,
- odnowienie/wydłużenie kredytu nieharmonogramowego o min. 1 rok poprzedzone decyzją kredytową.

Na moment wyłączenia składnika aktywów z bilansu, niezamortyzowana część prowizji ujmowana jest w całości w przychodzie odsetkowym. Nowo pobrana prowizja rozliczana jest w czasie metodą efektywnej stopy procentowej.

Jeśli następuje zmiana przepływów pieniężnych, która nie skutkuje wyłączeniem składnika aktywów finansowych z bilansu dla aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie i posiadających harmonogram spłaty (nieistotna modyfikacja), wynikająca z aneksu do umowy, Grupa dokonuje ponownego obliczenia wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych i ujmuje zysk lub stratę z tytułu modyfikacji w rachunku zysków i strat. Wartość bilansową brutto takiego składnika aktywów finansowych oblicza się jako wartość bieżącą renegotiowanych lub zmodyfikowanych przepływów pieniężnych wynikających z umowy, dyskontowanych według pierwotnej efektywnej stopy procentowej składnika aktywów finansowych (lub efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe w przypadku zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe). Wszelkie poniesione koszty i opłaty związane z modyfikacją korygują wartość bilansową zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych i są amortyzowane w okresie pozostającym do daty wymagalności zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych.

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji, natomiast wyłączone są z ksiąg w dacie rozliczenia.

Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się w wartości godziwej, powiększonej w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego nieklasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat o istotne koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu Grupa wycenia aktywa finansowe:

- w wartości godziwej, nie dokonując pomniejszenia o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie wyzbycia się aktywów. Dotyczy to aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu, inwestycyjnych dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody i inwestycji kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej – dotyczy to należności od banków i klientów. Wartość należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu uwzględnia odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych.

Zobowiązania finansowe:

- zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, wycenia się w wartości godziwej,
- zobowiązania wobec banków i wobec klientów po początkowym ujęciu są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego niestanowiących części powiązania zabezpieczającego, ujmuje się w następujący sposób:

- W przypadku składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego kwalifikowanego jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, ujmuje się w rachunku zysków i strat;
- Zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych zaliczonego do wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. Odpisy aktualizujące z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, przychody odsetkowe oraz różnice kursowe dotyczące pieniężnych aktywów i zobowiązań, ujmuje się w rachunku zysków i strat. W momencie usunięcia składnika aktywów finansowych z bilansu, skumulowane zyski i straty uprzednio ujęte w kapitale własnym, ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Wartość godziwą instrumentów pochodnych ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji oraz w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modele wyceny opcji, w zależności od tego, który ze sposobów jest w danym przypadku właściwy. Instrumenty pochodne, które nie zostały desygnowane jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako aktywa lub zobowiązania przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej.

Wbudowane instrumenty pochodne w umowach zasadniczych stanowiących zobowiązania finansowe traktuje się jako oddzielne instrumenty pochodne, jeśli ryzyka z nimi związane oraz ich charakterystyka nie są ściśle powiązane z ryzykami i charakterystyką zasadniczego kontraktu oraz kontrakt zasadniczy nie jest wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Utrata wartości aktywów finansowych

Dla aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz zobowiązań warunkowych Grupa dokonuje odpisów na oczekiwane straty kredytowe, według opracowanych, wewnętrznych zasad i metodyk kalkulacji odpisów.

Dokonywane są one w ujęciu zagregowanym dla każdego z 3 etapów:

- Etap 1: ekspozycje kredytowe, dla których ryzyko kredytowe nie zwiększyło się istotnie od momentu początkowego ujęcia
- Etap 2: ekspozycje kredytowe, dla których nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego

- Etap 3: ekspozycje kredytowe, dla których nastąpił obiektywny dowód utraty wartości

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Składnik aktywa finansowego lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość wyłącznie, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów (zdarzenie powodujące stratę), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów zalicza się uzyskane przez Grupę informacje dotyczące zdarzeń, które wymienione są w dalszej części raportu w Nocie 3 „Zarządzanie ryzykiem”. Niezaklasyfikowanie ekspozycji kredytowej klienta jako ekspozycji o utraconej wartości kredytowej, pomimo wystąpienia określonych przesłanek wymaga uzasadnienia i udokumentowania, dlaczego nie zidentyfikowano utraty wartości.

Klasyfikacja ekspozycji do Etapu 1 i 2 jest uzależniona od wystąpienia istotnego wzrostu ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia. Przypisanie ekspozycji do Etapu odbywa się, w zależności od sposobu zarządzania klientem (indywidualne vs. grupowe), przy uwzględnieniu szerokiego zakresu informacji pozyskiwanych w ramach standardowych procesów zarządzania ryzykiem (w tym procesu Wczesnego Ostrzegania), dotyczących zarówno bieżących, jak i przyszłych zdarzeń, w tym czynników makroekonomicznych oraz liczby dni zaległości.

Metodologia i założenia wykorzystywane przy ustalaniu poziomu odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na należności są regularnie przeglądane i uaktualniane w razie potrzeby. Dodatkowo Grupa dokonuje testowania wstecznego (w oparciu o dane historyczne) w celu porównania wartości rzeczywiście poniesionych strat z szacunkami w zakresie oczekiwanych strat kredytowych.

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe liczone są w oparciu o modele statystyczne dla grup aktywów łączonych w portfele o wspólnych cechach ryzyka kredytowego. W sprawozdaniu finansowym Grupa koryguje wartość ekspozycji kredytowych o wartość odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

Kredyty uznane za nieściągalne (tj. takie, dla których Grupa nie spodziewa się przyszłych przepływów pieniężnych oraz które na podstawie przepisów podatkowych spełniły warunki niezbędne do zaliczenia do kosztów uzyskania przychodu lub które zostały bezwarunkowo umorzone na mocy umowy z klientem) na podstawie decyzji Banku są spisywane w ciężar odpisów z tytułu utraty wartości. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty przychody z tego tytułu prezentowane są w pozycji „Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania warunkowe”.

Jeżeli wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych wzrosła na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wykazaniu utraty wartości, wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odpowiednio odwracany przez rachunek zysków i strat.

Odpisy z tytułu utraty wartości na należności od banków i klientów, odpisy z tytułu utraty wartości papierów wartościowych i innych aktywów korygują wartość odpowiednich pozycji aktywów. Rezerwy na zobowiązania warunkowe wykazywane są w zobowiązaniach w pozycji „Rezerwy”.

Grupa dokonuje podziału składników aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu ze względu na podejście do zarządzania ryzykiem kredytowym danego zaangażowania na portfel aktywów indywidualnie istotnych oraz portfel aktywów indywidualnie nieistotnych (portfel grupowy).

Poziom odpisów z tytułu utraty wartości na należności uznane za indywidualnie istotne, dla których stwierdzono wystąpienie przesłanek utraty wartości, obliczany jest jako różnica między wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą przewidywaną do otrzymania przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze spodziewanych spłat przez kredytobiorcę z tytułu realizacji zabezpieczeń lub sprzedaży wierzytelności. Przyszłe przepływy dyskontowane są do wartości bieżącej efektywną stopą procentową instrumentu.

Poziom odpisów z tytułu utraty wartości na należności uznane za indywidualnie nieistotne, dla których stwierdzono wystąpienie przesłanek utraty wartości, obliczany jest na bazie oceny portfelowej opartej o historyczne doświadczenia dotyczące strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Ekspozycje restrukturyzowane to ekspozycje, wobec których zostały zastosowane udogodnienia (ang. concession) ze względów ekonomicznych lub umownych (w zakresie warunków finansowych) wynikające z trudności finansowych kredytobiorcy, których w innym przypadku Grupa by nie udzieliła.

Proces nadawania ekspozycjom statusu „forborne” jest ściśle związany z procesem zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym również z procesem rozpoznawania utraty wartości dla ekspozycji.

Restrukturyzacja klienta i jego ekspozycji nie zawsze oznacza utratę wartości (np. w przypadku uzyskania odpowiednich rekompensat). Za ekspozycje z utratą wartości uznaje się ekspozycje restrukturyzowane z restrukturyzacją wymuszoną.

W przypadku przyznania przez Grupę kredytobiorcy udogodnienia, jeśli nie zmienia ono w znaczący sposób istotnych warunków oraz oczekiwanych przepływów pieniężnych z aktywa finansowego, wówczas oczekiwane przyszłe przepływy z aktywa finansowego, którego dotyczy udogodnienie, Grupa ujmuje w wycenie tego aktywa, stosując pierwotną efektywną stopą procentową dla danego instrumentu.

Jeśli udzielone udogodnienie w znaczący sposób zmienia istotne warunki lub oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne, wówczas takie aktywo finansowe jest wyłączone z bilansu, a nowe aktywo finansowe jest ujmowane w bilansie w wartości godziwej na dzień początkowego ujęcia.

W przypadku należności wynikających z działalności innej niż podstawowa, Grupa przyjęła podejście polegające na tworzeniu odpisów na oczekiwane straty kredytowe w pełnej wysokości po przekroczeniu określonego progu

przetarminowania płatności.

W celu wyliczenia kosztu oczekiwanych strat kredytowych dla aktywów wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, Grupa wykorzystuje wewnętrzną metodykę, definiującą parametry prawdopodobieństwa wystąpienia niewykonania zobowiązania (parametr PD), wartość straty w momencie niewykonania zobowiązania (parametr LGD) oraz wartość ekspozycji kredytowej w momencie niewykonania zobowiązania (parametr EAD).

Dla aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, wzrost lub spadek oczekiwanych strat kredytowych ujmowany jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania warunkowe”.

2.2 Wartości szacunkowe i osądy

Ustalenie bilansowych wartości niektórych aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów wymaga oszacowania na datę bilansową wpływu niepewnych przyszłych zdarzeń na te pozycje. Szacunki i założenia podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne oraz inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Poniżej zaprezentowano najistotniejsze z nich, zastosowane przy sporządzaniu sprawozdania finansowego.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się, stosując techniki wyceny. Jeżeli do ustalenia wartości godziwej stosuje się techniki wyceny, metody te są okresowo oceniane i weryfikowane. Wszystkie modele są testowane i zatwierdzane przed użyciem. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, chociaż w pewnych obszarach kierownictwo jednostki musi korzystać z oszacowań. Zmiany założeń dotyczących szacowanych czynników mogą mieć wpływ na wykazywane wartości godziwe instrumentów finansowych.

Grupa stosuje następujące metody wyceny w stosunku do poszczególnych typów instrumentów pochodnych:

- do wyceny terminowych transakcji walutowych stosuje się model zdyskontowanych przepływów pieniężnych,
- do wyceny transakcji opcyjnych wykorzystywane są rynkowe modele wyceny opcji,
- do wyceny transakcji na stopy procentowe stosuje się model zdyskontowanych przepływów pieniężnych,
- do wyceny transakcji futures stosuje się bieżące notowania rynkowe.

Grupa do wyceny ryzyka kredytowego wykorzystuje kwotowania instrumentu wymiany ryzyka upadłości dłużnika (Credit Default Swap).

Grupa różnicuje wycenę ryzyka kontrahenta ze względu na dostępność kwotowań kredytowych instrumentów pochodnych (CDS):

- ryzyko kredytowe kontrahentów, dla których istnieje aktywny rynek CDS: uznaje się, że kwotowania CDS odzwierciedlają rynkową wycenę ryzyka kredytowego,
- ryzyko kredytowe kontrahentów, dla których nie istnieje aktywny rynek CDS: na podstawie ratingu kredytowego (zewnętrznego lub wewnętrznego, jeżeli zewnętrzny nie jest dostępny) oraz sektora gospodarki, w którym klient działa, kontrahentowi przypisywana jest wartość indeksu CDS, która odzwierciedla rynkową wycenę ryzyka.

W przypadku wyceny własnego ryzyka kredytowego, Grupa stosuje metodę zdefiniowaną dla klientów, dla których nie ma aktywnego rynku CDS.

Głównymi czynnikami wpływającymi na zmiany szacunków w zakresie ryzyka kontrahenta są: (i) zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych skorelowane między innymi z poziomem kursów walut oraz stóp procentowych, (ii) zmiany w zakresie kwotowań kredytowych instrumentów pochodnych (CDS) (iii) zmiany w zakresie ryzyka kredytowego kontrahentów (zmiana ratingów).

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe

Metodologia szacowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe opisana została powyżej w sekcji Utrata wartości aktywów finansowych.

Utrata wartości firmy

Grupa corocznie przeprowadza obligatoryjne testy na utratę wartości firmy zgodnie z modelem opracowanym na podstawie wytycznych zawartych w MSR 36. Podstawą wyceny wartości odzyskiwalnej ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których przyporządkowano wartość firmy, jest ich wartość użytkowa, którą kierownictwo Banku szacuje w oparciu o plan finansowy, odzwierciedlający przyjęte założenia odnośnie przyszłych warunków gospodarczych oraz oczekiwanych wyników działalności Banku, stopę dyskontową wykorzystaną w prognozach przepływów pieniężnych oraz stopę wzrostu zastosowaną do ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza okres objęty planem finansowym.

Rezerwy

Metodologia szacowania i ujmowania rezerw opisana została w Nocie 31 oraz Nocie 40.

Świadczenia pracownicze

Rezerwy na przyszłe wypłaty z tytułu świadczeń pracowniczych, takie jak odprawy emerytalne i rentowe, podlegają okresowemu oszacowaniu aktuarialnemu przez niezależnego aktuarusza. Wysokość rezerw odpowiada wartości obecnej przyszłych długoterminowych zobowiązań Banku wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień sprawozdawczy i bazuje na szeregu założeń w obszarze statystyki kadrowej, w tym prawdopodobieństwa dotrwania danej osoby do wieku emerytalnego jako pracownika Banku, obejmującego rotację pracowników, ryzyko śmierci oraz ryzyko całkowitej niezdolności do pracy.

Reforma WIRON

W związku z rozpoczętą reformą wskaźników referencyjnych w Polsce, zakładającą m.in. zastąpienie obecnych wskaźników WIBOR i WIBID nowym wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej, Komisja Nadzoru Finansowego powołała w drugiej połowie 2022 roku Narodową Grupę Roboczą ds. reformy wskaźników referencyjnych („NGR”). We wrześniu 2022r. Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej wybrał WIRON jako wskaźnik, który ma za zadanie zastąpić WIBOR i WIBID.

W ramach prowadzonych prac Komitet Sterujący NGR przyjął Mapę Drogową, określającą harmonogram działań mających na celu zastąpienie wskaźników referencyjnych WIBOR i WIBID przez indeks WIRON. Zgodnie z treścią Mapy Drogowej, zakłada się, że przy efektywnej współpracy wszystkich zaangażowanych stron, reforma wskaźników zostanie zrealizowana w całości do końca 2024r. Założenia Mapy Drogowej opracowanej w ramach prac NGR wskazują na gotowość do zaprzestania opracowywania i publikowania wskaźników referencyjnych WIBOR i WIBID od początku 2025 roku.

Zgodnie z Mapą Drogową, w roku 2023 ma nastąpić weryfikacja przesłanek do wystąpienia zdarzenia regulacyjnego zgodnie z artykułem 23, ust.1 Rozporządzenia BMR. Zdarzenie regulacyjne stanowić będzie podstawę do wyznaczenia w rozporządzeniu Ministra Finansów zamiennika WIBOR. Zamiennik będzie miał zastosowanie do umów i instrumentów finansowych spełniających przesłanki wskazane w rozporządzeniu BMR. Rozporządzenie MF zdefiniuje również spread korygujący oraz datę, od której zamiennik będzie stosowany. Grupa posiada ekspozycję na stawki, które mają być zastąpione przez WIRON w szczególności z tytułu produktów kredytowych, depozytowych, rachunków bieżących oraz instrumentów finansowych w segmencie klienta detalicznego i korporacyjnego.

Obecnie Bank jest trakcie wypracowywania metodologii w zakresie kalkulacji wpływu zastąpienia wskaźnika referencyjnego WIBOR przez WIRON z perspektywy produktowej, wyceny klientowskiej oraz procesu wewnętrznych stawek transferowych, która pozwoli na poszczególnych etapach wdrożenia wskaźnika WIRON (zgodnie z Mapą Drogową) oszacować wpływ wdrożenia wskaźnika WIRON na wyżej wymienione aspekty.

W 2022 r. w Banku rozpoczęły się prace przygotowawcze do tranzycji na nową stawkę WIRON. W ramach projektu prowadzone są intensywne prace m.in. w zakresie wprowadzenia do oferty Banku w 2023 r. produktów opartych na stawce WIRON, zgodnie z Mapą Drogową Narodowej Grupy Roboczej. W skład komitetu sterującego projektem wchodzi wszyscy członkowie zarządu banku, wyznaczono grupę projektową, w skład której wchodzi przedstawiciele wszystkich obszarów banku. Znaczące obszary prac dotyczą zmian w systemach informatycznych, procesach operacyjnych, dokumentacji klientowskiej oraz zarządzaniu ryzykiem. Jednocześnie Bank aktywnie uczestniczy w pracach strumieni Narodowej Grupy Roboczej.

Przeprowadzona rewizja wszystkich umów klientowskich z perspektywy klauzul awaryjnych w celu określenia działań, które Bank podjąłby na wypadek istotnych zmian lub zaprzestania opracowywania danego wskaźnika referencyjnego.

Jako wynik rewizji umów klientowski i regulaminów, odpowiednie zmiany zostały zawarte w umowach oraz regulaminach produktowych wraz z właściwym procesem informacyjnym do klientów Banku.

W Banku istnieją również odpowiednie regulacje prawne określające plan działania na wypadek istotnych zmian wskaźnika referencyjnego, zaprzestania jego opracowania lub wystąpienia zdarzenia regulacyjnego dotyczącego wskaźnika referencyjnego.

3. Zarządzanie ryzykiem

STRUKTURA ORGANIZACYJNA I PROCESY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Grupa dokonuje analizy, oceny, aprobaty oraz zarządza wszystkimi rodzajami ryzyka związanymi z jej działalnością wynikającymi z przyjętej strategii biznesowej. Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany we wszystkich jednostkach i na wszystkich poziomach organizacji i pokrywa między innymi: ryzyko kredytowe (włączając ryzyko kontrahenta, ryzyko rezydualne ograniczane przyjmowanymi zabezpieczeniami, i ryzyko koncentracji), ryzyko płynności, ryzyko rynkowe oraz ryzyko operacyjne.

Głównym założeniem strategii zarządzania ryzykiem w Grupie jest podejmowanie wyważonego ryzyka przy zachowaniu zasad wspólnej odpowiedzialności. Koncepcja zarządzania ryzykiem w oparciu o wspólną odpowiedzialność zorganizowana jest na trzech niezależnych poziomach („trzech liniach obrony”):

- Poziom 1 tj. jednostki organizacyjne odpowiedzialne za prowadzenie działalności, z której wynika podejmowanie ryzyka oraz odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Grupy, jak również za identyfikowanie i raportowanie ryzyka do jednostek 2-giej linii;
- Poziom 2 tj. zarządzanie ryzykiem w Jednostkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem na pierwszej linii oraz działalność komórki do spraw zgodności – jednostki lub osoby odpowiedzialne za ustanawianie standardów zarządzania ryzykiem w zakresie identyfikowania, pomiaru lub oceny, ograniczania, kontroli, monitorowania i raportowania oraz nadzór nad mechanizmami kontrolnymi stosowanymi przez inne jednostki organizacyjne Grupy w celu ograniczenia ryzyka – jednostki organizacyjne Sektora Zarządzania Ryzykiem, Departament Zgodności, Sektor Zarządzania Finansami, Pion Prawny, Pion Zarządzania Kadrami;
- Poziom 3 tj. jednostki Audytu zapewniające niezależną ocenę procesów zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej.

W zakresie zarządzania ryzykiem Rada Nadzorcza Banku jest upoważniona do podejmowania uchwał w sprawie:

- Zatwierdzania strategii działalności Grupy oraz zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem uwzględniających strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym Grupy;
- Zatwierdzania dopuszczalnego poziomu ryzyka w Grupie („Ogólnego Apetytu na ryzyko”) w ramach procesu szacowania i alokacji kapitału wewnętrznego w danym roku (ICAAP);
- Zatwierdzania podstawowej struktury organizacyjnej Grupy ustalonej przez Zarząd, dostosowanej do zakresu i profilu podejmowanego ryzyka.

Ponadto, Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Grupy w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym Grupy oraz realizuje obowiązki Rady wynikające z w/w strategii/regulacji lub innych zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą dokumentów.

Zarząd Banku zatwierdza w drodze uchwał:

- Strukturę organizacyjną Grupy z określonymi zakresami odpowiedzialności dostosowaną do zakresu i profilu podejmowanego ryzyka, zapewnia oddzielenie funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka od jednostek prowadzących działania wymagające podejmowania ryzyka;
- Profil ryzyka Grupy poprzez określenie istotnych rodzajów ryzyka, jednocześnie zapewniając wdrożenie procesów zarządzania nimi i/lub alokację kapitału wewnętrznego;
- Strategię działalności Grupy, Zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem;
- Ogólny akceptowalny poziom ryzyka w Grupie („Ogólny Apetyt na ryzyko”), w ramach dokumentu podsumowującego proces szacowania i alokacji kapitału wewnętrznego na dany rok.

Zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem w połączeniu z Apetytem na Ryzyko stanowią strategię zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem operacyjnym.

Zarząd Banku powołuje niezależnego Członka Zarządu Nadzorującego Sektor Zarządzania Ryzykiem, podlegającego bezpośrednio Prezesowi Zarządu, odpowiedzialnego za zarządzanie i kontrolę ryzyka kredytowego, rynkowego, operacyjnego, a w szczególności za:

- wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem w Grupie, metod identyfikacji, pomiaru i systemu kontroli oraz sprawozdawczości ryzyka,
- kształtowanie polityki zarządzania ryzykiem i opracowanie systemów oceny i kontroli ryzyka,
- podejmowanie decyzji kredytowych zgodnie z zasadami wynikającymi z procedur kredytowych oraz dokumentów wyznaczających politykę kredytową Grupy,
- zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa portfela kredytowego,
- zarządzanie portfelem kredytów trudnych (włączając windykację i restrukturyzację wierzytelności).

Ponadto odpowiada za:

- opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych polityk, strategii i procedur w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej oraz szacowania kapitału wewnętrznego,
- dokonywanie przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

Procesy zarządzania ryzykiem są wdrażane w Grupie na podstawie pisemnych polityk i zasad dotyczących identyfikacji, pomiaru, ograniczania, kontroli, monitorowania i raportowania ryzyka, na które Grupa jest narażona, zatwierdzonych przez Zarząd, osoby upoważnione zgodnie z zasadami wydawania aktów normatywnych w Banku lub odpowiednio powołane Komitety.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem w Grupie działają następujące Komitety:

- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku (ang. *ALCO*),
- Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem (ang. *RCMC*) nadzorujący Komisję ds. Modeli oraz Komisję ds. Ryzyka Sektora Bankowości Detalicznej,
- Komitet ds. Nowych Produktów,
- Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego, Systemu Kontroli i Zgodności.

Wiceprezes Zarządu Banku, pełniący jednocześnie funkcję Członka Zarządu Nadzorującego Sektor Zarządzania Ryzykiem, przedstawia Zarządowi Banku do zatwierdzenia strukturę organizacyjną Sektora, która uwzględnia specyfikę zarządzania ryzykiem kredytowym, rynkowym, płynności i operacyjnym w poszczególnych segmentach klientów. Dla tego celu w ramach Sektora Zarządzania Ryzykiem zostały wyodrębnione jednostki organizacyjne odpowiedzialne za:

- zarządzanie ryzykiem kredytowym klientów korporacyjnych tj. Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw, zarządzanie ryzykiem kredytowym Bankowości Detalicznej,
- zarządzanie należnościami z utratą wartości,
- zarządzanie ryzykiem rynkowym, z uwzględnieniem ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej,
- zarządzanie ryzykiem płynności,
- zarządzanie ryzykiem operacyjnym,
- zarządzanie procesem kapitałowym i ryzykiem modeli,
- walidacje modeli,
- wsparcie zarządzania ryzykiem w wyżej wymienionych obszarach, w tym w ramach funkcji kontrolnych,
- proces całościowej i ciągłej oceny ryzyka kredytowego (Fundamentalna Ocena Ryzyka Kredytowego).

Menedżerowie z Sektora Zarządzania Ryzykiem i jednostek biznesowych są odpowiedzialni za ustalanie i wdrażanie polityki i praktyki zarządzania ryzykiem w odpowiednich jednostkach biznesowych, nadzór nad ryzykiem w tych jednostkach oraz reagowanie na potrzeby i problemy w nich występujące.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie wspierane jest przez szereg systemów informatycznych w zakresie:

- oceny ryzyka kredytowego klienta i ekspozycji,
- pomiaru, raportowania i monitoringu ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego,
- wyceny, monitorowania i raportowania zabezpieczeń,
- kalkulacji i raportowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

Istotne rodzaje ryzyka

Grupa zarządza wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka, wynikającymi z realizacji przyjętej strategii biznesowej. W ramach procesu identyfikacji istotnych rodzajów ryzyka w 2022 roku Zarząd Banku uznał za istotne następujące rodzaje ryzyka:

- Ryzyko kredytowe,
- Ryzyko kredytowe kontrahenta,
- Ryzyko rynkowe w księdze handlowej,
- Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- Ryzyko płynności,
- Ryzyko operacyjne,
- Ryzyko braku zgodności,
- Ryzyko technologiczne i bezpieczeństwa informacji (włącznie z ryzykiem ciągłości działania i cyberbezpieczeństwa),
- Ryzyko outsourcingu/ zarządzania dostawcami,
- Ryzyko oszustwa,
- Ryzyko kadrowe (kapitału ludzkiego).

Grupa monitoruje wszystkie powyższe rodzaje ryzyka. Z uwagi na charakterystykę portfela, w niniejszym rozdziale zostaną przedstawione zasady związane z procesem monitorowania ryzyka kredytowego (w tym ryzyka kontrahenta i koncentracji), operacyjnego, płynności, rynkowego w księdze handlowej i stopy procentowej księgi bankowej.

Ryzyko kredytowe, obejmujące również ryzyko kredytowe kontrahenta, wynika z zaangażowania kredytowego lub związanego z zawieraniem i rozliczaniem niżej wymienionych transakcji, i jest to ewentualność wystąpienia strat finansowych w wyniku niedopełnienia zobowiązań finansowych lub umownych przez kredytobiorcę lub kontrahenta. Ryzyko kredytowe jest elementem wielu aspektów działalności Grupy, zwanych dalej produktami, takich, jak:

- kredyty i pożyczki,
- gwarancje i akredytywy,
- transakcje walutowe oraz na instrumentach pochodnych,
- transakcje na papierach wartościowych,
- finansowanie i obsługa rozliczeń, w tym handlowych (krajowych i zagranicznych),
- transakcje, w których Grupa występuje w charakterze pośrednika wobec klientów lub innych osób trzecich.

Zasady opisane w sekcji „Ryzyko kredytowe” niniejszego dokumentu dotyczą różnych rodzajów ekspozycji, które zostały zdefiniowane w odpowiednich Politykach Kredytowych Grupy.

Dodatkowo w ramach systemu zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa stosuje zasady ograniczania ryzyka kredytowego (w tym poprzez przyjmowanie zabezpieczeń) ograniczając **ryzyko rezydualne** oraz zarządza **ryzykiem koncentracji** przy uwzględnieniu istotnych czynników ryzyka koncentracji.

Ryzyko płynności to ryzyko, polegające na tym, że Grupa może być niezdolna do wypełnienia w określonym terminie swoich zobowiązań finansowych wobec klienta, kredytodawcy lub inwestora. Pomiar ryzyka płynności prowadzony zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności z ustawą Prawo bankowe, opiera się o standardy wyznaczone przez regulatora (regulacyjne miary płynności) oraz o wewnętrzne miary ułatwiające zarządzanie tym ryzykiem.

Ryzyko rynkowe to ryzyko utraty zysków wskutek zmian stóp procentowych, kursów wymiany walut i cen towarów oraz ich wahań. Ryzyko rynkowe jest związane z portfelem bankowym oraz handlowym. Pomiar ryzyka rynkowego jest prowadzony zgodnie z ustalonymi standardami w celu zapewnienia spójności pomiarów we wszystkich jednostkach oraz możliwości agregacji ryzyka.

Ryzyko operacyjne należy rozumieć jako możliwość poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub zawodnych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych.

RYZIKO KREDYTOWE

Głównym celem zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie jest wspieranie długoterminowego planu stabilnego rozwoju portfela kredytowego przy zachowaniu jego odpowiedniej jakości. Zarządzanie ryzykiem kredytowym realizowane jest w oparciu o polityki i procedury, które w spójny i jasny sposób definiują i komunikują standardy dotyczące identyfikacji, pomiaru, akceptacji, kontroli oraz monitorowania i raportowania ryzyka.

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa kontynuowała czynności w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym związane z rozwojem otoczenia zewnętrznego w tym w szczególności skutków inwazji Rosji na Ukrainę, wzrostu cen energii i surowców czy problemami z łańcuchem dostaw. Zarówno w Bankowości Korporacyjnej jak i Detalicznej w bieżącym okresie, Grupa nie zaobserwowała istotnego wpływu powyższych czynników na jakość portfela kredytowego. W przypadku działalności kredytowej, Bank nie prowadzi aktywności w Ukrainie, Rosji, ani w Białorusi, a ekspozycja kredytowa Banku wobec firm istotnie zaangażowanych w tych krajach stanowi mniej niż 0,5% ekspozycji Banku związanej z ryzykiem kredytowym.

W 2022 roku w segmencie bankowości instytucjonalnej koszt ryzyka wzrósł z uwagi na gorsze przewidywania co do sytuacji makroekonomicznej. W segmencie bankowości detalicznej utrzymał się na poziomie niższym niż w poprzednim roku, pomimo obserwowanego w drugiej połowie roku szybszego powrotu portfela do jakości sprzed pandemii COVID-19 za sprawą czynników makroekonomicznych – inflacji oraz wyższych stóp procentowych.

Zasady polityki zarządzania ryzykiem kredytowym

Za ustalanie zasad Polityki Kredytowej Bankowości Korporacyjnej i Polityki Kredytowej Bankowości Przedsiębiorstw, oraz polityk kredytowych Bankowości Detalicznej, a także pozostałych polityk, programów i procedur, monitorowanie wyników zarządzania ryzykiem kredytowym, bieżącą ocenę ryzyka kredytowego portfela oraz zatwierdzanie indywidualnie znaczących limitów ryzyka kredytowego odpowiedzialne są jednostki zarządzania ryzykiem.

Zasady akceptacji ryzyka są dostosowywane do strategii Grupy, ogólnego akceptowanego poziomu ryzyka, wyników portfela kredytowego oraz wyników kontroli wewnętrznej.

W przypadku klientów Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw oraz działalności w zakresie bankowości inwestycyjnej w skali całej organizacji, proces kredytowy opiera się na szeregu fundamentalnych zasad, takich jak:

- wspólna odpowiedzialność obszaru biznesu i niezależnych jednostek zarządzania ryzykiem za jakość portfela i procesu kredytowego oraz ponoszone straty kredytowe;
- Postępowanie zgodnie z wytycznymi dotyczącymi portfela w celu zapewnienia jego dywersyfikacji i zachowania równowagi pomiędzy ryzykiem i kapitałem;
- Wprowadzenie systemu kompetencji kredytowych, który zakłada, iż kompetencje kredytowe mogą być przyznane upoważnionym, przeszkolonym i doświadczonym pracownikom jednostek zarządzania ryzykiem i operacji na podstawie ich dotychczasowego doświadczenia zawodowego oraz umiejętności i zdolności oceny ryzyka;
- Wymóg podejmowania decyzji kredytowej przez co najmniej dwóch upoważnionych pracowników Grupy posiadających stosowne limity kompetencyjne dla wszystkich istotnych ekspozycji;
- Uzależnienie wymaganego szczebla akceptacji od ponoszonego ryzyka – ekspozycje związane z większym ryzykiem (uwzględniając wielkość i poziom ryzyka) wymagają zatwierdzenia na wyższym szczeblu decyzyjnym;
- Stosowanie zróżnicowanych i adekwatnych standardów oceny ryzyka do każdego kredytobiorcy i zaangażowania, w tym w ramach działań naprawczych;
- określenie ratingu ryzyka dla każdego dłużnika i ekspozycji w spójnym procesie ratingowym w oparciu m.in. o wyniki modeli ratingowych lub scoringowych;
- Okresowe monitorowanie wyników z działalności klientów oraz identyfikowanie negatywnych zmian w ich sytuacji, które wymagają podjęcia natychmiastowych działań klasyfikujących należność lub działań naprawczych;
- Dobór akceptowalnych zabezpieczeń, ich wycenę, prawne ustanowienie oraz monitoring;
- Wymóg zatwierdzania odstępstw od zasad Polityki Kredytowej na wyższych szczeblach organizacyjnych, w celu zapewnienia kontroli realizacji jej zasad przez kierownictwo wyższego szczebla, z zachowaniem zgodności z wewnętrznymi aktami normatywnymi obowiązującymi w Grupie, przepisami prawa powszechnie obowiązującymi oraz regulacjami wydawanymi przez właściwych regulatorów.

W Sektorze Bankowości Detalicznej (SBD) Grupa posiada zatwierdzoną przez Zarząd politykę kredytową oraz szczegółowe zasady jej stosowania dla poszczególnych produktów kredytowych oferowanych przez SBD.

Ryzyko kredytowe w tym obszarze zarządzane jest przy pomocy:

- szczegółowych polityk kredytowych określających zasady badania zdolności kredytowej i wiarygodności kredytowej,

- Systemu przyznawania kompetencji kredytowych oraz niezależnego nadzorowania jakości pracy analityków kredytowych,
- Systemu monitorowania jakości narzędzi informatycznych wspomagających analizę zdolności i wiarygodności kredytowej,
- Systemu pomiaru i kontroli ryzyka w portfelach kredytowych, na które składają się m.in.: szczegółowy system informacji zarządczej o jakości portfela kredytowego oraz czynności windykacyjnych, identyfikacja ekspozycji z utratą wartości, monitorowanie przeterminowań, monitorowanie benchmarków itp., zatwierdzonych przez Zarząd limitów wewnętrznych określających parametry portfela kredytowego;
- Polityki windykacyjnej oraz polityki zapobiegania nadużyciom;
- Sprawozdań, informacji na temat jakości portfela kredytowego dla Komisji ds. Ryzyka Sektora Bankowości Detalicznej, Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem oraz Komitetu ds. Ryzyka i Kapitału Rady Nadzorczej;
- Zasad przeprowadzania testów warunków skrajnych;
- Monitoringu działania modeli scoringowych oraz pomiaru i identyfikacji ekspozycji z utratą wartości;
- Monitoringu zachowań klientów Grupy w Biurze Informacji Kredytowej (BIK);
- Polityki wyceny zabezpieczeń kredytów zabezpieczonych hipotecznie oferowanych przez SBD.

Każdy portfel jest poddawany minimum raz w roku testom warunków skrajnych.

Ocena i pomiar ryzyka kredytowego

Grupa stosuje spójną metodykę ratingową w stosunku do całego portfela kredytów w Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw, co ułatwia porównanie zaangażowania kredytowego w ramach wszystkich sektorów działalności, regionów geograficznych i produktów.

Rating ryzyka dłużnika i rating limitu dłużnika są elementami oceny ryzyka kredytowego związanego z udzielonymi produktami. Rating ryzyka dłużnika odzwierciedla szacunkowe prawdopodobieństwo niewywiązania się przez dłużnika ze zobowiązań w ciągu 1 roku i jest obliczany zazwyczaj przy wykorzystaniu modeli statystycznych, ocen zewnętrznych agencji ratingowych lub modeli scoringowych.

Rating limitu dłużnika, jako miara oceny ryzyka w horyzoncie średnio i długoterminowym, uwzględnia również dodatkowe parametry jakościowe, między innymi: cykliczność branży, jakość zarządu, strategię biznesową klienta, ryzyko oddziaływania na klienta niekorzystnych zmian regulacyjnych czy jawność i jakość procesów kontroli.

Do każdego limitu kredytowego jest przypisany rating ryzyka limitu, który uwzględnia rating ryzyka dłużnika i parametry transakcji, np. formę prawną ustanowionego zabezpieczenia, pomniejszające straty poniesione w wyniku niewykonania zobowiązań bądź rodzaj produktu. W ten sposób rating ryzyka limitu określa potencjalną oczekiwaną stratę z tytułu transakcji.

Pomiar ryzyka kredytowego jest dokonywany na wielu poziomach, w tym:

- na poziomie limitu, który może obejmować jeden lub więcej kontraktów, dyspozycji lub transakcji,
- na poziomie dłużnika, w przypadku przyznania dłużnikowi kilku limitów, co pozwala ocenić łączne ryzyko braku spłaty zobowiązań przez dłużnika,
- na poziomie grupy dłużników powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- na poziomie portfela, przy czym rating ryzyka portfela jest obliczany jako średnia indywidualnych ratingów ekspozycji ważonych wielkością ekspozycji.

W zakresie ekspozycji kredytowych klientów Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw Grupa wykorzystuje modele ratingowe o różnym stopniu skomplikowania m.in. w zależności od wielkości portfela i branży klienta.

W zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych Grupa wykorzystuje modele oceny punktowej, opracowane na podstawie historii zachowania własnych klientów. Modele te analizują zachowanie klienta w Biurze Informacji Kredytowej, zachowanie klienta na podstawie własnych danych oraz cechy demograficzne klientów. Jakość działania modeli scoringowych podlega ocenie bieżącej oraz monitorowaniu rocznemu. W jej wyniku wprowadzane są zmiany w modelu lub polityce kredytowej.

Pomiar ryzyka kredytowego portfela detalicznego opiera się o dedykowane modele scoringowe oraz techniki raportowania obejmujące analizę wskaźników dotyczących nowych klientów oraz istniejących portfeli bez utraty wartości i z utratą wartości.

Skuteczność modeli scoringowych stosowanych w procesie oceny ryzyka jest regularnie monitorowana za pomocą raportów badających stabilność populacji, raportów KS (Kolmogorowa-Smirnowa) i sprawozdań dotyczących jakości portfela (wskaźniki przeterminowań i strat). Każdy model scoringowy podlega corocznej walidacji.

Monitoring ryzyka kredytowego

Za monitorowanie prawdopodobieństwa niewywiązania się z zobowiązań przez dłużnika odpowiedzialne są jednostki zarządzania ryzykiem, przy wsparciu jednostek biznesowych odpowiedzialnych za współpracę z klientem.

Monitorowanie i zarządzanie ekspozycją na ryzyko kredytowe jest dokonywane na dwóch poziomach: (a) na poziomie klienta lub dłużnika, (b) na poziomie portfela.

Monitorowanie i zarządzanie ekspozycją na poziomie klienta odbywa się m.in. poprzez okresowe raporty kontrolne, proces wczesnego ostrzegania, okresowe analizy sytuacji klienta.

Monitorowanie wyników portfela i identyfikowanie trendów w portfelu realizowane jest przy pomocy regularnej informacji zarządczej i raportów kontrolnych, które umożliwiają także aktywne reagowanie w przypadku niepokojących sygnałów lub trendów.

Oprócz analizy raportów informacji zarządczej menedżerowie ryzyka odbywają regularne spotkania dotyczące portfela z udziałem przedstawicieli jednostek biznesowych, w celu dokonania przeglądu potencjalnych transakcji i przeanalizowania kwestii kredytowych.

W Sektorze Bankowości Detalicznej monitoringowi podlegają modele ocen scoringowych, pomiaru utraty wartości, poziom przeterminowań, efektywność działań windykacyjnych, limity wewnętrzne, zachowania klientów w BIK, benchmarki itp.

Ograniczanie ryzyka

Ograniczanie ryzyka kredytowego w ramach określonego apetytu na ryzyko jest stałym i kluczowym elementem procesu zarządzania ryzykiem w Grupie. Jest ono prowadzone poprzez:

- selekcję klientów i zatwierdzanie kredytów:
 - wyznaczanie rynku docelowego oraz kryteriów doboru klientów,
 - wyznaczanie maksymalnych, dopuszczalnych limitów zaangażowania kredytowego poprzez limity dla określonych ratingów ryzyka lub poprzez kryteria akceptacji ryzyka,
 - ustanowienie i monitorowanie odpowiednich limitów w celu ograniczania ryzyka koncentracji zaangażowań,
 - wyznaczanie i utrzymywanie wysokich standardów analizy informacji o kredytobiorcy (due diligence),
 - ustanawianie standardów w zakresie procesu kredytowego, w celu zapewnienia spójnego podejścia do danych segmentów,
 - stosowanie określonych standardów dokumentacji kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń w celu ograniczenia ryzyka i zarządzanie ryzykiem rezydualnym:
 - określanie akceptowalnych zabezpieczeń oraz ich klasyfikacja ze względu na możliwość odzysku w przypadku egzekucji,
 - ustanawianie zabezpieczeń w odpowiedniej formie prawnej (standardy dokumentacji),
 - określanie oczekiwanej struktury zabezpieczeń lub relacji wartości kredytu do wartości zabezpieczenia,
 - wycena rzeczowych zabezpieczeń przez dedykowane i wyspecjalizowane jednostki w Grupie z wykorzystaniem wycen zewnętrznych, tam gdzie zachodzi taka potrzeba,
- monitorowanie ekspozycji kredytowych i system wczesnego ostrzegania:
 - okresowe monitorowanie ekspozycji kredytowych i stosowanie systemu wczesnego ostrzegania,
 - regularne przeglądy portfela zapewniające identyfikację niekorzystnych tendencji i koncentracji,
 - aktywne zarządzanie portfelem poprzez wdrażanie odpowiednich zmian w strategii kredytowej w oparciu o przeglądy portfela lub testy warunków skrajnych.

Polityka stosowania zabezpieczeń

Poza ogólnymi zasadami ograniczania ryzyka kredytowego Grupa posiada zdefiniowane zasady, specyficzne dla obszaru korporacyjnego i detalicznego, dotyczące przyjmowania, oceny, ustanawiania i monitorowania różnych rodzajów zabezpieczeń, w tym ustanawianie hipotek na nieruchomości, zastawu na środkach trwałych i obrotowych, przyjmowanie gwarancji, poręczeń i podobnych instrumentów wsparcia oraz cesji praw do należności (zwanymi dalej łącznie: zabezpieczeniami). Ryzyko jest ograniczane również poprzez wymóg ubezpieczenia zabezpieczeń przez cały czas trwania ekspozycji kredytowej. Zasady te służą minimalizowaniu ryzyka rezydualnego.

Dodatkowym czynnikiem ograniczającym ryzyko jest zasada, zgodnie z którą w przypadku finansowania przedsiębiorstw i osób prowadzących działalność gospodarczą podstawowym źródłem spłaty wierzytelności Grupy są przychody z bieżącej działalności klientów, będące kluczowym elementem oceny zdolności kredytowej potencjalnych kredytobiorców.

W celu zdywersyfikowania ryzyka związanego z zabezpieczeniami Grupa przyjmuje różne rodzaje zabezpieczeń:

- w obszarze Bankowości Detalicznej są to przede wszystkim nieruchomości mieszkalne,
- w obszarze Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw przyjmowane są między innymi:
 - gwarancje i poręczenia,
 - zabezpieczenia gotówkowe,
 - papiery wartościowe,
 - należności,
 - zapasy,
 - nieruchomości,
 - maszyny i urządzenia,
 - pojazdy mechaniczne.

Szczegółowe procedury określające rodzaje akceptowanych przez Grupę zabezpieczeń, zasady ich ustanowienia i określania ich wartości oraz wydzielenie specjalistycznej jednostki ryzyka odpowiedzialnej za proces zarządzania zabezpieczeniami pozwoliło na wypracowanie odpowiednich standardów dla tego procesu, obejmujących m.in.:

- kryteria akceptacji i wyceny zabezpieczeń,
- standardy dokumentacji,
- zasady oraz częstotliwość monitoringu i aktualizacji wartości zabezpieczeń (w tym inspekcji),

Ponadto, w regulacjach kredytowych Bankowości Przedsiębiorstw określone są takie parametry jak:

- wymagana struktura zabezpieczeń dla poszczególnych rodzajów wierzytelności kredytowych,
- relacje wartości kredytu do wartości zabezpieczenia dla poszczególnych typów zabezpieczeń,
- pożądana struktura poszczególnych rodzajów zabezpieczeń w portfelu wierzytelności kredytowych.

Grupa okresowo kontroluje, czy bieżąca struktura portfela zabezpieczeń w Bankowości Przedsiębiorstw jest zgodna z założeniami oraz czy wartość zabezpieczeń jest odpowiednia.

W ramach Bankowości Korporacyjnej oczekiwana wartości kredytu do wartości zabezpieczenia określana jest każdorazowo w decyzji kredytowej. Relacja ta jest również przedmiotem okresowej kontroli/monitorowania.

Podstawowym zabezpieczeniem w przypadku Sektora Bankowości Detalicznej jest hipoteka ustanowiona na nieruchomości dla kredytów zabezpieczonych hipotecznie. Grupa stosuje również ubezpieczenie pomostowe chroniące od ryzyka zaprzestania obsługi zadłużenia przez dłużnika w okresie od wypłaty kredytu do ustanowienia hipoteki na zabezpieczenie wierzytelności.

Ocena wartości zabezpieczenia dokonywana jest każdorazowo na podstawie operatu szacunkowego nieruchomości, zleconego przez Grupę. Operaty szacunkowe są weryfikowane przez niezależny, wewnętrzny zespół wycen, zgodnie z wytycznymi w zakresie wycen nieruchomości stanowiących zabezpieczenie kredytów na nieruchomości dla Klientów Indywidualnych Sektora Bankowości Detalicznej. Jakość pracy zespołu wycen podlega monitorowaniu.

Ryzyko koncentracji w działalności kredytowej

W celu zapobiegania niekorzystnym zdarzeniom wynikającym z nadmiernej koncentracji, Grupa ogranicza ryzyko koncentracji ustanawiając limity wynikające z przepisów zewnętrznych oraz norm koncentracji przyjętych wewnętrznie, tak, aby zapewnić odpowiednie rozproszenie ryzyka w portfelu. Grupa ustanawia Ogólne i Szczegółowe limity ograniczające ryzyko koncentracji kredytowej, adekwatnie do zaakceptowanego apetytu na ryzyko Grupy i strategii biznesowej.

W ramach zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa w szczególności uwzględnia ryzyko wynikające z:

- ekspozycji wobec pojedynczych podmiotów (w tym uwzględniania wpływu zaangażowania wobec pojedynczej izby rozliczeniowej - KDPW_CCP - na poziom ponoszonego ryzyka koncentracji, w szczególności w sytuacji potencjalnego braku możliwości wywiązania się izby rozliczeniowej ze zobowiązań) lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub ekonomicznie (ryzyko koncentracji kontrahenta),
- ekspozycji wobec podmiotów z tej samej branży, sektora gospodarczego, prowadzących podobny rodzaj działalności lub prowadzących obrót podobnymi towarami (ryzyko koncentracji branży),
- ekspozycji wobec podmiotów z tego samego regionu geograficznego, jak również poszczególnych krajów (ryzyko koncentracji geograficznej),
- ekspozycji wobec podmiotów należących do Grupy kapitałowej Banku,
- ekspozycji wobec kontrahentów w ramach transakcji pochodnych,
- stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego (ekspozycji zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia), w tym z tytułu dużych pośrednich ekspozycji kredytowych takich jak pojedynczy wystawca (ryzyko koncentracji zabezpieczenia),
- specyfiki produktowej/portfeli Grupy oraz długości trwania ekspozycji,
- poszczególnych produktów, rynków lub walut.

Wyznaczone ogólne limity koncentracji zatwierdzane są na poziomie Zarządu Banku i monitorowane zgodnie z zasadami odpowiedniej Polityki, głównie przez Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem. Menedżerowie poszczególnych jednostek zarządzania ryzykiem kredytowym i jednostek biznesowych określają (o ile jest to adekwatne) szczegółowe wewnętrzne limity koncentracji oraz częstotliwość ich kontroli i raportowania, a także zasady akceptacji przekroczeń tych limitów wraz z planem działania. Przekroczenia limitów są raportowane, w zależności od szczegółowych wymogów Polityki, do akceptacji odpowiednich osób, Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem i Zarządu Banku wraz z planem działania.

W obszarze koncentracji zabezpieczeń są ustanowione i kontrolowane odpowiednie limity, w tym dla zaangażowań zabezpieczonych hipotecznie, zgodnie z Rekomendacją S.

Ryzyko koncentracji zaangażowania wobec dłużnika

Grupa dąży do ograniczenia koncentracji zaangażowania wobec pojedynczych klientów lub klientów powiązanych. Według danych z dnia 31 grudnia 2022 roku zaangażowanie Grupy w transakcje z grupami klientów, dotyczące portfela bankowego, wobec których łączne zaangażowanie przekracza 10% funduszy własnych Grupy (zdefiniowanych w dalszej części sprawozdania) wynosi 6 634 147 tys. zł, czyli 128,68 % tych funduszy (31 grudnia 2021 roku: 5 912 551 tys. zł, tj. 108,6 %). W 2022 roku jak i w 2021 roku Grupa spełniała przepisy dotyczące limitów koncentracji zaangażowań.

Koncentracja zaangażowań wobec poszczególnych największych niebankowych kredytobiorców Grupy:

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	31.12.2022			31.12.2021		
	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie
GRUPA 1	893 347	291 249	1 184 596	846 057	431 727	1 277 784
KLIENT 2	1 006 608	-	1 006 608	-	-	-
GRUPA 3	930 666	-	930 666	361 678	-	361 678
GRUPA 4	788 636	-	788 636	482 551	-	482 551
GRUPA 5	695 044	45 161	740 205	605 713	67 742	673 455
GRUPA 6	8 836	729 745	738 581	40 850	494 582	535 432
GRUPA 7	512 765	175 513	688 278	613 079	172 817	785 896
GRUPA 8	148 963	433 050	582 013	377 853	303 947	681 800
GRUPA 9	314 702	172 487	487 189	37 117	64 479	101 596
KLIENT 10	318 197	140 625	458 822	219 620	542 890	762 510
Razem 10	5 617 764	1 987 830	7 605 594	3 584 518	2 078 184	5 662 702

*Nie obejmuje zaangażowania z tytułu posiadanych akcji i innych papierów wartościowych.

Wg stanu na dzień 31.12.2022 roku, dane na dzień 31.12.2021 roku stanowią dane porównawcze dla pozycji i nie obrazują koncentracji zaangażowań na dzień 31.12.2021 roku.

"Grupa" rozumiana jako grupa kapitałowa, w skład której wchodzi jednostki w stosunku do których Grupa Kapitałowa Banku Handlowego w Warszawie S.A. posiada zaangażowania.

Limity maksymalnego zaangażowania Grupy określa Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 („Rozporządzenia nr 575/2013”). Przy zachowaniu warunków określonych przepisami Rozporządzenia nr 575/2013 dopuszcza się utrzymywanie przez Grupę przekroczenia limitów koncentracji wierzytelności ponad limity określone w art. 71 ustawy Prawo bankowe wyłącznie w zakresie wierzytelności wynikających z operacji zaliczanych do portfela handlowego. Fundusze własne dla celów wyznaczania limitów zaangażowania określonych w ustawie Prawo Bankowe ustalone zostały zgodnie z Rozporządzeniem nr 575/2013.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku Grupa nie posiadała zaangażowania wobec klienta lub grupy powiązanych klientów przekraczającego ustawowe limity koncentracji zaangażowań.

Ryzyko koncentracji zaangażowania wobec branży*

Ze względu na duże zróżnicowanie klientów reprezentujących poszczególne sektory gospodarki w poniższej tabeli przedstawiono zagregowane dane dotyczące zaangażowań Grupy w branżę gospodarki.

Branża gospodarki według NACE*	31.12.2022		31.12.2021	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	3 561 155	12,8%	6 165 687	21,8%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	3 463 795	12,5%	3 369 364	11,9%
Działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	2 143 172	7,7%	1 500 085	5,3%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1 745 586	6,3%	2 079 398	7,3%
Produkcja artykułów spożywczych	1 533 203	5,5%	1 283 203	4,5%
Produkcja urządzeń elektrycznych	1 375 954	4,9%	1 148 800	4,1%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	1 302 270	4,7%	1 057 451	3,7%
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	1 081 852	3,9%	1 055 636	3,7%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	955 612	3,4%	997 557	3,5%
Telekomunikacja	806 246	2,9%	590 301	2,1%
Pierwsze "10" branż gospodarki	17 968 845	64,6%	19 247 482	67,9%
Pozostałe branże	9 832 140	35,4%	9 066 364	32,1%
Razem	27 800 985	100,0%	28 313 846	100,00%

*Zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe brutto wobec klientów instytucjonalnych (w tym banków) wg stanu na dzień 31.12.2022 roku, w oparciu o NACE Revision 2 (statystyczną klasyfikację działalności gospodarczych w Unii Europejskiej), dane na dzień 31.12.2021 roku stanowią dane porównawcze i nie obrazują koncentracji zaangażowań na dzień 31.12.2021 roku.

Należności brutto od klientów i banków w podziale na typ prowadzonej działalności:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Należności brutto od podmiotów gospodarczych i banków		
finansowa	4 954 065	4 416 830
produkcyjna	4 847 260	4 465 338
usługowa	3 657 212	3 281 543
pozostała	3 510 372	3 581 717
	16 968 909	15 745 428
Należności brutto od klientów indywidualnych	6 553 305	7 440 093
Razem (patrz Nota 18, 22)	23 522 214	23 185 521

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe

Grupa dokonuje odpisów na oczekiwane straty kredytowe, według opracowanych dla wszystkich aktywów finansowych, wewnętrznych zasad i metodyk kalkulacji odpisów. Dokonywane są one w ujęciu zagregowanym dla każdego z 3 etapów

- Etap 1: ekspozycje kredytowe, dla których ryzyko kredytowe nie zwiększyło się istotnie od momentu początkowego ujęcia
 - strata szacowana w horyzoncie 12 miesięcy (jest to część strat kredytowych oczekiwanych dla całego okresu narażenia na ryzyko, wynikająca z niewykonania zobowiązania w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego),
- Etap 2: ekspozycje kredytowe, dla których nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego
 - straty kredytowe szacuje się dla całego okresu trwania ekspozycji,
- Etap 3: ekspozycje kredytowe, dla których nastąpił obiektywny dowód utraty wartości
 - straty kredytowe szacowane jak dla aktywów z utratą wartości.

Przypisanie ekspozycji do Etapu odbywa się, w zależności od sposobu zarządzania klientem (indywidualne lub grupowe), przy uwzględnieniu:

- szerokiego zakresu informacji pozyskiwanych w ramach standardowych procesów zarządzania ryzykiem (w tym procesu Wczesnego Ostrzegania), dotyczących zarówno bieżących, jak i przyszłych zdarzeń, w tym czynników makroekonomicznych oraz
- liczby dni zaległości (przy czym kalkulacja liczby dni zaległości dla celów przypisania ekspozycji do Etapu odbywa się zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2016/07 oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 3 października 2019 r. w sprawie poziomu istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego).

Etap 1

Wszystkie ekspozycje niezakwalifikowane do Etapu 2 i Etapu 3 są klasyfikowane do Etapu 1.

W obszarze Bankowości Instytucjonalnej Grupa stosuje kryterium niskiego ryzyka kredytowego (ang. LCR, Low Credit Risk) dla ekspozycji kredytowych z nadanym wysokim ratingiem, przy czym istnieją nadrzędne kryteria klasyfikacji do Etapu 2 (np. 30 dni przeterminowania). Jeżeli niskie ryzyko straty wynika jedynie z wartości zabezpieczenia a sama ekspozycja kredytowa bez tego zabezpieczenia nie byłaby uznawana za charakteryzującą się niskim ryzykiem kredytowym, wtedy nie jest ona traktowana jako LCR.

Etap 2

W przypadku ekspozycji kredytowych z obszaru bankowości detalicznej dla klasyfikacji do Etapu 2, stosowane jest, oprócz kryterium 30 dni zaległości oraz kategorii foreborne, kryterium ilościowe – analiza zmiany poziomu PD od momentu powstania ekspozycji. Grupa nie stosuje stałego progu, powyżej którego wzrost ryzyka automatycznie byłby uznawany za istotny. Wynika to z faktu, że ten sam wzrost parametru PD w wartościach bezwzględnych byłby bardziej znaczący dla ekspozycji o niższym początkowym ryzyku niż dla tych o wyższym. Wobec powyższego w banku stosowany jest dedykowany model, którego celem jest wyznaczenie progu, powyżej którego wzrost ryzyka będzie uznawany za istotny. W celu określenia relatywnego wzrostu bank stosuje zmienną będącą ilorazem prawdopodobieństwa defaultu w aktualnej dacie raportowej, oraz prawdopodobieństwa warunkowego wyliczonego na ten sam okres w momencie początkowego ujęcia. Próg określony jest jako punkt odcięcia, gdzie maksymalizowane jest prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia default w przypadku wzrostu wartości zmiennej objaśniającej.

Kryterium przeterminowania powyżej 30 dni (uwzględniające istotność przeterminowanego zobowiązania kredytowego) oraz powyżej 90 dni (nieuwzględniające istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego) stanowią bezpośrednią przesłankę dla zidentyfikowania istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. Dodatkowo uwzględniane są przesłanki jakościowe oparte o dokonane czynności miękkiej restrukturyzacji oraz fakt braku dostępności informacji o prawdopodobieństwie niewykonania zobowiązania.

Dla ekspozycji kredytowych w obszarze bankowości instytucjonalnej, przeterminowanie o ponad 30 dni jest brane pod uwagę podczas oceny potencjalnego wystąpienia istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, natomiast jest to czynnik wspierający ocenę i mający charakter pośredni.

W celu dokonania oceny czy nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego w ramach procesu klasyfikacji wewnętrznej oraz bieżącego procesu monitorowania, Grupa analizuje zmiany ryzyka niewykonania zobowiązania dla danej ekspozycji kredytowej, dokonując porównania bieżącej oceny ryzyka niewykonania zobowiązania dla ekspozycji kredytowej z oceną ryzyka niewykonania zobowiązania dokonaną w momencie początkowego ujęcia.

Ocena zmiany ryzyka niewykonania zobowiązania dla danej ekspozycji kredytowej dokonywana w ramach procesu klasyfikacji wewnętrznej oraz procesu monitorowania uwzględnia:

- czynniki jakościowe (w tym sygnały Wczesnego Ostrzegania),
- informacje ilościowe (obejmujące m.in. rating ryzyka dłużnika i jego zmianę w stosunku do momentu początkowego ujęcia, dane finansowe),
- oczekiwany okres życia ekspozycji,
- ewentualne przyznanie klientowi, ze względów ekonomicznych lub umownych, udogodnień (w zakresie warunków finansowych) wynikających z jego trudności finansowych, których w innym przypadku Grupy by nie udzielił (gdy udogodnienia te nie implikują pogorszenia przyszłych strumieni płatności).

Etap 3

Grupa stosuje ogólną zasadę, że niewykonanie zobowiązania przez wierzyciela ma miejsce w przypadku wystąpienia jednego lub obu z poniższych zdarzeń:

- a) zwłoka w wykonaniu przez dłużnika wszelkich istotnych zobowiązań kredytowych wobec Grupy wynosi 90 dni i więcej,
- b) istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się w pełni przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Grupy, bez konieczności podejmowania przez instytucję działań takich jak realizacja zabezpieczenia.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Składnik aktywa finansowego lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość wyłącznie gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów (zdarzenie powodujące stratę), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów, w obszarze bankowości instytucjonalnej, zalicza się uzyskane przez Grupę informacje dotyczące następujących zdarzeń:

- Uzyskanie informacji o istotnych trudnościach finansowych klienta;
- Obniżenie ratingu klienta przez uznaną i akceptowaną przez Grupę zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej¹;
- Przyznanie kredytobiorcy przez Grupę, ze względów ekonomicznych lub umownych wynikających z trudności finansowych kredytobiorcy, udogodnień w zakresie warunków finansowych, których w innym przypadku Grupa by nie udzieliła, wyrażenie przez Grupę zgody na przeprowadzenie awaryjnej restrukturyzacji zobowiązań kredytowych, jeżeli może to skutkować zmniejszeniem zobowiązań finansowych poprzez umorzenie istotnej części kwoty głównej, odsetek lub, w stosownych przypadkach, opłat lub też odroczenie ich spłaty lub zapłaty (restrukturyzacja wymuszona/forborne);
- Wysokie prawdopodobieństwo upadłości klienta, powzięcie informacji o:
 - ogłoszeniu upadłości,
 - wszczęciu postępowania upadłościowego lub złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości / wniosku o postępowanie upadłościowe,
 - postawienie dłużnika w stan upadłości lub likwidacji,
 - oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości ze względu na to, że majątek dłużnika nie wystarcza lub jedynie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego,
 - rozwiązaniu lub unieważnieniu spółki,
 - ustanowieniu kuratora,
 - ustanowieniu zarządu komisyjnego,
 - złożeniu wniosku o postępowanie restrukturyzacyjne w rozumieniu ustawy Prawo restrukturyzacyjne;

bądź przyznanie dłużnikowi podobnej ochrony, jeżeli umożliwiłoby mu to uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych

- rozpoczęcie przez Grupę czynności w celu uzyskania tytułu wykonawczego,
- opóźnienie w spłacie płatności z tytułu umowy 90 dni i więcej (przy czym kalkulacja liczby dni zaległości odbywa się zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2016/07 oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 3 października 2019 r. w sprawie poziomu istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego),

¹ poniżej poziomu odpowiadającemu ratingowi wewnętrznemu 7- (czyli dla CCC- Standard & Poors i Caa3 Moody's)

- zarażenie klienta statusem niewykonania zobowiązania zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2016/07,
- status ekspozycji został zmieniony z pracującej/obsługiwanej („accrual”/„performing”) na niepracującą/nieobsługiwaną („non-accrual”/„non-performing”),
- ekspozycja została zaklasyfikowana wg klasyfikacji wewnętrznej do kategorii Poniżej Standardu Niepracujące/Nieobsługiwane (ang. Substandard non-performing/non-accrual), Wątpliwe (ang. Doubtful) lub Stracone (ang. Lost),
- Rating Ryzyka Dłużnika (ORR, ang. Obligor Risk Rating) jest niższy niż 7- nadawany dłużnikom niewywiązującym się z zobowiązań,
- uzasadnione podejrzenie wyłudzenia ekspozycji kredytowej lub zidentyfikowanie przypadków zaistnienia uprawdopodobnionego czynu zabronionego dotyczącego ekspozycji kredytowej, udokumentowane złożeniem zawiadomienia o podejrzeniu przestępstwa do właściwych organów państwowych,
- wypowiedzenie umowy kredytu/pożyczki z powodu wysokiego ryzyka kredytowego,
- powzięcie informacji o prowadzeniu egzekucji wobec dłużnika w kwocie, która w ocenie banku może skutkować utratą zdolności kredytowej,
- niespłatenie przez dłużnika kwoty zrealizowanego poręczenia Skarbu Państwa,
- śmierć dłużnika (w przypadku dłużników prowadzących firmę w formie jednoosobowej działalności gospodarczej) skutkująca brakiem możliwości kontynuowania działalności,
- powzięcie informacji o niewykonaniu zobowiązania (ang. default) przez klienta w ramach umów zawartych z innymi podmiotami grupy Citi,
- w przypadku gdy strata ekonomiczna (ang. Economic Loss, L) powstała w wyniku sprzedaży wierzytelności jest wyższa niż 5%, wszystkie pozostałe ekspozycje wobec danego dłużnika należy traktować jako cechujące się niewykonaniem zobowiązania

oraz inne zdarzenia, które mogą mieć negatywny wpływ na możliwe do oceny przyszłe przepływy pieniężne z tytułu ekspozycji kredytowej.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów w obszarze detalicznym zalicza się spełnienie nawet jednej z niżej wymienionych przesłanek przez jakąkolwiek z posiadanych przez klienta ekspozycji:

- Wystąpienie opóźnień w spłacie rat kapitałowo-odsetkowych, minimalnej kwoty do zapłaty, prowizji lub przekroczenie dozwolonego limitu. Na potrzeby identyfikacji przypadku niewykonania zobowiązania przyjmuje się, że opóźnienie w spłacie jest równe lub przekracza 90 dni na moment wyliczania odpisu (przy czym kalkulacja liczby dni zaległości odbywa się zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2016/07 oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 3 października 2019 r. w sprawie poziomu istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego);
- Udzielenie modyfikacji warunków umowy (restrukturyzacje), w rezultacie których wartość bieżąca przepływów pieniężnych spada poniżej wartości księgowej sprzed modyfikacji;
- Wypowiedzenie umowy z przyczyn innych niż opóźnienie w spłacie w przypadku produktów hipotecznych;
- Zarażenie klienta statusem niewykonania zobowiązania zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2016/07;
- Wystąpienie przesłanek jakościowych:
 - śmierć,
 - bankructwo,
 - trwałe kalectwo lub poważna choroba,
 - nadużycie finansowe,
 - uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego klienta lub ogłoszenie przez klienta upadłości,
 - utrata wartości lub zagrożenie utraty wartości zabezpieczenia,
 - uzyskanie informacji o istotnych problemach finansowych dłużnika,
 - uzasadnione podejrzenie wyłudzenia ekspozycji kredytowej lub zidentyfikowanie przypadków zaistnienia uprawdopodobnionego czynu zabronionego dotyczącego ekspozycji kredytowej,
 - powzięcie informacji o prowadzeniu egzekucji wobec dłużnika w kwocie, która w ocenie banku może skutkować utratą zdolności kredytowej,
 - pobyt klienta w areszcie lub więzieniu,
 - częściowe umorzenie kapitału,
 - wypowiedzenie umowy,
 - wniosek Grupy o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec klienta.

W przypadku klientów, którzy nie spełniają kryteriów restrukturyzacyjnych, a w szczególności dla których wdrożono ścieżkę prawną (upadłość, egzekucja, spór sądowy) bez perspektyw powrotu formuły spłat z podstawowej działalności operacyjnej klienta, prowadzony jest proces windykacji, a należności podlegają spisaniu w straty. Głównym celem tego procesu jest maksymalizacja odzyskiwanych przez Grupę kwot zaległych ekspozycji. W procesie windykacji Grupa wypracuje z klientem formułę współpracy, w trakcie której aktywność Grupy nie ogranicza się tylko do działań prawnych, ale również w miarę możliwości prowadzona jest bieżąca współpraca. W przypadku, jeśli spłata ekspozycji jest zagrożona z uwagi na słaby standing finansowy dłużnika lub poprzez transfer aktywów poza zasięg windykacji, w wyjątkowych przypadkach możliwa jest sprzedaż ekspozycji.

Grupa ustanowiła i stosuje okres kwarantanny dla ekspozycji przestających być klasyfikowanymi jako aktywa Etapu 3. W obszarze bankowości instytucjonalnej zmiana statusu z utraty wartości na brak utraty wartości może mieć miejsce wówczas, gdy nie wystąpiły zaległości płatnicze wobec Grupy w okresie 12 miesięcy oraz kwota główna i związane z nią należności dodatkowo wynikające z umowy są możliwe do odzyskania w całości. Zasadniczą przesłanką do zmiany statusu z utraty wartości na brak utraty wartości jest całkowite odzyskanie zdolności kredytowej.

W obszarze detalicznym, mechanizm kwarantanny polega na utrzymaniu klienta w statusie utraty wartości przez kolejne 9 miesięcy od ustąpienia wszystkich przesłanek utraty wartości.

Oczekiwana strata, będąca podstawą określenia poziomu odpisów dla należności z rozpoznaną utratą wartości oraz istotnym wzrostem ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia, wyznaczana jest w całym okresie życia ekspozycji. W przypadku ekspozycji ratalnych jest to okres do umownej daty zapadalności. Dla ekspozycji odnawialnych, kontraktowy termin zapadalności nie jest określony, w zastępstwie wyznaczany jest tzw. behawioralny termin zapadalności będący wynikiem empirycznej estymacji czasu życia produktu kredytowego.

W obszarze Bankowości Detalicznej odpisy na oczekiwane straty kredytowe liczone są portfelowo w oparciu o modele statystyczne dla grup aktywów łączonych w portfele o wspólnych cechach ryzyka kredytowego. Grupa grupuje instrumenty finansowe dla potrzeb wyceny oczekiwanych strat kredytowych w ujęciu produktowym w obszarze bankowości detalicznej i w ujęciu segmentacyjnym dla homogenicznego portfela mikroprzedsiębiorstw z minimalnym udziałem w sumie należności brutto Grupy. W ramach ujęcia produktowego wyróżnia się następujące portfele: karty kredytowe, pożyczki gotówkowe w ramach kart kredytowych, linie kredytowe, pożyczki gotówkowe oraz kredyty i pożyczki hipoteczne.

W sprawozdaniu finansowym Grupa koryguje wartość ekspozycji kredytowych o wartość odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych. W przypadku wystąpienia w etapie 3 ekspozycji indywidualnie znaczących, odpis na nich jest liczony metodą indywidualną. Ekspozycje są uznawane za indywidualnie znaczące na poziomie klienta, jeżeli oczekiwana strata na kliencie w przypadku jego wejścia w etap 3 przekroczyłaby 10% średniej wartości odpisu na ekspozycjach wchodzących w etap 3 w ostatnim kwartale.

W obszarze bankowości instytucjonalnej głównymi źródłami parametrów wchodzących w skład metodyki oczekiwanych strat kredytowych ("ECL") są wyniki wewnętrznych procesów oceny klienta oraz rezultaty modeli kredytowych.

- Stopa strat oczekiwanych jest pochodną ratingu klienta ustalonego na podstawie wewnętrznych modeli ratingowych. Metodyka ECL opisuje proces nakładania na istniejące ratingi, przewidywane w danym scenariuszu makroekonomicznym, rozkładów migracji. Uzyskuje się w ten sposób, w kolejnych okresach prognozy, prawdopodobieństwo migracji do danego przedziału ratingowego.
- Wartość parametru LGD wynika bezpośrednio z modelu dedykowanego dla klientów z utratą wartości.
- Wartość ekspozycji na kolejne okresy prognozy bazuje na dostępnych harmonogramach spłat jak i (dla produktów odnawialnych) na przewidywanej zmianie ekspozycji opisywanej wartością parametru CCF. Bazą do oszacowania tego parametru były wewnętrzne dane o kwotach wykorzystanych przez klientów przed identyfikacją przez Grupę utraty wartości.
- Przypisanie do etapu bazuje na istniejącym w Grupie procesie oceny klienta używanym do zarządzania klientem. Proces ten uwzględnia zarówno czynniki ilościowe (np. rating klienta), jak i szereg czynników jakościowych (np. Sygnały Wczesnego Ostrzegania).
- Przyjęte przez Grupę terminy zapadalności wynikają bezpośrednio z umów z klientami oraz okresów w jakich Grupa jest narażony na ewentualne ryzyko.

W obszarze bankowości detalicznej podstawą parametrów wchodzących w skład metodyki ECL są istniejące w Grupie wewnętrzne modele oceny wiarygodności kredytowej klienta, informacje o etapie postępowania windykacyjnego oraz informacje z hurtowni danych Grupy.

- Stopa strat oczekiwanych jest złożeniem szeregu modeli oceny wiarygodności kredytowej klienta, połączonych ze sobą za pomocą procesu nazwanego logiką integracyjną. Metodyka ECL, na podstawie prognoz dostarczonych przez Głównego Ekonomistę, przekształca rezultaty logiki integracyjnej tak, by wynik odzwierciedlał przewidywane zmiany w gospodarce. Tak uzyskane parametry, są następnie przykładane do wektorów strat oczekiwanych w okresie życia produktu, oszacowanych na podstawie historycznie obserwowanych stóp strat oczekiwanych. Wektory wartości odzysków są rezultatem analizy wysokości historycznie windykowanych należności dla homogenicznych populacji. Populacje zostały posegmentowane względem podobnych cech jak typ produktu, czas od momentu wejścia w default, wartość ekspozycji pozostałej do spłaty czy historycznie obserwowane spłaty.
- Wartość parametru EAD bazuje dla produktów ratalnych na przewidywanych harmonogramach spłat wygenerowanych w oparciu o długość kontraktu i oprocentowanie produktu. Dla produktów odnawialnych EAD bazuje na oszacowanym wewnętrznie parametrze CCF.

Grupa korzysta ze scenariuszy makroekonomicznych zawierających zmienne objaśniające w modelach wykorzystywanych do pomiaru strat oczekiwanych. Scenariusze przygotowywane są przez Głównego Ekonomistę Banku min. raz na kwartał w horyzoncie 3 letnim w podziale na kwartały (scenariusz bazowy z wagą 60% oraz odchylenie pozytywne i negatywne od tego scenariusza z wagą 20%).

W obszarze bankowości instytucjonalnej Grupa podzieliła portfel kredytowy na branże pod kątem ich wrażliwości na warunki makroekonomiczne, zidentyfikowała te zmienne makroekonomiczne, które najlepiej wyjaśniały historyczne zmiany jakości kredytowej oraz przeanalizowała zależności od czynników makroekonomicznych za pomocą metod statystycznych. Finalnie, Grupa dla każdej z ustalonych klas wrażliwości branż zbudowała model pozwalający na uzależnienie współczynnika determinującego poziom migracji klientów pomiędzy ratingami od tych czynników.

W obszarze bankowości detalicznej, na poziomie homogenicznych portfeli produktowych, Grupa, za pomocą metod statystycznych zbudowała równania uzależniające wysokości rocznych stóp strat od czynników makroekonomicznych.

Tak powstałe modele pozwalają na dynamiczne kształtowanie wysokości odpisów z tytułu strat oczekiwanych w zależności od przewidywanych zmian w gospodarce.

Scenariusze makroekonomiczne w obszarze bankowości instytucjonalnej obejmują poniższe zmienne:

- roczną zmianę indeksu WIG,
- stopę bezrobocia,
- inflację,
- PKB,
- stopę bezrobocia „BAEL”,
- WIBOR 3 miesięczny,

natomiast bankowość detaliczna wykorzystuje w modelowaniu oczekiwanych strat kredytowych dwie zmienne:

- stopę bezrobocia „BAEL”,
- roczną zmianę indeksu WIG.

Scenariusz dla zmiennych wykorzystywanych do oszacowania oczekiwanych strat kredytowych na 31 grudnia 2022 roku zaprezentowano poniżej.

Bazowy scenariusz ekonomiczny	4q22	1q23	2q23	3q23	4q23	1q24	2q24	3q24	4q24	1q25	2q25	3q25	4q25
PKB przyrost r/r	2,3	-1,9	1,0	0,9	2,3	3,2	3,7	3,7	3,7	3,6	3,5	3,3	3,2
Inflacja r/r (średnia)	17,6	19,3	14,6	11,8	9,1	6,8	6,2	5,7	5,1	3,8	3,6	3,4	3,1
Zarejestrowana stopa bezrobocia	5,3	5,8	5,7	5,8	5,9	6,5	6,3	6,4	6,5	6,8	6,3	6,2	6,1
stopa bezrobocia „BAEL”	3,0	3,4	3,2	3,3	3,4	4,0	3,8	3,9	4,0	4,3	3,8	3,7	3,6
WIBOR 3M (koniec okresu)	7,18	7,14	6,99	6,94	6,77	6,27	6,02	5,60	5,27	4,85	4,52	4,44	4,36
WIG (koniec okresu)	55700	53000	55000	56500	58000	59000	60500	62000	63500	65000	66000	67000	68000

Pesymistyczny scenariusz ekonomiczny	4q22	1q23	2q23	3q23	4q23	1q24	2q24	3q24	4q24	1q25	2q25	3q25	4q25
PKB przyrost r/r	1,7	-3,1	-0,8	-1,5	0,2	1,4	2,1	2,5	2,8	3,0	3,0	3,0	2,8
Inflacja r/r (średnia)	16,8	15,3	9,9	6,4	4,1	3,3	3,2	3,1	2,8	2,7	2,7	2,7	2,5
Zarejestrowana stopa bezrobocia	5,4	6,0	6,0	6,2	6,4	7,1	7,0	7,2	7,4	7,7	7,3	7,2	7,1
stopa bezrobocia „BAEL”	3,1	3,5	3,4	3,6	3,8	4,5	4,4	4,6	4,8	5,1	4,7	4,6	4,6
WIBOR 3M (koniec okresu)	7,19	6,87	6,32	5,69	4,77	3,94	3,52	3,27	3,02	2,60	2,44	2,44	2,44
WIG (koniec okresu)	54029	45050	46750	48025	49300	50150	51425	52700	53975	55250	56100	56950	57800

Optymistyczny scenariusz ekonomiczny	4q22	1q23	2q23	3q23	4q23	1q24	2q24	3q24	4q24	1q25	2q25	3q25	4q25
PKB przyrost r/r	2,9	-0,7	2,8	3,3	4,5	5,1	5,2	4,9	4,6	4,2	4,0	3,6	3,6
Inflacja r/r (średnia)	18,5	22,4	19,6	18,2	15,3	11,4	9,5	8,1	7,0	5,3	4,8	4,2	3,8
Zarejestrowana stopa bezrobocia	5,2	5,6	5,4	5,4	5,3	5,8	5,6	5,6	5,6	5,9	5,3	5,2	5,1
stopa bezrobocia „BAEL”	2,9	3,3	3,0	3,0	2,9	3,4	3,2	3,2	3,2	3,5	2,9	2,8	2,6
WIBOR 3M (koniec okresu)	7,27	7,80	8,40	8,69	8,52	8,27	8,02	7,52	7,19	6,52	6,27	6,19	6,02
WIG (koniec okresu)	57371	60950	63250	64975	66700	67850	69575	71300	73025	74750	75900	77050	78200

Scenariusze i zmienne makroekonomiczne są aktualizowane w cyklach kwartalnych.

W ramach oceny adekwatności stosowanej metodyki służącej wyznaczeniu utraty wartości oraz rezerwy, Grupa regularnie, co najmniej raz w roku, przeprowadza analizę w celu weryfikacji, w jakim stopniu dokonane odpisy aktualizujące miały odzwierciedlenie w rzeczywistości poniesionych stratach. Dodatkowo modele używane do wyznaczania rezerw podlegają ocenie niezależnego Biura Walidacji Modeli.

Grupa analizuje wrażliwość oczekiwanych strat kredytowych pod kątem metod i założeń modelu oczekiwanych strat kredytowych, w szczególności wrażliwość na prognozy sytuacji makroekonomicznej. Zaprezentowane w tabeli poniżej zmiany oczekiwanych strat kredytowych dla ekspozycji bez utraty wartości zostały wyznaczone jako różnica pomiędzy

oczekiwanymi stratami kredytowymi wyliczonymi dla konkretnego scenariusza makroekonomicznego a oczekiwanymi stratami kredytowymi wyliczonymi z uwzględnieniem wszystkich scenariuszy makroekonomicznych zważonych prawdopodobieństwem ich realizacji.

Zmiana poziomu oczekiwanych strat kredytowych dla ekspozycji bez utraty wartości (Etap 1 i 2), przy założeniu 100% realizacji scenariusza na dzień 31.12.2022, w tys. zł

	Scenariusz optymistyczny	Scenariusz pesymistyczny
Bankowość detaliczna	(874)	761
Bankowość instytucjonalna	79	(506)
	(795)	255

Zmiana poziomu oczekiwanych strat kredytowych dla ekspozycji bez utraty wartości (Etap 1 i 2), przy założeniu 100% realizacji scenariusza na dzień 31.12.2021, w tys. zł

	Scenariusz optymistyczny	Scenariusz pesymistyczny
Bankowość detaliczna	(735)	902
Bankowość instytucjonalna	(2 089)	2 719
	(2 824)	3 621

Grupa rozpoznaje i zarządza ryzykiem kredytowym kontrahenta w transakcjach instrumentami finansowymi w oparciu o wewnętrzne limity na zaangażowanie przedrozliczeniowe i rozliczeniowe. Ekspozycjom tym nadawane są również ratingi kredytowe.

W 2022 roku Grupa wprowadziła zmiany przyjętych założeń oraz technik szacowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe, między innymi w wyniku wejścia w życie znowelizowanej rekomendacji R. Zmiany obejmowały między innymi:

- w bankowości instytucjonalnej zapewnienie braku obciążoności poziomów oczekiwanych strat kredytowych poprzez wyeliminowanie ograniczenia stosowania minimalnego okresu (12 miesięcy) zapadalności ekspozycji, wprowadzenie spójnych technik szacowania parametrów modeli MSSF na poziomie homogenicznych portfeli, wprowadzenie zmian w zakresie klasyfikacji do etapów - klasyfikacja do Etapu 1 i 2 na poziomie ekspozycji (nie zaś klienta), wprowadzenie kryterium ilościowego identyfikacji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego poprzez uwzględnienie zmiany ratingu ryzyka dłużnika w stosunku do momentu początkowego ujęcia, wprowadzenie progów dla określonych wskaźników finansowych w zakresie oceny istotnych trudności finansowych klienta przy klasyfikacji do Etapu 2 oraz Etapu 3, klasyfikacja do Etapu 2 w przypadku braku dostępnych informacji pozwalających na ocenę ryzyka kredytowego ekspozycji na moment początkowego ujęcia (ekspozycja zaklasyfikowana do Etapu 2 z tego tytułu nie podlega reklasyfikacji do Etapu 1), wprowadzenie kryterium niskiego ryzyka kredytowego dla ekspozycji kredytowych z nadanym wysokim ratingiem (przy czym Bank stosuje kryteria nadrzędne wobec tego kryterium - w sytuacji wystąpienia przesłanek klasyfikacji do Etapu 2 jak dni przeterminowania, brak ratingu na moment początkowy, poziom klasyfikacji wewnętrznej, ekspozycja zostaje zaklasyfikowana do Etapu 2 pomimo flagi LCR), zmiana w zakresie źródła informacji na temat parametru LGD, przegląd i aktualizacja tenoru behawioralnego;
- w bankowości detalicznej stosowanie stałego dla danej ekspozycji progu ilościowego istotnego wzrostu ryzyka kredytowego (odświeżanego wyłącznie dla nowych zaangażowań), uspołnienie momentu resetu PD z usunięciem z bilansu jako momentem rozpoczęcia/zakończenia danej ekspozycji, gdzie moment wyłączenia jest zgodny ze zaktualizowaną polityką rachunkowości, wprowadzenie spójnych technik ważenia przy szacowaniu parametrów modeli MSSF, wprowadzenie nowych kryteriów POCL do modelu.

Poniżej zaprezentowano zestawienie określające maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe:

w tys. zł	Nota	31.12.2022	31.12.2021
Należności od Banku Centralnego	17	33 752	6 168 909
Należności od banków (brutto)	18	1 045 528	969 238
Należności od klientów instytucjonalnych (brutto)*	22	15 923 381	14 776 190
Należności od klientów indywidualnych (brutto)*	22	6 553 305	7 440 093
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19	2 272 515	3 781 373
Instrumenty pochodne	19	4 730 752	6 095 549
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	37 180 808	20 590 284
Inne aktywa finansowe	27	155 423	187 449
Zobowiązania warunkowe udzielone	40	16 320 507	18 319 947
		84 215 971	78 329 032

*Na dzień 31 grudnia 2022 roku wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe dla należności od klientów instytucjonalnych wyniosła 3 506 019 tys. zł (31 grudnia 2021 roku: 3 097 737 tys. zł), a dla należności od klientów indywidualnych wyniosła 2 182 645 tys. zł (31 grudnia 2021 roku: 2 404 663 tys. zł).

Poniższa tabela przedstawia podział wartości zabezpieczonych hipotecznie ekspozycji od osób fizycznych w określonych przedziałach LTV (Loan to Value). Wartość ekspozycja określona jest wartością niespłaconego kapitału.

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Mniej niż 50%	949 029	893 733
51 - 80%	1 229 197	1 466 363
81 - 100%	17 526	28 828
Więcej niż 100%	-	262
	2 195 752	2 389 185

Wartości zabezpieczeń wykorzystywane są w ramach procesu kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych poprzez przemnożenie ich wartości przez szacowany parametr potencjalnego odzysku związanego ze sprzedażą zabezpieczenia. Hipoteczny wpływ zabezpieczeń hipotecznych na wysokość odpisów na oczekiwane straty kredytowe na należności od klientów detalicznych wynosi 13,6 miliona złotych na 31 grudnia 2022 roku.

Dla ekspozycji od klientów korporacyjnych zakwalifikowanych do Etapu 3, użyta do wyliczenia odpisów na oczekiwane straty kredytowe na 31 grudnia 2022 roku wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych z tytułu realizacji zabezpieczeń, na którą składają się głównie przepływy oparte o nieruchomości, wyniosła 109 926 tys. zł (przed uwzględnieniem wpływu wartości pieniądza w czasie). Dla poszczególnych kredytów wartość zabezpieczenia została pomniejszona o szacowany spadek wartości zabezpieczenia w procesie windykacji oraz szacowane koszty realizacji zabezpieczenia, ograniczona do wysokości ekspozycji i zważona prawdopodobieństwem scenariusza, w którym oczekiwane są przepływy z realizacji zabezpieczeń.

Poniżej został zaprezentowany portfel, pogrupowany na należności klientów ze stwierdzoną utratą oraz należności bez utraty wartości. Zaprezentowano również szczegóły odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych.

Zgodnie z podejściem do zarządzania ryzykiem kredytowym, wyodrębnia się portfel zarządzany na podstawie indywidualnej klasyfikacji (należności oceniane indywidualnie) oraz na podstawie portfelowej klasyfikacji (należności oceniane portfelowo).

Ekspozycje oceniane indywidualnie, bez rozpoznanej utraty wartości klasyfikowane są na podstawie wewnętrznych ratingów ryzyka przyjmujących wartości od 1 do 7, przy czym kategoria ryzyka 1 jest ratingiem najlepszym.

Ekspozycjom ocenianym indywidualnie z rozpoznaną utratą wartości nadawane są ratingi od 8 do 10.

Wewnętrzne ratingi ryzyka są otrzymywane w kompleksowym procesie oceny kredytowej, na który składają się modele i metodyki ratingowe, dodatkowe korekty wynikające m.in. z posiadanego wsparcia i z zabezpieczenia oraz wszelkie inne zdefiniowane procesy stosowane, w celu uzyskania ratingów ryzyka.

Rating ryzyka określa prawdopodobieństwo niewywiązania się przez dłużnika z zobowiązań w okresie jednego roku. Ratingi od 1 do 4- włącznie są traktowane jako odpowiednik ratingów z poziomu inwestycyjnego zewnętrznych agencji oceny wiarygodności kredytowej, co oznacza, że świadczą o niskim bądź średnim poziomie ryzyka kredytowego. Ratingi poniżej 4- świadczą o podwyższonym poziomie ryzyka kredytowego, przy czym rating 7 oznacza wysokie ryzyko kredytowe i niską zdolność do obsługi zobowiązań nawet przy sprzyjających warunkach makroekonomicznych.

Struktura portfela zaangażowań wobec klientów z punktu widzenia ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2022 roku:

w tys. zł	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków	Razem
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 1)				
wg ratingu ryzyka				
rating ryzyka 1-4-	11 555 463		774 754	12 330 217
rating ryzyka +5-6-	2 420 141		7 036	2 427 177
wg przeterminowania należności				
bez opóźnień w spłacie	8	4 973 199		4 973 207
1-30 dni	-	77 510		77 510
31-90 dni	-	730		730
Wartość brutto	13 975 612	5 051 439	781 790	19 808 841
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(40 985)	(40 250)	(475)	(81 710)
Wartość netto	13 934 627	5 011 189	781 315	19 727 131
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 2)				
wg ratingu ryzyka				
rating ryzyka 1-4-	64 485		228 739	293 224
rating ryzyka +5-6-	1 065 852		34 567	1 100 419
rating ryzyka +7 i powyżej	355 308		432	355 740
wg przeterminowania należności				

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł

	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków	Razem
bez opóźnień w spłacie		941 276		941 276
1-30 dni		107 818		107 818
31-90 dni		23 317		23 317
Wartość brutto	1 485 645	1 072 411	263 738	2 821 794
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(43 614)	(64 771)	(1 085)	(109 470)
Wartość netto	1 442 031	1 007 640	262 653	2 712 324
Należności z rozpoznaną utratą wartości (Etap 3)				
wg przeterminowania należności		419 514		419 514
wg ratingu ryzyka				
rating ryzyka +7 i powyżej	455 117		-	455 117
Wartość brutto	455 117	419 514	-	874 631
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(331 769)	(333 032)	-	(664 801)
Wartość netto	123 348	86 482	-	209 830
Należności udzielone z utratą wartości				
wg przeterminowania należności		9 941		9 941
wg ratingu ryzyka				
rating ryzyka +7 i powyżej	7 007		-	7 007
Wartość brutto	7 007	9 941	-	16 948
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(1 354)	(404)	-	(1 758)
Wartość netto	5 653	9 537	-	15 190
Łączna wartość brutto	15 923 381	6 553 305	1 045 528	23 522 214
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(417 722)	(438 457)	(1 560)	(857 739)
Łączna wartość netto	15 505 659	6 114 848	1 043 968	22 664 475

Jak opisano powyżej jednym z głównych czynników wpływających na zarządzanie portfelem należności klientów detalicznych są dni zaległości, podczas gdy w segmencie klientów instytucjonalnych jest to rating.

Struktura portfela zaangażowań wobec banków i klientów z punktu widzenia ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2021 roku:

w tys. zł

	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków	Razem
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 1)				
wg ratingu ryzyka				
rating ryzyka 1-4-	10 402 461		731 895	11 134 356
rating ryzyka +5-6-	2 989 039		237 341	3 226 380
wg przeterminowania należności	4	6 103 029		6 103 033
bez opóźnień w spłacie	-	76 022		76 022
1-30 dni	-	622		622
Wartość brutto	13 391 504	6 179 673	969 236	20 540 413
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(29 137)	(34 339)	(1 561)	(65 037)
Wartość netto	13 362 367	6 145 334	967 675	20 475 376
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 2)				
wg ratingu ryzyka				
rating ryzyka 1-4-	14 104		2	14 106
rating ryzyka +5-6-	623 400		-	623 400
rating ryzyka +7 i powyżej	280 450		-	280 450
wg przeterminowania należności				
bez opóźnień w spłacie		731 626		731 626
1-30 dni		81 109		81 109
31-90 dni		14 004		14 004
Wartość brutto	917 954	826 739	2	1 744 695

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł

	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków	Razem
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(46 465)	(71 682)	-	(118 147)
Wartość netto	871 489	755 057	2	1 626 548
Należności z rozpoznaną utratą wartości (Etap 3)				
wg przeterminowania należności		433 681		433 681
wg ratingu ryzyka				
rating ryzyka +7 i powyżej	466 732		-	466 732
Wartość brutto	466 732	433 681	-	900 413
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(352 636)	(354 424)	-	(707 060)
Wartość netto	114 096	79 257	-	193 353
Łączna wartość brutto	14 776 190	7 440 093	969 238	23 185 521
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(428 238)	(460 445)	(1 561)	(890 244)
Łączna wartość netto	14 347 952	6 979 648	967 677	22 295 277

Jak opisano powyżej jednym z głównych czynników wpływających na zarządzanie portfelem należności klientów detalicznych są dni zaległości, podczas gdy w segmencie klientów instytucjonalnych jest to rating.

Struktura instrumentów pochodnych z punktu widzenia ryzyka kredytowego:

w tys. zł	31.12.2022			31.12.2021		
	Transakcje z klientami instytucjonalnymi	Transakcje z klientami indywidualnymi	Transakcje z bankami	Transakcje z klientami instytucjonalnymi	Transakcje z klientami indywidualnymi	Transakcje z bankami
Instrumenty pochodne wg ratingu ryzyka						
rating ryzyka 1-4-	3 619 909	-	914 692	4 711 971	-	803 723
rating ryzyka +5-6-	135 519	13 811	45 841	531 059	-	47 706
rating ryzyka +7 i powyżej	981	-	-	1 090	-	-
Razem	3 756 409	13 811	960 533	5 244 120	-	851 429

Poniżej zaprezentowano podział ekspozycji w portfelu dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu oraz w portfelu dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody według ratingów agencji Fitch:

w tys. zł	31.12.2022		31.12.2021	
	Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody
Rating emitenta agencji Fitch				
A (w tym: od A- do AAA)	2 272 515	37 180 808	3 781 373	20 590 284
Razem	2 272 515	37 180 808	3 781 373	20 590 284

Struktura zobowiązań warunkowych udzielonych z punktu widzenia ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2022 roku:

w tys. zł	31.12.2022		
	Zobowiązania wobec klientów instytucjonalnych	Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	Zobowiązania wobec banków
Zobowiązania warunkowe udzielone (Etap 1)	9 831 703	3 964 409	302 538
wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka 1-4-	8 586 076		299 172
rating ryzyka +5-6-	1 245 627		3 366
Zobowiązania warunkowe udzielone (Etap 2)	796 619	1 393 325	-
wg ratingu ryzyka			

w tys. zł	31.12.2022		
	Zobowiązania wobec klientów instytucjonalnych	Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	Zobowiązania wobec banków
rating ryzyka 1-4-	276 058	-	-
rating ryzyka +5-6-	379 766	-	-
rating ryzyka +7 i powyżej	140 795	-	-
Zobowiązania warunkowe udzielone (Etap 3)	6 722	6 166	-
wg ratingu ryzyka	6 722	6 166	-
rating ryzyka +7 i powyżej			
Zobowiązania warunkowe udzielone z utratą wartości	19 025	-	-
wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka +7 i powyżej	19 025	-	-
Razem	10 654 069	5 363 900	302 538

Struktura zobowiązań warunkowych udzielonych z punktu widzenia ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2021:

w tys. zł	31.12.2021		
	Zobowiązania wobec klientów instytucjonalnych	Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	Zobowiązania wobec banków
Zobowiązania warunkowe udzielone (Etap 1)	9 724 315	4 380 684	2 685 525
wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka 1-4-	7 755 778		2 681 936
rating ryzyka +5-6-	1 968 537		3 589
Zobowiązania warunkowe udzielone (Etap 2)	335 218	1 188 240	148
wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka 1-4-	85 064		148
rating ryzyka +5-6-	110 281		-
rating ryzyka +7 i powyżej	139 873		-
Zobowiązania warunkowe udzielone (Etap 3)	1 649	4 168	-
wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka +7 i powyżej	1 649		-
Razem	10 061 182	5 573 092	2 685 673

Praktyki „forbearance”

W Grupie w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym identyfikuje się ekspozycje „forborne”. Grupa uwzględnia ekspozycje „forborne” zgodnie z wymaganiami sprawozdawczymi wynikającymi ze Standardów Technicznych EBA/ITS/2013/03 oraz z dokumentu 2012/852 wydanych przez ESMA. W zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych Grupa stosuje wytyczne EBA EBA/GL/2018/06.

Grupa jako „forborne” traktuje ekspozycje, w sytuacji gdy Grupa udziela dłużnikowi doświadczającemu trudności finansowych preferencyjnych warunków finansowania (np. na warunkach nierynkowych), które w innej sytuacji nie byłyby rozważane. Grupa poprzez preferencyjne warunki finansowania rozumie sytuację, w której np. zmodyfikowane oprocentowanie kredytu jest niższe niż umowna wartość oprocentowania sprzed restrukturyzacji i/lub zmodyfikowane oprocentowanie kredytu jest niższe niż oprocentowanie rynkowe dla danego okresu finansowania i ryzyka kredytowego.

Zakres, w którym zmieniane są warunki finansowania, ustalany jest indywidualnie dla każdego dłużnika, którego dotyczy przedmiotowa sytuacja. W szczególności działania takie obejmują:

- przejęcie aktywów,
- udzielenia nowego, zrestrukturyzowanego zaangażowania w celu częściowej lub całkowitej spłaty istniejącego zaangażowania,
- modyfikację warunków istniejącego zaangażowania, w tym zmiany harmonogramu spłat (np. wydłużenie okresu kredytowania), zmiany oprocentowania należności lub sposobu spłaty, lub redukcji kwoty do spłaty (kwoty głównej lub narosłych odsetek).

Proces nadawania ekspozycjom statusu „forborne” jest ściśle związany z procesem zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym również z procesem rozpoznawania utraty wartości dla ekspozycji.

W przypadku klientów instytucjonalnych Grupa nadaje status „forborne” dla ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości.

W przypadku ekspozycji detalicznych status „forborne” może dotyczyć zarówno ekspozycji z portfela z utratą wartości jak i z portfela bez utraty wartości. Grupa jako „forborne” bez utraty wartości traktuje ekspozycje, na których były przeprowadzone działania restrukturyzacyjne, natomiast zmiana warunków finansowania nie implikowała pogorszenia przyszłych strumieni płatności. W takich przypadkach zmiana statusu ekspozycji na „forborne” nie stanowi dowodu utraty wartości.

Grupa przyjmuje, że ekspozycje pozostają w statusie „forborne” aż do ich całkowitej spłaty.

Ekspozycje ze zmodyfikowanymi warunkami podlegającymi zasadom w zakresie forbearance (ekspozycje forborne) są przedmiotem raportowania regulacyjnego oraz wewnętrznego.

Wartości ekspozycji w statusie „forborne”:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Należności bez rozpoznanej utraty wartości,	21 585 107	21 315 870
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 1), w tym:	19 027 051	19 571 178
podmiotów sektora niefinansowego	15 213 891	16 127 730
klientów instytucjonalnych	10 162 452	9 948 056
klientów indywidualnych	5 051 439	6 179 674
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 2), w tym:	2 558 056	1 744 692
podmiotów sektora niefinansowego	2 557 187	1 744 690
klientów instytucjonalnych	1 484 776	917 951
klientów indywidualnych	1 072 411	826 739
Należności z rozpoznaną utratą wartości (Etap 3), w tym:	874 631	900 413
podmiotów sektora niefinansowego	874 631	900 413
klientów instytucjonalnych, w tym:	455 104	466 719
„forborne”	53 039	90 625
klientów indywidualnych, w tym:	419 527	433 694
„forborne”	30 663	26 245
Należności udzielone z utratą wartości, w tym:	16 948	-
podmiotów sektora niefinansowego	16 948	-
klientów instytucjonalnych, w tym:	7 007	-
„forborne”	7 007	-
klientów indywidualnych, w tym:	9 941	-
„forborne”	7 809	-
Należności od klientów brutto razem, w tym:	22 476 686	22 216 283
podmiotów sektora niefinansowego	18 662 657	18 772 833
klientów instytucjonalnych, w tym:	12 109 339	11 332 726
„forborne”	60 046	90 625
klientów indywidualnych, w tym:	6 553 318	7 440 107
„forborne”	38 472	26 245
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, w tym:	(856 179)	(888 683)
na należności „forborne”	(52 536)	(67 387)
Należności od klientów netto, razem, w tym:	21 620 507	21 327 600
należności „forborne”	45 982	49 483

RYZYKO PŁYNNOŚCI

Procesy i organizacja zarządzania ryzykiem płynności

Ryzyko płynności jest definiowane jako niebezpieczeństwo niewywiązania się Grupy z wykonania wymagalnych zobowiązań finansowych wobec klientów i kontrahentów.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest terminowe wywiązanie się Grupy z wszystkich zobowiązań wobec swoich klientów oraz zabezpieczenie środków w celu terminowego rozliczenia wszystkich transakcji na rynku pieniężnym.

Zarządzanie ryzykiem płynności opiera się na:

- obowiązujących przepisach prawa w szczególności ustawie Prawo bankowe,
- wymaganiach polskich instytucji regulacyjnych, a zwłaszcza na uchwałach Komisji Nadzoru Finansowego,
- zasadach ostrożnego i stabilnego zarządzania Grupą oraz ogólnym poziomie ryzyka zaakceptowanym przez Radę Nadzorczą Banku,

z uwzględnieniem najlepszych praktyk stosowanych na rynku.

Ostateczna odpowiedzialność za przestrzeganie ustalonych poziomów ekspozycji na ryzyko rynkowe w Grupie spoczywa na Zarządzie Banku, natomiast bieżące zarządzanie ryzykiem rynkowym jest prowadzone przez:

- Członka Zarządu Nadzorującego Sektor Zarządzania Ryzykiem,
- Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO),
- Dyrektora Departamentu Ryzyka Rynkowego,
- osoby oddelegowane do zarządzania ryzykiem w spółkach Grupy.

Zarządzanie płynnością

Celem zarządzania płynnością jest zapewnienie Bankowi i podmiotom Grupy dostępu do środków płynnych, w celu wypełnienia swoich zobowiązań w terminie, także w ekstremalnych, lecz prawdopodobnych sytuacjach kryzysowych.

Grupa analizuje i zarządza ryzykiem płynności w różnych horyzontach czasowych, przy czym rozróżnia się płynność bieżącą, krótko-, średnio- i długoterminową, stosując adekwatne metody pomiaru i limitowania ryzyka. Przyjęte miary oraz limity mają na celu ograniczenie nadmiernej koncentracji w zakresie przyjętej struktury bilansu, czy też źródeł finansowania.

Zarządzanie płynnością długoterminową należy do zadań ALCO i jest określone w strategii Grupy. Jest ono prowadzone w oparciu o monitorowanie relacji strukturalnych bilansu oraz o regulacyjne miary płynności długookresowej i obejmuje analizę luk płynności, a także możliwości pozyskania w przyszłości wystarczających źródeł finansowania oraz kosztu pozyskania środków w kontekście wpływu na rentowność prowadzonej działalności.

Zarządzanie płynnością średnioterminową, w horyzoncie do 1 roku, należy do zadań ALCO i odbywa się w oparciu o przygotowywany w cyklu rocznym plan finansowania, określający poziomy limitów wewnętrznych oraz przygotowywane przez jednostki biznesowe Grupy plany w zakresie zmiany aktywów i pasywów, opracowywane w ramach planów finansowych na kolejny rok budżetowy.

Zarządzanie płynnością krótkoterminową, w horyzoncie do 3 miesięcy, należy do zadań Sektora Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej i odbywa się w oparciu o regulacyjne miary płynności krótkookresowej oraz limity wewnętrzne. Grupa analizuje także poziom płynności w sytuacjach kryzysowych, przyjmując, jako warunek konieczny, brak ujemnej luki we wszystkich przedziałach czasowych w horyzoncie 3 miesięcy.

Zarządzanie płynnością bieżącą należy do zadań Sektora Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej i prowadzone jest w oparciu o rachunki nostro Grupy, w tym w szczególności rachunek rezerwy obowiązkowej w NBP, przy użyciu dostępnych produktów oferowanych przez rynek pieniężny oraz Bank Centralny.

Zarządzanie płynnością w podmiotach Grupy leży w zakresie zadań zarządów tych spółek przy uwzględnieniu „Zasad zarządzania ryzykiem”. Nadzór nad płynnością podmiotów Grupy sprawuje ALCO.

W 2022 roku w Grupie nie wprowadzono istotnych zmian w procesach, procedurach, systemach oraz politykach dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Plan finansowania i zabezpieczania płynności

Roczny Plan Finansowania i Płynności (Plan) jest przygotowywany dla Grupy przez Członka Zarządu Nadzorującego Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej. Plan podlega aprobacie ALCO. Plan powinien obejmować wszystkie istotne elementy dotyczące finansowania i płynności wynikające z planów biznesowych, w szczególności w obszarze depozytów i kredytów dla klientów, tak jak to zostało określone w budżetach rocznych poszczególnych jednostek biznesowych, a także istotne zmiany otoczenia regulacyjnego oraz sytuacji rynkowej.

Narzędzia zarządzania ryzykiem płynności

Grupa dokonuje pomiaru i zarządza ryzykiem płynności poprzez zastosowanie zarówno zewnętrznych miar nadzorczych, jak i miar dodatkowych wypracowanych wewnętrznie.

Regulacyjne miary płynności

Regulacyjne miary płynności LCR, i NSFR, a także uchylone już wskaźniki M1-M4, które Bank nadal monitoruje, kształtowały się na bezpiecznym poziomie i wynosiły:

	31.12.2022	31.12.2021	Zmiana
M1 – Luka płynności krótkoterminowej (w tys. zł)	23 161 436	18 593 580	4 567 856
M2 – Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,42	1,30	0,12
M3 - Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	5,64	4,61	1,03
M4 - Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	2,40	2,14	0,26
LCR	158%	169%	-11 p.p.
NSFR	177%	189%	-12 p.p.

Wewnętrzne narzędzia zarządzania ryzykiem płynności

W uzupełnieniu do nadzorczych miar płynności Grupa stosuje zestaw narzędzi zarządzania ryzykiem płynności obejmujący:

- analizę luk – MAR/S2,
- scenariusze kryzysowe,
- strukturalne wskaźniki płynności,
- rynkowe czynniki ostrzegawcze,
- znaczące źródła finansowania,
- awaryjny plan finansowania.

Scenariusze kryzysowe

Testy warunków kryzysowych są przeprowadzane w celu zbadania potencjalnego wpływu określonego zdarzenia na bilans Grupy oraz skumulowaną lukę w horyzoncie 12 miesięcy, a także określenia, jakie dodatkowe finansowanie działalności jest konieczne w każdym z określonych scenariuszy. Scenariusze te są przygotowywane przez Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej oraz Ryzyko Rynkowe Grupy oraz zatwierdzane przez ALCO.

Grupa przeprowadza testy warunków kryzysowych w cyklu miesięcznym. Scenariusze te zakładają istotne zmiany w podstawowych parametrach finansowania, takie jak:

- koncentracja bazy funduszowej,
- Highly Stressed Market Disruption („S2”) – poważne zakłócenia na rynkach światowych,
- kryzys finansowy na rynku krajowym.

Awaryjny plan finansowania

Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej przygotowuje oraz aktualizuje w cyklu rocznym „Plan pozyskania funduszy i utrzymania płynności w sytuacji zagrożenia płynności” (Plan awaryjny), który określa sposób działania Grupy w sytuacji kryzysowej, w tym szczególnie w przypadkach zakładanych w scenariuszach kryzysowych i opisanych w „Rocznym planie finansowania i zabezpieczenia płynności”. Awaryjny plan finansowania jest zatwierdzany przez ALCO.

Plan awaryjny określa:

- warunki/symptomy wskazujące na wystąpienie sytuacji kryzysowej,
- kompetencje do podejmowania działań w ramach realizacji planu,
- źródła pozyskania funduszy, a w szczególności zasady utrzymywania portfela aktywów płynnych do użycia w przypadku wystąpienia problemów płynnościowych,
- zasady przeprowadzania sprzedaży aktywów i zmiany struktury bilansu,
- zasady postępowania w celu przywrócenia zaufania klientów do instytucji.

Poniżej przedstawione zostały wielkości skumulowanej urealnionej luki płynności w warunkach stresowych oraz poziom aktywów płynnych na dzień 31 grudnia 2022 roku i 31 grudnia 2021 roku.

Skumulowana urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2022 roku:

w tys. zł	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 lat
Aktywa	35 231 376	442 464	761 706	-	33 365 856
Zobowiązania i kapitał własny	11 478 908	5 478 447	639 297	-	52 204 750
Luka bilansowa w danym okresie	23 752 468	(5 035 983)	122 409	-	(18 838 894)
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wpływ	40 657 353	11 757 921	30 757 011	13 616 887	22 790 452
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wypływ	40 913 368	11 810 623	30 182 850	13 751 561	22 920 604
Luka pozabilansowa w danym okresie	(256 015)	(52 702)	574 161	(134 674)	(130 152)
Potencjalne wykorzystanie przyznanych linii kredytowych	294 357	598 717	(893 074)	-	-
Luka skumulowana	23 202 096	17 514 694	19 104 338	18 969 664	618

Skumulowana urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2021 roku:

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 lat
Aktywa	27 761 402	261 814	606 854	-	33 232 701
Zobowiązania i kapitał własny	9 218 022	4 558 222	72 470	-	48 014 057
Luka bilansowa w danym okresie	18 543 380	(4 296 408)	534 384	-	(14 781 356)
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wpływy	52 926 255	15 254 252	28 118 416	13 611 610	22 015 518
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wypływy	53 000 288	15 212 828	28 076 293	13 560 191	21 874 443
Luka pozabilansowa w danym okresie	(74 033)	41 424	42 123	51 419	141 075
Potencjalne wykorzystanie przyznaných linii kredytowych	1 142 320	761 229	(1 334 857)	-	(568 693)
Luka skumulowana	17 327 027	12 310 814	14 222 178	14 273 597	202 009

Aktywa płynne i skumulowana luka płynności do 1 roku:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021	Zmiana
Aktywa płynne, w tym:	39 717 501	30 763 866	8 953 635
rachunek nostro, depozyty w NBP i stabilna część gotówki	264 178	6 392 209	(6 128 031)
dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	2 272 515	3 781 373	(1 508 858)
dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	37 180 808	20 590 284	16 590 524
Skumulowana luka płynności do 1 roku	19 104 338	14 222 178	4 882 160
Wskaźnik pokrycia luki przez aktywa płynne	Pozytywna luka	Pozytywna luka	-

Poniżej przedstawione zostały zobowiązania finansowe Grupy według umownych terminów wymagalności. Prezentowane kwoty nie uwzględniają wpływu stopy efektywnej na wartości zobowiązań z tytułu odsetek.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Zobowiązania wobec banków	29	4 794 795	3 870 795	320 000	604 000	-	-
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu							
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	19	234 203	234 203	-	-	-	-
Zobowiązania wobec klientów, z tego:	30	50 512 890	45 733 812	3 062 163	1 709 579	7 336	-
Depozyty podmiotów sektora finansowego	30	3 635 159	3 453 417	146 445	35 297	-	-
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego	30	45 160 359	40 565 579	2 914 120	1 673 324	7 336	-
Pozostałe zobowiązania	30	1 717 372	1 714 816	1 598	958	-	-
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu							
Instrumenty pochodne (rozliczane netto)	19	7 103 671	240 593	126 351	512 710	4 363 454	1 860 563
Pochodne instrumenty zabezpieczające		6 917	-	-	-	-	6 917
Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych	40	13 683 181	11 443 966	-	76 841	1 619 511	542 863
Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji	40	2 375 216	2 375 216	-	-	-	-
		78 710 873	63 898 585	3 508 514	2 903 130	5 990 301	2 410 343
Instrumenty pochodne rozliczane brutto							
Wpływy		96 495 666	41 082 780	11 477 777	24 903 368	18 508 047	523 694
Wypływy		96 496 343	41 292 151	11 558 258	24 479 769	18 644 376	521 789
		(677)	(209 371)	(80 481)	423 599	(136 329)	1 905

Na dzień 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Zobowiązania wobec banków	29	3 383 353	3 190 239	121 000	72 005	25	84
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu							
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów	19	515 896	515 896	-	-	-	-

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
wartościowych							
Zobowiązania wobec klientów, z tego:	30	43 507 472	42 708 996	546 177	231 732	20 488	79
Depozyty podmiotów sektora finansowego	30	3 192 860	3 191 700	664	470	-	26
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego	30	39 589 082	38 867 180	497 798	210 269	13 782	53
Pozostałe zobowiązania	30	725 530	650 116	47 715	20 993	6 706	-
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu							
Instrumenty pochodne (rozliczane netto)	19	7 307 117	520 057	165 833	804 835	4 217 868	1 598 524
Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych	40	13 218 765	11 243 914	30 000	817 104	1 041 281	86 466
Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji	40	2 285 773	2 285 773	-	-	-	-
		70 218 376	60 464 875	863 010	1 925 676	5 279 662	1 685 153
Instrumenty pochodne rozliczane brutto							
Wpływy		112 261 460	52 528 030	15 741 452	23 885 756	19 302 369	803 853
Wypływy		112 144 199	52 585 822	15 774 064	23 737 431	19 234 285	812 597
		117 261	(57 792)	(32 612)	148 325	68 084	(8 744)

RYZYKO RYNKOWE

Procesy i organizacja zarządzania ryzykiem rynkowym

Ryzyko rynkowe określone jest jako ryzyko negatywnego wpływu na wynik finansowy oraz wartość funduszy własnych Grupy zmiany rynkowych stóp procentowych, kursów walutowych, kursów akcji, cen towarów oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen.

Celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest zapewnienie, że rozmiary ponoszonego ryzyka w ramach Grupy odpowiadają poziomowi akceptowalnemu przez akcjonariuszy oraz instytucje nadzoru bankowego, a także zapewnienie, że wszystkie ekspozycje na ryzyko rynkowe są właściwie odzwierciedlone w kalkulowanych miarach ryzyka przekazywanych do wiadomości odpowiednim osobom i organom zarządzającym. Przyjęte miary oraz limity ryzyka rynkowego mają na celu zapobieganie nadmiernej koncentracji ekspozycji na pojedynczy czynnik ryzyka lub grupę powiązanych czynników ryzyka, a także aby określić ogólny maksymalny poziom podejmowanego ryzyka w księdze handlowej lub bankowej.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym w Grupie opiera się na:

- wymaganiach polskich instytucji regulacyjnych, a zwłaszcza na uchwałach Komisji Nadzoru Finansowego,
- zasadach ostrożnego i stabilnego zarządzania Grupą oraz ogólnym poziomie ryzyka zaakceptowanym przez Radę Nadzorczą Banku,

z uwzględnieniem najlepszych praktyk stosownych na rynku.

Ostateczna odpowiedzialność za przestrzeganie ustalonych poziomów ekspozycji na ryzyko rynkowe w Grupie spoczywa na Zarządzie Banku, natomiast bieżące zarządzanie ryzykiem rynkowym jest prowadzone przez:

- Członka Zarządu Nadzorującego Sektor Zarządzania Ryzykiem,
- Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO),
- Dyrektora Departamentu Ryzyka Rynkowego,
- Szefów jednostek biznesowych podejmujących ryzyko,
- osoby oddelegowane do zarządzania ryzykiem w jednostkach Grupy.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym

Zakres ryzyka

Zarządzanie ryzykiem rynkowym dotyczy wszystkich portfeli, z których dochody narażone są na negatywny wpływ czynników rynkowych, takich jak stopy procentowe, kursy walutowe, ceny akcji, ceny towarów masowych oraz parametrów zmienności tych czynników. W zarządzaniu ryzykiem rynkowym wyodrębniono dwa rodzaje portfeli: handlowy i bankowy.

Portfele handlowe obejmują transakcje na instrumentach finansowych (bilansowych i pozabilansowych), których celem jest osiągnięcie dochodu związanego ze zmianą parametrów rynkowych w krótkim okresie. Portfele handlowe obejmują pozycje bilansowe, takie jak: dłużne papiery wartościowe kwalifikowane jako przeznaczone do obrotu, tzn. nabywane w celach handlowych i spełniające określone kryteria płynności, oraz wszystkie pozycje w instrumentach pochodnych, przy czym w tym przypadku dokonuje się rozróżnienia portfeli nabywanych w celach czysto handlowych oraz tych, które są zawierane w celu zabezpieczenia ryzyka pozycji w portfelu bankowym – tzw. zabezpieczenia ekonomiczne (economic hedge). Wycena portfeli handlowych dokonywana jest bezpośrednio na podstawie cen rynkowych lub za pomocą modeli wyceny przy zastosowaniu parametrów cenowych notowanych na rynku. Działalność na portfelach handlowych prowadzona jest przez Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej Banku w zakresie portfeli obejmujących

ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko kursu walutowego. Portfel handlowy obejmuje również opcje, w tym przede wszystkim walutowe transakcje opcyjne, opcje na stopy procentowe oraz struktury opcyjne, będące odzwierciedleniem ekonomicznej natury oraz ryzyka wynikającego z produktów oferowanych klientom Grupy. Działalność Grupy w tym zakresie jest prowadzona w sposób zapewniający jednocześnie (każdorazowe i natychmiastowe) zawarcie transakcji przeciwstawnej o takich samych parametrach, w związku z czym portfel transakcji opcyjnych nie generuje otwartej ekspozycji ryzyka rynkowego. Jedyną wielkością związaną z zawieraniem transakcji opcyjnych uwzględnianą w pomiarze ryzyka rynkowego, a konkretnie ryzyka walutowego, jest wielkość premii płaconej/otrzymywanej w walucie zagranicznej.

Portfele bankowe obejmują wszystkie pozostałe, niezaliczone do portfeli handlowych, pozycje bilansowe oraz pozabilansowe. Celem zawierania tych transakcji jest realizacja wyniku w całym, kontraktowym okresie transakcji. Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej Banku przejmuje pozycje ryzyka stóp procentowych z portfeli bankowych z wszystkich innych jednostek organizacyjnych Grupy. Mechanizm przekazywania pozycji ryzyka stóp procentowych opiera się na systemie transferowej ceny funduszy.

Pomiar ryzyka rynkowego portfeli bankowych

Do portfeli bankowych zastosowanie mają następujące metody pomiaru ryzyka:

- analiza luki stopy procentowej,
- metoda kosztów zamknięcia otwartych pozycji odsetkowych (*Value-at-Close*) / całkowitego zwrotu z portfela (*Total Return*),
- metoda dochodów odsetkowych narażonych na ryzyko (*Interest Rate Exposure*, IRE), oparta zarówno na metodzie luki, jak i przepływów odsetkowych w odpowiednim horyzoncie czasu,
- testy warunków skrajnych.

Analiza luki stopy procentowej wykorzystuje harmonogram zapadalności lub przeszacowania pozycji bilansowych oraz instrumentów pochodnych ujmowanych w ramach rachunkowości zabezpieczeń lub zakwalifikowanych jako zabezpieczenia ekonomiczne, w celu ustalenia różnic pomiędzy pozycjami, których termin zapadalności lub aktualizacji oprocentowania przypada na dany przedział czasowy.

Generalną zasadą w analizie luki oprocentowania jest klasyfikacja transakcji do poszczególnych pasm przeszacowania pozycji z portfeli bankowych wg kontraktowych lub zakładanych terminów zmian oprocentowania transakcji.

Przyjmuje się, że:

- transakcje ze stałą stopą oprocentowania (takie jak: depozyty terminowe, lokaty międzybankowe, portfel dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody o oprocentowaniu stałym, kredyty udzielone zarówno spłacane w całości w dniu zapadalności, jak i spłacane w ratach) klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie daty zapadalności lub wymagalności,
- transakcje ze stopą zmienną, aktualizowaną w cyklicznych stałych okresach (głównie kredyty udzielone z oprocentowaniem ustalonym w oparciu o stopę rynkową/bazową np. WIBOR 1M) klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie daty najbliższej aktualizacji oprocentowania,
- transakcje o oprocentowaniu zmiennym administrowanym (tzn. zmiana wysokości oprocentowania oraz jej termin zastrzeżona jest do wyłącznej decyzji Grupy) bądź o niezdefiniowanym terminie zapadalności lub aktualizacji oprocentowania klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie historycznie zaobserwowanych lub ekspercko przyjętych przesunięć momentu i wielkości zmiany oprocentowania danej pozycji w stosunku do zmiany rynkowych stóp procentowych (model minimalizacji zmienności marży na produkcje). W Grupie do tych transakcji/pozycji bilansu zalicza się m.in.: rachunki bieżące, kredyty kartowe, kredyty w rachunku bieżącym. Dodatkowo uwzględnia się wcześniejsze spłaty kredytów w oparciu o analizę faktycznych spłat dokonywanych przez klientów przed terminem i na tej podstawie ustalany jest profil aktualizacji oprocentowania produktu, dotyczy to w szczególności kredytów ratalnych,
- transakcje niewrażliwe na zmiany stóp procentowych, do których zalicza się gotówkę, majątek trwały, kapitał, pozostałe aktywa/zobowiązania, kwalifikuje się do najdłuższego pasma przeszacowania,
- transakcje bezpośrednio zawierane przez Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej na potrzeby zarządzania ryzykiem stóp procentowych oraz płynności (portfel własny Sektora Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej) klasyfikowane są do odpowiednich pasm przeszacowania zawsze na podstawie dat zawartych w kontrakcie.

Metoda wartości zamknięcia luki stóp procentowych (*Value-at-Close*) określa wartość ekonomiczną lub „godziwą” pozycji, analogiczną do wyceny rynkowej portfela handlowego. Całkowity zwrot na portfelu to suma zmian wartości zamknięcia luki stóp procentowych, naliczonych odsetek oraz zysków/strat ze sprzedaży aktywów lub anulowania zobowiązań.

Metoda dochodów odsetkowych narażonych na ryzyko (IRE) służy do pomiaru potencjalnego wpływu określonego przesunięcia równoległego krzywych stóp procentowych na dochód odsetkowy z księgi bankowej przed opodatkowaniem, który może być uzyskany w określonym przedziale czasu. Jest to miara prospektywna, analogiczna do wskaźnika czynników wrażliwości (*Factor Sensitivity*) w przypadku portfeli handlowych. Przy czym przyjmuje się, że w standardowych warunkach przesunięcie stóp procentowych jest identyczne dla każdej waluty i wynosi 100 pkt bazowych w górę. Miara IRE jest kalkulowana dla pozycji w każdej walucie odrębnie w horyzoncie dziesięciu lat, przy czym do bieżącego monitorowania oraz limitowania pozycji ryzyka stóp procentowych portfeli bankowych stosowane są zasadniczo miary IRE w horyzoncie jednego roku i pięciu lat.

Dodatkowo, Grupa mierzy ryzyko stopy procentowej metodą dochodową (*cashflow net interest revenue NIR/IRE*). Miara ta, podobnie jak IRE liczone metodą luki, określa potencjalny wpływ przed opodatkowaniem na wynik odsetkowy dla

pozycji zaliczonych do księgi bankowej, ze względu na określone zmiany stóp procentowych w określonym okresie sprawozdawczym – zasadniczo 12 miesięcy. NIR to różnica między naliczonymi przychodami odsetkowymi uzyskanymi z aktywów (np. pożyczki dla klientów) a kosztem odsetek zapłaconym od zobowiązań (np. depozyty klientów). NIR/IRE to delta między bazowym NIR a NIR w scenariuszu szoku stopy procentowej tj. +/- 100 pkt. bazowych, dla wszystkich walut razem. Przyjmuje się podobne założenia w zakresie dat przeszacowania jak opisane powyżej dla metody luki, z tą różnicą, że pozycje niegenerujące przepływów odsetkowych oraz kapitały Banku są wyeliminowane z kalkulacji.

Poniżej przedstawione są miary IRE dla Grupy na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku, oddzielnie dla miar opartych o metodę luki jak i przepływów odsetkowych. Zestawienie prezentowane jest odrębnie dla głównych walut PLN, USD i EUR, stanowiących łącznie ponad 90% bilansu Grupy, oraz łącznie dla wszystkich walut w przypadku metody przepływów odsetkowych.

IRE – metoda luki

w tys. zł	31.12.2022		31.12.2021	
	IRE 12M	IRE 5L	IRE 12M	IRE 5L
PLN	28 767	42 460	47 345	55 338
USD	28 560	44 450	24 878	35 718
EUR	(17 317)	(30 707)	15 886	29 475

IRE – metoda przepływów odsetkowych

w tys. zł	31.12.2022		31.12.2021	
	IRE 12M		IRE 12M	
	+100 pb	-100 pb	+100 pb	-100 pb
Łącznie dla wszystkich walut	105 203	(106 083)	158 340	(186 760)

Testy warunków skrajnych mierzą potencjalny wpływ istotnych zmian w poziomie lub kształcie krzywych stóp procentowych na pozycje otwierane w portfelu bankowym.

Grupa dokonuje testów warunków skrajnych dla zdefiniowanych scenariuszy ruchów stóp procentowych stanowiących kombinację ruchów czynników rynkowych zdefiniowanych jako zmiany znaczące (large move) i kryzysowe (stress move) występujących zarówno w kraju, jak i zagranicą. Wielkości zakładanych przesunięć czynników rynkowych podlegają regularnej ocenie i są odpowiednio dostosowywane do zmian rynkowych warunków działania Grupy. Testy warunków skrajnych obejmują także zmianę wartości kapitału w wyniku ruchów stóp procentowych dla poszczególnych walut w scenariuszach zgodnych z wymogami CRR.

Departament Zarządzania Aktywami i Pasywami w Pionie Transakcji Rynku Międzybankowego prowadzi działalność w zakresie papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody w Grupie. Określa się trzy podstawowe cele działalności w ramach portfela papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody:

- zarządzanie płynnością finansową,
- zabezpieczenie przed ryzykiem przejmowanym przez Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej z innych jednostek organizacyjnych Banku lub podmiotów Grupy,
- otwieranie własnych pozycji ryzyka stóp procentowych w portfelach Grupy przez Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej.

Aby uniknąć nadmiernych wahań wartości funduszy kapitałowych Grupy, spowodowanych przez przeszacowanie aktywów przeznaczonych do sprzedaży, ustala się maksymalne limity pozycji DV01 (Dollar Value of 1 basis point), która określa potencjalną zmianę wartości pozycji ryzyka dla danej krzywej stóp procentowych w określonym punkcie węzłowym krzywej (do którego sprowadzane są wszystkie przepływy pieniężne w ustalonym przedziale czasowym), spowodowaną przesunięciem rynkowej stopy procentowej o jeden punkt bazowy w górę dla tego typu portfeli. Limity dotyczą również pozycji otwartych w instrumentach pochodnych (np. transakcjach swap stóp procentowych), przeprowadzanych w celu zabezpieczenia wartości godziwej portfela.

Program stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Poza ogólnymi zasadami ograniczania ryzyka rynkowego, w szczególności ryzyka stóp procentowych, Grupa posiada zdefiniowane zasady stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Podstawowym rodzajem ryzyka zabezpieczanym w ramach rachunkowości zabezpieczeń jest ryzyko zmiany stóp procentowych, na jakie narażony jest portfel papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody o stałej stopie procentowej. Na koniec każdego miesiąca, w którym występowała relacja zabezpieczająca, Grupa dokonywała oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia, analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczanego ryzyka.

Pozycją zabezpieczaną była część portfela papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody na stałą stopę procentową, denominowaną w PLN i EUR. We wszystkich przypadkach instrumentem zabezpieczającym był swap stopy procentowej (IRS), zamieniający stałą stopę procentową na zmienną. Zyski i straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz zmiany w wycenie do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych odzwierciedlone są – w części wynikającej z zabezpieczanego ryzyka – w rachunku

zysków i strat w pozycji „Wynik na rachunkowości zabezpieczeń”.

Poziom ryzyka określonego miarą DV01 dla portfela papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody z uwzględnieniem zabezpieczeń ekonomicznych, w podziale na portfele w poszczególnych walutach przedstawiony jest w tabeli poniżej:

w tys. zł	31.12.2022			Ogółem w okresie 01.01.2022 – 31.12.2022		
	Ogółem	Papiery wartościowe	IRS	Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	(1 477)	(1 829)	352	(1 622)	(841)	(2 105)
USD	(187)	(187)	-	(202)	(182)	(231)
EUR	(739)	(739)	-	(212)	(120)	(748)

w tys. zł	31.12.2021			Ogółem w okresie 01.01.2021 – 31.12.2021		
	Ogółem	Papiery wartościowe	IRS	Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	(1 638)	(2 227)	590	(2 159)	(612)	(3 976)
USD	(229)	(229)	-	(225)	(116)	(267)
EUR	(206)	(206)	-	(241)	(206)	(276)

Działalność Grupy w zakresie inwestycji w dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody była głównym czynnikiem wpływającym także na zmiany poziomu ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania wyrażonych miarą IRE.

Pomiar ryzyka rynkowego portfeli handlowych

Do portfeli handlowych zastosowanie mają następujące metody pomiaru ryzyka:

- metoda czynników wrażliwości (*Factor Sensitivity*),
- metoda wartości narażonej na ryzyko (VaR),
- testy warunków skrajnych.

Czynniki wrażliwości mierzą zmianę wartości pozycji w danym instrumencie bazowym w przypadku określonej zmiany czynnika ryzyka rynkowego (np. zmiana o 1 punkt bazowy w oprocentowaniu w danym punkcie na krzywej stopy procentowej, zmiana o 1% w kursie walutowym lub cenie akcji).

W przypadku stóp procentowych miarą wrażliwości jest DV01.

W odniesieniu do ryzyka walutowego wielkość współczynnika wrażliwości jest równa co do wartości wielkości pozycji walutowej w danej walucie.

W przypadku pozycji w kapitałowych papierach wartościowych wielkość współczynnika wrażliwości jest równa co do wartości wielkości pozycji netto w danym instrumencie (akcji, indeksie, jednostce udziałowej).

Miarą zintegrowaną ryzyka rynkowego portfeli handlowych, łączącą wpływ pozycji w poszczególnych czynnikach ryzyka i uwzględniającą efekt korelacji pomiędzy zmiennościami poszczególnych czynników, jest wartość narażona na ryzyko (VaR). Miara VaR jest stosowana do oszacowania potencjalnego spadku wartości pozycji lub portfela w normalnych warunkach rynkowych, przy ustalonym poziomie ufności i w określonym czasie. W przypadku pozycji otwieranych w portfelu handlowym Grupy wartość VaR jest obliczana przy zastosowaniu 99% poziomu ufności i jednodniowego okresu utrzymania.

Zarówno wskaźnik DV01, jak i wskaźnik VaR dla portfela handlowego są obliczane jako kwota netto bez zabezpieczenia ekonomicznego portfela papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, tzn. bez instrumentów pochodnych mających zabezpieczyć wartość godziwą portfela. Ekspozycja na ryzyko takich transakcji jest kontrolowana poprzez odpowiednie metody pomiaru ryzyka i ograniczana za pomocą limitów ryzyka portfeli bankowych.

W cyklu dziennym dokonywana jest analiza scenariuszy warunków skrajnych (stress test), przy założeniu większych niż przyjęte w pomiarze wartości zagrożonej, zmian czynników ryzyka oraz pominięciu historycznie obserwowanych korelacji pomiędzy tymi czynnikami.

Grupa notuje ekspozycje ryzyka rynkowego portfeli handlowych w ponad dwudziestu walutach zarówno w przypadku pozycji walutowych jak i ekspozycji na ryzyko stóp procentowych, przy czym tylko w przypadku kilku walut ekspozycje są znaczące. Dla dużej grupy walut ekspozycje wynikają z niepełnego dopasowania transakcji zawartych na zlecenie klienta i transakcji domykających z innymi kontrahentami rynków hurtowych. Znaczące ekspozycje na ryzyko rynkowe otwierane są w przypadku PLN, walut rynków wysokorozwiniętych (przede wszystkim USD oraz EUR; rzadziej GBP, CHF, JPY) oraz walut krajów Europy Środkowej.

Wartości znaczących ekspozycji na ryzyko stóp procentowych portfeli handlowych w ujęciu miary DV01 w 2022 roku

prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021	w okresie 01.01.2022 – 31.12.2022		
			Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	(45)	509	368	1 116	(611)
EUR	(214)	156	51	347	(223)
USD	(-1)	(34)	(8)	63	(175)

W 2022 roku średnia wielkość ekspozycji na ryzyko stóp procentowych w walucie krajowej była wyższa w porównaniu z poziomem z roku ubiegłego i wyniosła 442 tys. zł. Średnia ekspozycja na ryzyko stóp procentowych w EUR była wyższa w porównaniu z rokiem 2021 (DV01 wyniosło 111 tys. zł, podczas gdy rok wcześniej 103 tys. zł). Średnia ekspozycja w USD była niższa w porównaniu do roku 2021 (DV01 wyniosło 23 tys. zł, w porównaniu do 53 tys. zł w 2021 r.). Jeśli chodzi o największe wielkości ekspozycji przyjmowanych przez Departament Skarbu to maksymalna ekspozycja w PLN wyniosła 1 116 tys. zł w porównaniu z 1 012 tys. zł w roku 2021, zaś maksymalna pozycja w EUR osiągnęła wielkość 347 tys. zł w porównaniu z 226 tys. zł w roku ubiegłym.

Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej, prowadzący w ramach Grupy działalność handlową na instrumentach finansowych, kontynuował strategię bardzo aktywnego zarządzania ekspozycjami narażonymi na ryzyko walutowe i stopy procentowej, dostosowując wielkość i kierunek tych ekspozycji w zależności od zmieniających się warunków rynkowych, co obrazuje przedział wahań tych ekspozycji (wartości minimum i maksimum w powyższej tabeli).

Poziom ryzyka określonego miarą VaR (bez uwzględnienia zabezpieczeń ekonomicznych portfela aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody) w podziale na pozycje ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej w 2022 roku prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021	w okresie 01.01.2022 – 31.12.2022		
			Średnia	Maksimum	Minimum
Ryzyko walutowe	426	908	553	4 388	70
Ryzyko stóp procentowych	7 107	14 366	14 502	30 119	4 471
Ryzyko spreadu	7 268	3 504	6 390	11 780	3 221
Ryzyko ogółem	10 028	15 549	15 963	29 746	6 770

Głównym czynnikiem ryzyka pozostawało ryzyko stóp procentowych, a na drugim miejscu występowało ryzyko spreadu, gdzie ryzyko spreadu kredytowego określa wpływ na wycenę instrumentu/portfela wynikającą ze zmiany w postrzeganiu przez rynek jakości kredytowej niektórych instrumentów, takich jak „cross currency swap”, „asset swap”, czy portfel papierów wartościowych denominowanych w walucie obcej.

Ogólny średni poziom ryzyka rynkowego portfeli handlowych w roku 2022 był o 144% wyższy od średniego poziomu zanotowanego w roku 2021, w ujęciu kwotowym to około 9 411 tys. zł, głównie jako wynik wzrostu zmienności stóp procentowych. Maksymalny poziom ryzyka cenowego wzrósł z 17 076 tys. zł w roku 2021 do 29 746 tys. zł w roku 2022.

Ryzyko instrumentów kapitałowych

Do końca sierpnia 2022 roku podstawowym podmiotem Grupy prowadzącym działalność w zakresie instrumentów kapitałowych był Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.. Od 1 sierpnia 2022 roku działalność w zakresie instrumentów kapitałowych została przeniesiona do struktury Banku i obecnie w całym dotychczasowym zakresie świadczona jest przez Departament Maklerski Banku Handlowego (DMBH). Stosownie do swojego podstawowego zakresu działalności, DMBH jest uprawniony do podejmowania ryzyka cenowego portfela handlowego akcji, praw do akcji, znajdujących się lub mających się znaleźć w obrocie na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) lub BondSpot, kontraktów Futures na index WIG20 i Indeksowanych Jednostek Udziałowych, a także akcji na giełdach zagranicznych tych spółek, które są notowane jednocześnie na GPW. Ryzyko cenowe portfela instrumentów DMBH ograniczane jest limitami wolumenowymi dla poszczególnych rodzajów instrumentów finansowych oraz progami ostrzegawczymi dla koncentracji dla poszczególnych emitentów. Dla DMBH stosowane są również progi ostrzegawcze potencjalnej straty dla scenariuszy warunków skrajnych oraz skumulowanej zrealizowanej straty na portfelu handlowym.

Ekspozycja walutowa Grupy

Ekspozycję walutową Grupy według podstawowych walut przedstawia poniższa tabela:

31.12.2022

w tys. zł	Operacje bilansowe		Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych*		Pozycja netto
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania	
EUR	9 241 239	8 969 064	33 013 226	33 241 235	44 166
USD	2 438 403	7 736 025	20 182 424	14 905 002	(20 200)
GBP	24 784	568 690	626 045	82 814	(675)
CHF	75 186	397 094	500 325	178 888	(471)
Pozostałe waluty	24 378	174 051	2 521 606	2 359 349	12 584
	11 803 990	17 844 924	56 843 626	50 767 288	35 404

*według wartości bieżącej będącej sumą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych

31.12.2021

w tys. zł	Operacje bilansowe		Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych*		Pozycja netto
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania	
EUR	3 164 671	6 858 015	35 733 605	32 086 237	(45 976)
USD	1 941 932	6 016 198	25 896 544	21 806 724	15 554
GBP	29 714	469 003	489 401	41 972	8 140
CHF	279 906	347 283	1 531 348	1 470 755	(6 784)
Pozostałe waluty	41 849	243 625	4 155 903	3 922 410	31 717
	5 458 072	13 934 124	67 806 801	59 328 098	2 651

*według wartości bieżącej będącej sumą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych

RYZYKO OPERACYJNE

Cele strategiczne oraz założenia systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zapewnienie spójnego i efektywnego podejścia do identyfikacji, oceny, ograniczania, kontroli, monitorowania i raportowania ryzyka, jak również efektywna redukcja poziomu ekspozycji na ryzyko operacyjne, a w konsekwencji ograniczenie liczby i skali zdarzeń o charakterze ryzyka (polityka niskiego poziomu tolerancji na straty operacyjne).

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym ma również na celu pełną integrację procesów zarządzania tym ryzykiem z procesami podejmowania decyzji biznesowych (tzn. strategia biznesowa wspierana jest oceną ryzyka operacyjnego, a biznes oceniany na podstawie wcześniej ustalonych wskaźników kontroli i ryzyka operacyjnego).

Organizując proces zarządzania ryzykiem operacyjnym Grupa bierze pod uwagę strategię biznesową, Profil ryzyka Grupy, otoczenie makroekonomiczne, dostępne zasoby kapitału i płynności oraz wymogi regulacyjne (w tym zwłaszcza Rekomendacji M) stanowiące ramy dla przygotowania systemu kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie.

Zarząd Banku i Zarządy spółek zależnych odpowiadają za opracowanie, wdrożenie i funkcjonowanie właściwego systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym poprzez wprowadzanie odpowiednich regulacji wewnętrznych, zapewnia spójność systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym ze Strategią Grupy oraz jego właściwe funkcjonowanie w organizacji poprzez analizę informacji umożliwiających ocenę, czy system jest adekwatny do profilu ryzyka operacyjnego. W przypadku zaistnienia konieczności system zarządzania ryzykiem operacyjnym jest usprawniany poprzez wprowadzenie niezbędnych korekt.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie jest zbudowany w sposób, który zapewnia zarządzanie ryzykiem na każdym etapie, tj.: identyfikacji, oceny/pomiaru, ograniczania, monitorowania i raportowania.

Realizacja założeń strategii przez Zarząd Banku oceniana jest przez Radę Nadzorczą, wspieraną przez Komitet ds. Audytu oraz Komitet ds. Ryzyka i Kapitału, na podstawie syntetycznych raportów przedkładanych przez Zarząd z częstotliwością skorelowaną z częstotliwością spotkań komitetów, określających skalę i rodzaje ryzyka operacyjnego, na które narażona jest Grupa, metody zarządzania ryzykiem operacyjnym, prawdopodobieństwo jego występowania, ocenę potencjalnego negatywnego wpływu metody zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak też wyniki monitorowania profilu ryzyka operacyjnego i apetytu na ryzyko operacyjne. Rada Nadzorcza, po dokonaniu oceny, w razie konieczności może zlecić poddanie rewizji całości lub części systemu zarządzania ryzykiem.

Definicja ryzyka operacyjnego

Ryzyko operacyjne należy rozumieć jako możliwość poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub wadliwych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych (z uwzględnieniem ryzyka technologicznego, outsourcingu, nadużyć/defraudacji, prania pieniędzy, bezpieczeństwa informacji, ciągłości działania (zdarzeń zewnętrznych i wewnętrznych), podatkowego i rachunkowego, produktu, prawnego, modeli, kadrowego, niewłaściwego postępowania (conduct risk), jak również ryzyka utraty reputacji, związanego ze zdarzeniami ryzyka operacyjnego, z praktykami biznesowymi oraz rynkowymi, a także ryzyka operacyjnego wkomponowanego w inne kategorie ryzyka (np. kredytowe, kontrahenta, płynności, braku zgodności). Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka

strategicznego i ryzyka potencjalnych strat wynikających z decyzji związanych z podejmowaniem ryzyka kredytowego, rynkowego, ryzyka płynności lub ryzyka związanego z działalnością ubezpieczeniową.

Ryzyko Operacyjne zostało uznane za ryzyko istotne w 2022 roku. Dodatkowo za ryzyko istotne zostało również uznane Ryzyko Zgodności, które na potrzeby procesu ICAAP jest włączane do Ryzyka Operacyjnego.

Zasady identyfikacji ryzyka operacyjnego

Każda jednostka organizacyjna Grupy identyfikuje wszystkie istotne rodzaje ryzyka operacyjnego, związane z działalnością jednostki. W procesie identyfikacji ryzyka Kierownictwo uwzględnia istotne ryzyko związane ze wszystkimi procesami, produktami, czynnikami ludzkim, systemami informatycznymi, zgodnością z obowiązującym prawem, regulacjami i zaleceniami instytucji nadzorczych, regulacjami wewnętrznymi oraz strategią Grupy, uwzględniając również ryzyko związane z zależnością od innych podmiotów w Grupie.

Jednostki organizacyjne w ramach Grupy oraz Departament Niezależnej Kontroli i Ryzyka Operacyjnego wykorzystują w procesie identyfikacji ryzyka procesy regularnego analizowania informacji generowanych przy użyciu narzędzi zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Profil ryzyka operacyjnego

Profil ryzyka operacyjnego rozumiany jest jako skala i struktura ekspozycji na ryzyko operacyjne, określająca stopień narażenia na ryzyko operacyjne. Wyrażany jest on w wybranych wymiarach strukturalnych (takich jak m.in. rodzaje zdarzeń operacyjnych, rodzaje linii biznesowych, istotne procesy) oraz w wymiarach skali (takich jak m.in. oszacowana potencjalna wielkość straty). Do ustalenia profilu ryzyka operacyjnego Grupa wykorzystuje posiadane informacje na temat zdarzeń operacyjnych oraz informacje pochodzące z wykorzystywanych narzędzi zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Pomiar i ocena

W procesie oceny ryzyka Grupa wykorzystuje kombinację różnych metod pomiaru lub szacowania ryzyka. Ocena ryzyka polega na określeniu prawdopodobieństwa wystąpienia i wielkości możliwych przyszłych strat z tytułu ryzyka operacyjnego. W tym celu wykorzystuje się mierniki ilościowe i jakościowe (np. apetyt na ryzyko, wymogi kapitałowe, docelowy profil ryzyka, kluczowe wskaźniki ryzyka, dane o stratach i zdarzeniach ryzyka operacyjnego, problemy kontrolne i działania naprawcze, proces samooceny, kluczowe projekty, obszary koncentracji ryzyka i obszary wzrastającego poziomu ryzyka, analizy scenariuszy, testy warunków skrajnych, zmiany procesów i produktów, informacje z wewnętrznych i zewnętrznych przeglądów i audytów, informacje raportowane do Komisji i Komitetów). Ocena uwzględnia analizę zagrożeń zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Trafna ocena ryzyka operacyjnego umożliwia odpowiednie określenie profilu ryzyka i właściwe nim zarządzanie.

Oszacowany wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego pokrywa wszystkie kategorie ryzyka uwzględnione w definicji ryzyka operacyjnego.

Ramy akceptacji ryzyka, kontrola ryzyka, ograniczanie ryzyka

Grupa wyznacza poziomy tolerancji dla poszczególnych kategorii ryzyka operacyjnego oraz obszarów biznesowych w ramach ustalonego apetytu na ryzyko. Przekroczenie przyjętych progów tolerancji dla poszczególnych kategorii zdarzeń wymaga podjęcia działań naprawczych, zgodnie z decyzją Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem.

Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem lub Zarządy spółek zależnych mogą podjąć decyzje w zakresie traktowania zidentyfikowanego ryzyka poprzez:

- akceptowanie (świadome niepodejmowanie działań mających na celu ograniczenie prawdopodobieństwa lub skutków zmaterializowania się danego zagrożenia, wraz z ewentualnym zapewnieniem środków na pokrycie potencjalnie związanych z nim strat),
- ograniczanie (przede wszystkim poprzez odpowiednie zdefiniowanie procesów, produktów, systemów, ich opis/procedury oraz wprowadzenie mechanizmów kontrolnych),
- transferowanie (przeniesienie części lub całości ryzyka związanego z danym zagrożeniem na podmiot zewnętrzny, w szczególności poprzez zlecenie wykonywania czynności zewnętrznym dostawcom usług lub stosowanie ubezpieczeń),
- unikanie (niepodejmowanie działań, z którymi wiąże się dane zagrożenie).

Procesy identyfikacji ryzyka, samooceny, pomiaru, monitorowania oraz raportowania w zasadniczych aspektach są ujednolicone i ogólnie przyjęte we wszystkich spółkach Grupy. Procesy ograniczania ryzyka są określone dla każdej jednostki organizacyjnej i mogą być różne dla poszczególnych jednostek.

Stosowane procesy kontrolne służą ograniczaniu przyczyn występowania negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych (włącznie ze stratami operacyjnymi), zmniejszaniu prawdopodobieństwa ich wystąpienia oraz minimalizowaniu dotkliwości potencjalnych skutków. Mechanizmy ograniczania ryzyka obejmują również transfer ryzyka, czyli przeniesienie części lub całości ryzyka związanego z danym zagrożeniem na podmiot zewnętrzny, w szczególności poprzez zlecenie wykonywania czynności zewnętrznym dostawcom usług lub stosowanie ubezpieczeń, z zastrzeżeniem, że transfer nie może być traktowany jako alternatywa dla właściwego zarządzania ryzykiem. Grupa ocenia i monitoruje prawidłowość funkcjonowania mechanizmów transferu ryzyka.

Monitorowanie i Raportowanie

Za bieżące monitorowanie ryzyka operacyjnego odpowiada Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem, Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego, Systemu Kontroli i Zgodności, Komitet ds. Nowych Produktów, Komitet ds. Premiowania oraz Komisje wspierające Komitety. Jakość procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym (w tym proces samooceny) w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Grupy są przedmiotem kontroli i oceny przez Departament Audytu Wewnętrznego.

W ramach nadzoru skonsolidowanego, dane o ryzyku operacyjnym Banku i spółek zależnych prezentowane są Komisjom i Komitetom wspierającym Zarząd Banku i Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność. Rada Nadzorcza jest wspierana przez Komitety Rady Nadzorczej - Komitet ds. Audytu, Komitet ds. Ryzyka i Kapitału oraz Komitet ds. Wynagrodzeń.

Na podstawie syntetycznych raportów ryzyka operacyjnego przedkładanych przez Zarząd co najmniej 2 razy w roku, przygotowywanych w oparciu o dane wynikające z monitorowania ryzyka operacyjnego, określających skalę i rodzaje ryzyka operacyjnego, na które narażona jest Grupa, prawdopodobieństwo jego występowania, jego skutki i metody zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak też profil ryzyka operacyjnego i obszary koncentracji ryzyka, Rada Nadzorcza, wspierana przez Komitet ds. Audytu oraz Komitet ds. Ryzyka i Kapitału, monitoruje skuteczność systemów kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem oraz dokonuje oceny realizacji przez Zarząd założeń strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Założenia dotyczące systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego

Funkcjonujący w Grupie system kontroli wewnętrznej i system zarządzania ryzykiem zorganizowane są na trzech niezależnych poziomach.

W ramach Zarządu Banku jeden z jego członków – Członek Zarządu Nadzorujący Sektor Zarządzania Ryzykiem – sprawuje nadzór nad Departamentem Niezależnej Kontroli i Ryzyka Operacyjnego oraz odpowiada za dostarczanie Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku kompleksowych informacji na temat zarządzania ryzykiem.

Zarząd jest wspierany przez Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem, Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego, Systemu Kontroli i Zgodności, Komitet ds. Nowych Produktów, Komisję ds. Produktów Inwestycyjnych i Ubezpieczeniowych Sektora Bankowości Detalicznej oraz Sektora Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej oraz Komisję Etyczną.

Każda jednostka organizacyjna jest zobowiązana do opracowania właściwego systemu kontroli, współmiernego do poziomu ponoszonego ryzyka, w tym ryzyka operacyjnego, łącznie z odpowiednią dokumentacją procedur kontrolnych oraz stosownym szkoleniem personelu. Również na jednostkach organizacyjnych ciąży obowiązek identyfikacji ryzyka, które jest niedopuszczalne lub przekracza poziom ryzyka, jakie dana jednostka może zaakceptować i określenia odpowiednich działań, jakie należy podjąć w celu jego ograniczenia lub transferu.

Ustalanie standardów kontrolnych, koordynacja zarządzania oraz monitorowanie ryzyka dla istotnych kategorii ryzyka wspierane są przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne.

Departament Niezależnej Kontroli i Ryzyka Operacyjnego (druga linia obrony), odpowiada za nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku, w szczególności: ustala i egzekwuje standardy i narzędzia zarządzania ryzykiem operacyjnym (obejmującym kategorie ryzyka uwzględnione w definicji ryzyka operacyjnego), zarządza procesem samooceny, zarządza procesem monitorowania wskaźników ryzyka operacyjnego, monitoruje, ogranicza i raportuje straty operacyjne, monitoruje problemy i działania naprawcze, odpowiada za utrzymanie systemów informatycznych, wspierających zarządzanie ryzykiem operacyjnym, obliczanie regulacyjnego i szacowanie ekonomicznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, raportowanie zarządcze i regulacyjne w zakresie ryzyka operacyjnego, ujawnienia rynkowe w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, rekomendowanie zmian w procesach i operacjach Bankowych w zakresie dostosowania funkcji kontrolnych do akceptowalnego poziomu narażenia na ryzyko. Departament sprawuje nadzór nad przebiegiem raportowania ryzyka operacyjnego przez jednostki organizacyjne Banku. Departament przeprowadza także w jednostkach organizacyjnych Banku przeglądy w zakresie obszarów podwyższonego poziomu narażenia na ryzyko operacyjne oraz rekomenduje zmiany w procedurach, procesach i operacjach Bankowych, w celu ograniczenia poziomu ryzyka operacyjnego. W ramach systemu kontroli Departament odpowiada za koordynację matrycy funkcji kontroli oraz monitorowanie pionowe.

Za zorganizowanie i efektywne funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w podmiotach zależnych Banku odpowiadają ich Zarządy. Zarządy tych podmiotów zapewniają odpowiednie struktury organizacyjne oraz wdrożenie procedur i procesów adekwatnych do podejmowanego ryzyka operacyjnego. Rady Nadzorcze spółek sprawują nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz oceniają jego skuteczność i adekwatność. Spójność podejścia do standardów zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zapewniana przez powołane do tego celu odpowiednie jednostki kontrolne w spółkach, przy wsparciu jednostek zarządzania ryzykiem w Grupie. Skuteczność zarządzania ryzykiem operacyjnym w podmiotach zależnych Banku i w Banku jest audytowana i oceniana wg spójnych standardów.

Departament Audytu Wewnętrznego odpowiada za niezależną ocenę efektywności procesów zarządzania ryzykiem operacyjnym i ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym za jego regularne przeglądy. Rezultaty badań audytu wewnętrznego oraz zewnętrznego są uwzględniane w systemie informacji zarządczej i w procesie podejmowania decyzji związanych z zarządzaniem ryzykiem i zarządzaniem Grupą.

Ryzyko klimatyczne

W obszarze ryzyka związanego z klimatem i polityką klimatyczną Grupa ze względu na profil prowadzonej działalności koncentruje swoje działania na zmniejszeniu negatywnego wpływu na klimat i zużycie zasobów naturalnych w swojej działalności operacyjnej oraz strukturyzację produktów.

Zrównoważony rozwój jest jednym z kluczowych celów zdefiniowanych w Strategii Banku na lata 2022-2024. Jednym z głównych priorytetów Banku jest wspieranie klientów w transformacji ich modeli biznesowych w kierunku zrównoważonego rozwoju. Bank aktywnie dąży również do realizacji celu pozyskania 1 mld zł zielonych aktywów o okresie obowiązywania aktualnej strategii biznesowej. W odpowiedzi na ryzyka związane z klimatem Bank skupia się też na wdrażaniu zielonych produktów i rozwiązań oraz na redukcji własnego śladu węglowego – wyznaczonym celem jest redukcja śladu własnego Banku o 50% do 2024 roku w porównaniu do roku 2019.

Inicjatywy oraz działania podejmowane przez Bank w tym obszarze zostały szczegółowo zaprezentowane w „Sprawozdaniu na temat informacji niefinansowych za 2022 rok”.

Grupa jest narażona na ryzyko zmian klimatycznych głównie poprzez oddziaływanie czynników klimatycznych na otoczenie ekonomiczne, w którym prowadzona jest działalność Grupy. Ryzyko klimatyczne nie miało istotnego bezpośredniego wpływu na poszczególne obszary dokonywanych szacunków na dzień 31 grudnia 2022, w tym na wyznaczanie oczekiwanej straty kredytowej ujętej w niniejszym sprawozdaniu finansowym, ani też na kwestie kontynuacji działalności przez Grupę w okresie 12 miesięcy od daty zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego.

ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM WŁASNYM

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe, banki są zobligowane do utrzymywania kapitałów własnych w wielkości adekwatnej do poziomu ponoszonego ryzyka. Poziom kapitałów zaprezentowany w tabeli poniżej uznawany jest za wystarczający do prowadzenia działalności biznesowej. Poziom kapitał jest regularnie monitorowany przy wykorzystaniu do tego celu współczynnika adekwatności kapitałowej.

Od 2008 roku Grupa rozpoczęła proces szacowania kapitału wewnętrznego. Dokonano klasyfikacji ryzyk ze względu na kryterium istotności, dla ryzyk zidentyfikowanych jako istotne oszacowano kapitał wymagany do ich pokrycia.

W procesie zarządzania kapitałem Grupa określa politykę wypłat przyszłych dywidend dla akcjonariuszy. W procesie tym uwzględnia się szereg czynników, takich jak: zyski Grupy, oczekiwania Grupy w zakresie przyszłych wyników finansowych, poziom wymogów kapitałowych, a także uwarunkowania regulacyjne i prawne.

Adekwatność kapitałowa*

W 2022 roku Grupa spełniała obowiązujące normy ostrożnościowe w zakresie adekwatności kapitałowej. Współczynnik kapitałowy ustalany jest zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Poniższa tabela prezentuje dane finansowe do wyliczenia współczynnika wypłacalności Grupy.

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
I Kapitał podstawowy Tier I	5 240 801	5 517 436
II Całkowity wymóg kapitałowy, z tego:	2 376 854	2 193 326
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	1 728 066	1 697 499
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kontrahenta	149 289	119 529
wymóg kapitałowy z tytułu korekty wyceny kredytowej	4 036	7 268
wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	-	-
suma wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego	97 497	85 572
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	397 966	283 458
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	17,6%	20,1%

*Łączny współczynnik kapitałowy obliczony został według zasad określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 („CRR”). Dane w odpowiednich okresach obejmują zyski zaliczone do funduszy własnych zgodnie z mającymi zastosowanie wytycznymi EBA

**W tabeli zaprezentowano współczynnik wypłacalności uwzględniający stanowisko Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) dotyczące uwzględniania zaudytowanych danych finansowych przy wyliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego. W 2020 roku w ramach jednolitego zbioru pytań i odpowiedzi (single rulebook Q&A) EBA opublikował stanowisko (Q&A 2018_3969), zgodnie z którym wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego powinien zostać skorygowany, jak tylko zaudytowane dane za dany rok są dostępne, o ile różnił się on od wymogu obliczonego na podstawie zaudytowanych danych za lata poprzednie lub na podstawie danych szacunkowych za dany rok, jeżeli różniły się one od danych zaudytowanych.

W 2022 roku w Grupie miało miejsce jedno przekroczenie limitów koncentracji zaangażowań na księdze bankowej. Przekroczenie zostało niezwłocznie zredukowane i zgłoszone do KNF. W 2021 nie wystąpiły przekroczenia limitów koncentracji zaangażowań na księdze bankowej.

4. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Segment działalności jest dającą się wyodrębnić częścią działalności Grupy, generującą przychody i koszty (w tym z transakcji wewnątrz Grupy), której wyniki operacyjne są regularnie analizowane przez Zarząd jednostki dominującej jako główny organ decyzyjny Grupy, w celu alokacji zasobów oraz oceny jej działalności.

Grupa jest zarządzana na poziomie dwóch głównych segmentów – bankowości instytucjonalnej i bankowości detalicznej. Wycena aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego segmentu dokonywane jest zgodnie z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę dla potrzeb sporządzenia sprawozdań finansowych, z uwzględnieniem transakcji pomiędzy segmentami w ramach Grupy.

Przyporządkowania aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów Grupy do segmentów dokonano na podstawie wewnętrznych informacji przygotowywanych dla potrzeb zarządczych. Transfer finansowania pomiędzy segmentami Grupy oparty jest na stawkach bazujących na stopach rynkowych. Stawki transferowe są ustalane według tych samych zasad dla obu segmentów, a ich zróżnicowanie wynika jedynie ze struktury terminowej i walutowej aktywów i zobowiązań. Podstawą oceny wyników działalności segmentu jest zysk lub strata brutto.

Działalność Grupy prowadzona jest wyłącznie na terenie Polski.

Bankowość Instytucjonalna

W ramach segmentu Bankowości Instytucjonalnej Grupa oferuje produkty i świadczy usługi podmiotom gospodarczym, jednostkom samorządowym oraz dla sektora budżetowego. Obok tradycyjnych usług bankowych polegających na działalności kredytowej i depozytowej segment świadczy usługi zarządzania gotówką, finansowania handlu, leasingu, usług maklerskich i powiernictwa papierów wartościowych, oferuje produkty skarbu na rynkach finansowych i towarowych. Ponadto segment oferuje usługi bankowości inwestycyjnej na lokalnym i międzynarodowym rynku kapitałowym, w tym usługi doradztwa, pozyskiwania i gwarantowania finansowania poprzez publiczne i niepubliczne emisje instrumentów finansowych. Działalność segmentu obejmuje także transakcje na własny rachunek na rynkach instrumentów kapitałowych, dłużnych oraz pochodnych.

Bankowość Detaliczna

Segment Bankowości Detalicznej dostarcza produktów i usług finansowych klientom indywidualnym, a także - w ramach CitiBusiness - mikroprzedsiębiorstwom oraz osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą. Oprócz prowadzenia rachunków, oferty w obszarze działalności kredytowej i depozytowej Grupa oferuje klientom pożyczki gotówkowe, kredyty hipoteczne, karty kredytowe, prowadzi usługi zarządzania majątkiem, pośredniczy w sprzedaży produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowych.

Wyniki finansowe Grupy według segmentów działalności

	Za okres		2022	2021		
w tys. zł	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem
Wynik z tytułu odsetek	1 917 894	822 980	2 740 874	389 554	398 507	788 061
Wynik wewnętrzny z tytułu odsetek, w tym:	(188 764)	188 764	-	(27 066)	27 066	-
przychody wewnętrzne	-	188 764	188 764	-	27 066	27 066
koszty wewnętrzne	(188 764)	-	(188 764)	(27 066)	-	(27 066)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	401 530	178 185	579 715	434 292	215 576	649 868
Przychody z tytułu dywidend	3 323	7 766	11 089	3 297	7 662	10 959
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	601 891	45 307	647 198	482 413	32 190	514 603
Wynik na inwestycyjnych dłużnych aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	(323 054)	-	(323 054)	414 599	-	414 599
Wynik na inwestycjach kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	8 035	2 851	10 886	6 459	46 755	53 214
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	(1 814)	-	(1 814)	(6 421)	-	(6 421)
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	3 958	(21 310)	(17 352)	8 033	(78 803)	(70 770)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	(628 752)	(606 091)	(1 234 843)	(543 363)	(547 379)	(1 090 742)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(24 058)	(78 958)	(103 016)	(22 485)	(89 348)	(111 833)

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	Za okres			2021		
	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	-	-	-	-	-	-
Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów	3 097	(228)	2 869	(265)	(393)	(658)
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania warunkowe	(57 649)	(47 191)	(104 840)	26 296	(65 080)	(38 784)
Zysk operacyjny	1 904 401	303 311	2 207 712	1 192 409	(80 313)	1 112 096
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(182 949)	(30 075)	(213 024)	(134 060)	(27 100)	(161 160)
Zysk brutto	1 721 452	273 236	1 994 688	1 058 349	(107 413)	950 936
Podatek dochodowy			(449 008)			(233 468)
Zysk netto			1 545 680			717 468

w tys. zł	Stan na dzień			31.12.2021		
	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem
Aktywa	62 743 837	7 057 565	69 801 402	54 215 892	7 646 879	61 862 771
Zobowiązania i kapitał własny, w tym:	49 092 954	20 708 448	69 801 402	42 130 400	19 732 371	61 862 771
zobowiązania	42 560 775	19 280 382	61 841 157	36 087 701	18 391 675	54 479 376

5. Wynik z tytułu odsetek

Zasady rachunkowości:

Przychody i koszty z tytułu odsetek od instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązania finansowego oraz przypisania przychodów lub kosztów odsetkowych do odpowiednich okresów. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego do bilansowej wartości brutto składnika aktywów lub zamortyzowanego kosztu dla zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Grupa uwzględnia wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego (na przykład: przedpłaty, opcje kupna i podobne), jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje i punkty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta. W rezultacie prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej po pomniejszeniu o bezpośrednie koszty pozyskania instrumentu finansowego prezentowane są jako składnik przychodów odsetkowych.

Efektywną stopę procentową stosuje się do wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, z wyjątkiem składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe.

W przypadku aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania oczekiwanych strat kredytowych.

Informacje finansowe:

w tys. zł	Za okres	2022	2021
Przychody z tytułu odsetek		3 187 563	772 212
z tytułu aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		1 803 001	580 773
operacji z Bankiem Centralnym		144 562	4 292
należności od banków		175 490	5 488
należności od klientów, z tego:		1 482 949	570 993
podmiotów sektora finansowego		167 311	32 297
podmiotów sektora niefinansowego, w tym:		1 315 638	538 696
od kart kredytowych		373 279	153 299
z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody		1 384 562	191 439

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	Za okres	2022	2021
inwestycyjnych dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody		1 384 562	191 439
Przychody o podobnym charakterze		145 241	52 037
z tytułu dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		118 664	15 770
z tytułu zobowiązań z ujemną stopą procentową		24 126	35 362
z tytułu instrumentów pochodnych w rachunkowości zabezpieczeń		2 451	905
		3 332 804	824 249
Koszty odsetek i koszty o podobnym charakterze			
z tytułu zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		(588 862)	(17 519)
operacji z Bankiem Centralnym		(4)	-
zobowiązań wobec banków		(155 428)	(5 907)
zobowiązania wobec klientów		(429 504)	(7 584)
zobowiązań wobec podmiotów sektora finansowego		(137 054)	(3 166)
zobowiązań wobec podmiotów sektora niefinansowego		(292 450)	(4 418)
zobowiązań z tytułu leasingu		(3 926)	(4 028)
z tytułu aktywów z ujemną stopą procentową		(2 952)	(3 154)
z tytułu instrumentów pochodnych w rachunkowości zabezpieczeń		(116)	(15 515)
		(591 930)	(36 188)
Wynik z tytułu odsetek		2 740 874	788 061

Wpływ modyfikacji na wartość aktywów finansowych, dla których przepływy pieniężne wynikające z umowy uległy modyfikacji jednak nie zaprzestano ich ujmowania na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniósł 629 tys. zł, zaś wynik z tytułu modyfikacji w 2022 roku wyniósł (759) tys. zł (odpowiednio na dzień 31 grudnia 2021 roku 107 tys. zł, zaś wynik z tytułu modyfikacji 335 tys. zł).

W dniu 29 lipca 2022 roku weszła w życie Ustawa z dnia 7 lipca 2022 roku o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (Dz.U z 2022 r., poz. 1488), która m.in. stworzyła możliwość zawieszenia spłaty kredytu hipotecznego (tzw. „wakacje kredytowe”). Zawieszone raty, w wymiarze dwóch miesięcy zarówno dla III jak i IV kwartału 2022 r. oraz po jednym miesiącu w każdym z kwartałów 2023 roku, odpowiednio wydłużają okres kredytowania, a w okresie zawieszenia spłaty kredytu nie są naliczane odsetki (zastosowanie do umów zawartych przed dniem 1 lipca 2022 roku).

Zgodnie z MSSF 9 Grupa oszacowała wartość bieżącą przepływów pieniężnych uwzględniających prognozowane wystąpienie wakacji kredytowych i porównała tak ustaloną wartość z wartością bilansową brutto portfela dotkniętego (wg prognozy) zmianą. Kwota różnicy pomniejszyła przychody odsetkowe z tytułu aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu od należności od klientów.

Grupa stale monitoruje wysokość i ocenia adekwatność utworzonej w 3 kwartale 2022 rezerwy. W czwartym kwartale nie dokonano zmian założeń oszacowania, zgodnie z którymi ok. 63% klientów posiadających kredyty hipoteczne udzielone w walucie polskiej zdecyduje się na skorzystanie z wakacji kredytowych. Kwota korekty w rachunku wyników w 2022 roku wynosi 76,7 mln zł (bez uwzględnienia amortyzacji). W estymacji założono, że klienci zawieszają wszystkie możliwe raty. Podany wskaźnik klientów odpowiada założeniu, że 75% salda niespłaconego kapitału wszystkich kredytów zostałoby objęte wakacjami kredytowymi. Jeśli saldo objęte wakacjami kredytowymi wyniosłoby 65%, to łączna wartość rezerwy wyniosłaby 66,4 ml zł a w przypadku gdyby wyniósł 85%, to łączna wartość korekty wyniosłaby 87,1 mln zł. Partycypacja na 31.12.2022 wyniosła 65% salda.

6. Wynik z tytułu opłat i prowizji

Zasady rachunkowości:

Przychody z tytułu opłat i prowizji powstają w wyniku świadczenia usług finansowych oferowanych przez Bank. Prowizje klasyfikowane są do następujących kategorii:

- prowizji stanowiących integralną część efektywnej stopy procentowej,
- prowizji z tytułu działalności maklerskiej obejmujące prowizje z tytułu wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, oferowanie instrumentów finansowych, prowadzenie rachunków pieniężnych, przechowywanie i rejestrowanie instrumentów pieniężnych oraz pełnienie funkcji animatora na rynku,
- prowizji za wykonanie usługi,
- prowizji za wykonanie znaczącej czynności.

Prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej zaliczane są do rachunku zysków i strat jako korekta kalkulacji efektywnej stopy procentowej i wykazywane w przychodach odsetkowych.

W przypadku kredytów i pożyczek o nieustalonych terminach płatności rat, np. kredytów w rachunku bieżącym lub kart kredytowych, prowizje rozliczane są w czasie metodą liniową przez okres ważności limitu kredytowego. Tego typu prowizje zaliczane są do przychodów z tytułu prowizji.

Dla pozostałych prowizji Grupa stosuje zasady wynikające z MSSF 15. W szczególności jeśli Grupa przenosi kontrolę nad usługą w miarę upływu czasu i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia i klient jednocześnie czerpie korzyści płynące ze świadczenia Banku, w miarę wykonywania przez Bank tego świadczenia, wówczas prowizje są ujmowane w miarę upływu czasu proporcjonalnie do stopnia wykonania usługi w przychodach z tytułu prowizji. W pozostałych sytuacjach prowizje ujmowane są jednorazowo w momencie wykonania czynności i wykazywane w przychodach z tytułu prowizji. Nie występują sytuacje wstrzymywania realizacji usług, które wpływałyby na opisany powyżej tryb ujęcia przychodu w związku ze spełnianiem zobowiązania do wykonania świadczenia. Większość przychodów prowizyjnych jest rozliczana jednorazowo, za wyjątkiem sytuacji, w której prowizja jest pobrana z góry za okres świadczonej usługi dłuższy niż miesiąc. Takie sytuacje mają miejsce w odniesieniu do gwarancji lub kredytów, dla których nie ustala się harmonogramu spłat. W obszarze przychodów prowizyjnych otrzymane wynagrodzenie jest co do zasady bezzwrotne.

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Grupa uwzględnia warunki umowy. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia (stała, zmienna lub obie), które będzie przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich.

Bank pośredniczy w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych. Przychody z tytułu wynagrodzenia za dystrybucję produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z instrumentami finansowymi ujmowane są w przychodach prowizyjnych w momencie sprzedaży lub odnowienia polisy, z wyjątkiem części wynagrodzenia dotyczącego usług świadczonych po dokonaniu sprzedaży, które jest ujmowane w przychodach prowizyjnych liniowo, przez okres życia produktu.

W przypadku produktów ubezpieczeniowych powiązanych z instrumentem finansowym, gdzie wynagrodzenie otrzymywane jest z góry za okres dłuższy niż miesięczny, w celu ustalenia sposobu ujmowania wynagrodzenia z tytułu dystrybucji tego ubezpieczenia stosowany jest model względnej wartości godziwej w wyniku, którego wynagrodzenie z tytułu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego dzielone jest na następujące komponenty:

- część stanowiąca wynagrodzenie za usługę pośrednictwa, ujmowana w wyniku z tytułu prowizji, oraz
- część stanowiąca element amortyzowanego kosztu instrumentu finansowego rozliczanego z użyciem efektywnej stopy procentowej będąca elementem wyniku odsetkowego.

Wynagrodzenie opisane powyżej ujmowane jest z uwzględnieniem szacowanych przyszłych zwrotów z tytułu odstąpienia klientów od ubezpieczenia w określonych przypadkach.

Koszty bezpośrednio powiązane z akwizycją pożyczki gotówkowej Bank rozlicza w czasie jako element amortyzowanego kosztu instrumentu finansowego stanowiącego część wyniku odsetkowego.

Jeśli Bank ponosi koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego, koszty takie rozliczane są zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów. Koszty niepowiązane bezpośrednio ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych ujmowane są w rachunku wyników jednorazowo, w momencie ich poniesienia.

Informacje finansowe:

w tys. zł	Za okres	2022		2021	
		Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna
Przychody z tytułu opłat i prowizji					
z tytułu działalności kredytowej (inne niż ujęte w kalkulacji stopy procentowej)		39 175	16 338	37 648	23 880
z tytułu prowadzenia rachunków bankowych		96 348	28 781	109 590	29 896
z tytułu pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych	(263)		45 209	(116)	67 281
z tytułu kart płatniczych i kredytowych		14 392	117 424	10 481	112 188
z tytułu realizacji zleceń płatniczych		104 242	6	95 208	-
z tytułu usług powierniczych		120 992	693	121 523	-
z tytułu działalności maklerskiej		47 869	160	70 152	1 015
z tytułu świadczenia usług zarządzania środkami na rachunkach klientów		20 233	-	19 432	-
z tytułu udzielonych zobowiązań o charakterze finansowym		27 371	-	24 587	-
inne		2 144	7 070	13 890	6 244
		472 503	215 681	502 395	240 504
Koszty z tytułu opłat i prowizji					
z tytułu kart płatniczych i kredytowych		(1 719)	(34 035)	(1 607)	(23 310)
z tytułu działalności maklerskiej		(15 861)	-	(13 843)	-
z tytułu opłat KDPW		(28 546)	(17)	(29 753)	(17)
z tytułu opłat brokerskich		(4 313)	-	(4 529)	-
inne		(20 534)	(3 444)	(18 372)	(1 600)
		(70 973)	(37 496)	(68 104)	(24 927)
Wynik z tytułu opłat i prowizji					
		401 530	178 185	434 291	215 577

7. Przychody z tytułu dywidend

Zasady rachunkowości:

Dywidendy wynikające z instrumentów kapitałowych ujmują się w rachunku zysków i strat w momencie, kiedy powstaje prawo jednostki do ich otrzymania, istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska korzyści ekonomiczne związane z dywidendą oraz wysokość dywidendy można ustalić w wiarygodny sposób.

Informacje finansowe:

w tys. zł	Za okres	2022	2021
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		9 335	8 967
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu		1 754	1 992
Przychody z tytułu dywidend razem		11 089	10 959

8. Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji

Zasady rachunkowości:

W tej pozycji prezentowany jest wynik na instrumentach finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy, zgodnie z zasadami opisanymi w Nocie 2.1 w sekcji Aktywa i zobowiązania finansowe – klasyfikacja i wycena, jak również wynik z pozycji wymiany.

Informacje finansowe:

w tys. zł	Za okres	2022	2021
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy			
z instrumentów dłużnych		91 257	(2 192)
z instrumentów kapitałowych		(8 146)	(271)
z instrumentów pochodnych, w tym:		250 560	117 981
na stopę procentową		236 332	111 640
kapitałowe		14 204	5 874
towarowe		24	467
		333 671	115 518
Wynik z pozycji wymiany			
z tytułu operacji wymiany na walutowych instrumentach pochodnych		(98 917)	605 343
z tytułu różnic kursowych (rewaluacja)		412 444	(206 258)
		313 527	399 085
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji		647 198	514 603

Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji za 2022 rok zawiera zmianę netto wartości korekty wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlającej ryzyko kredytowe kontrahenta oraz korekty wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlającej własne ryzyko kredytowe w wysokości 1 750 tys. zł (za 2021 rok: 12 179 tys. zł).

Wynik z instrumentów dłużnych zawiera wynik netto na obrocie rządowymi papierami wartościowymi, dłużnymi instrumentami komercyjnymi, papierami wartościowymi EBI (European Investment Bank) i instrumentami rynku pieniężnego przeznaczonymi do obrotu.

Wynik z instrumentów kapitałowych obejmuje wynik z tytułu akcji i udziałów w innych jednostkach.

Wynik z instrumentów pochodnych zawiera wynik netto z tytułu transakcji swap na stopy procentowe, opcji, transakcji futures i innych instrumentów pochodnych.

Wynik z pozycji wymiany walutowej zawiera zyski i straty z wyceny aktywów i zobowiązań denominowanych w walucie obcej oraz na walutowych instrumentach pochodnych, takich jak forward, CIRS i opcje. Wynik z pozycji wymiany zawiera również marżę zrealizowaną na bieżących i terminowych transakcjach walutowych.

9. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

Zasady rachunkowości:

Szczegółowe informacje na temat stosowanej w Banku rachunkowości zabezpieczeń, w tym w zakresie zasad rachunkowości, zamieszczone są w Nocie nr 37.

Informacje finansowe:

w tys. zł	Za okres	2022	2021
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej papierów wartościowych			
Wynik z wyceny transakcji zabezpieczanej		(3 648)	(385 967)
Wynik z wyceny transakcji zabezpieczającej		1 834	379 546
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń		(1 814)	(6 421)

10. Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych

Zasady rachunkowości:

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową. Jest to w szczególności wynik z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych oraz aktywów do zbycia, przychody związane z usługami na rzecz podmiotów powiązanych, a także koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien.

Informacje finansowe:

w tys. zł	Za okres	2022	2021
Pozostałe przychody operacyjne			
Przychody z tytułu świadczonych usług na rzecz jednostek powiązanych spoza Grupy Kapitałowej		9 933	6 149
Przychody z wynajmu powierzchni biurowych		6 823	7 382
Inne		6 282	5 347
		23 038	18 878
Pozostałe koszty operacyjne			
Koszty postępowania ugodowego i windykacji		(4 571)	(4 809)
Utworzenie rezerw na sprawy sporne (netto)*		(18 490)	(67 713)
Inne**		(17 329)	(17 126)
		(40 390)	(89 648)
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych		(17 352)	(70 770)

*Pozycja uwzględnia koszty rezerw (netto) na sprawy sporne, w tym związane z wyrokami TSUE.

**Pozycja „Inne” uwzględnia m.in. straty operacyjne i koszty darowizn.

11. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu

Zasady rachunkowości:

Koszty działania i koszty ogólnego zarządu ujmowane są w okresie, którego dotyczą.

Informacje finansowe:

W ramach kosztu wynajmu i utrzymania nieruchomości ujmowane są opłaty leasingowe dotyczące umów, dla których Grupa skorzystała ze zwolnień (aktywa niskocenne i umowy krótkoterminowe), zmienne opłaty leasingowe, opłaty eksploatacyjne i inne niestanowiące opłat leasingowych, a także koszty utrzymania nieruchomości użytkowanych przez Grupę (własnych i leasingowanych).

w tys. zł	Za okres	2022	2021
Koszty pracownicze			
Koszty związane z wynagrodzeniami, w tym:		(439 845)	(404 710)
koszty związane ze świadczeniami emerytalnymi		(31 648)	(28 270)
Premie i nagrody		(83 559)	(79 769)
Koszty ubezpieczeń społecznych		(72 133)	(63 386)
		(595 537)	(547 865)
Koszty ogólnoadministracyjne			
Koszty opłat telekomunikacyjnych i sprzętu komputerowego		(235 635)	(205 290)

w tys. zł	Za okres	2022	2021
Koszty usług obcych, w tym doradczych, audytorskich i konsultacyjnych		(49 200)	(48 951)
Koszty wynajmu i utrzymania nieruchomości		(59 472)	(50 085)
Reklama i marketing		(37 707)	(34 157)
Koszty usług zarządzania gotówką, koszty usług KIR i inne koszty transakcyjne		(36 786)	(38 475)
Koszty usług zewnętrznych dotyczące dystrybucji produktów bankowych		(46 306)	(42 390)
Koszty usług pocztowych, materiałów biurowych i poligrafii		(6 325)	(6 062)
Koszty szkoleń i edukacji		(2 182)	(934)
Koszty nadzoru bankowego i kapitałowego		(7 702)	(6 724)
Koszty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego		(110 937)	(77 195)
Pozostałe koszty		(47 054)	(32 614)
		(639 306)	(542 877)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu razem		(1 234 843)	(1 090 742)

Koszty pracownicze zawierają koszty następujących świadczeń dla obecnych i byłych członków Zarządu Banku - podmiotu dominującego Grupy:

w tys. zł	Za okres	2022	2021
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze		14 718	18 446
Długoterminowe świadczenia pracownicze		2 125	2 496
Nagrody kapitałowe		8 456	8 718
		25 299	29 661

12. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych

Zasady rachunkowości:

Amortyzacja naliczana jest liniowo wg stawek opisanych odpowiednio w Nocie 23 dla rzeczowych aktywów trwałych oraz w Nocie 24 dla wartości niematerialnych.

Informacje finansowe:

w tys. zł	Za okres	2022	2021
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych		(42 538)	(43 335)
Amortyzacja wartości niematerialnych		(60 478)	(68 498)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych razem		(103 016)	(111 833)

13. Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania warunkowe

Zasady rachunkowości:

W tej pozycji prezentowany jest wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz wynik z tytułu rezerw na zobowiązania warunkowe. Zasady tworzenia odpisów zostały szczegółowo opisane w Nocie 3 w sekcji Ryzyko kredytowe.

Informacje finansowe:

w tys. zł	Za okres	2022	2021
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od banków			
utworzenie odpisów		(7 527)	(6 209)
odwrócenie odpisów		7 501	6 448
		(26)	239
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od klientów			
Wynik z tytułu utworzenia i odwrócenia odpisów		(105 382)	(57 870)
utworzenie odpisów		(338 397)	(296 666)
odwrócenie odpisów		241 313	241 867

w tys. zł	Za okres	2022	2021
Inne		(8 298)	(3 071)
Odzyski od sprzedanych wierzytelności		15 875	3 082
		(89 507)	(54 788)
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych inwestycyjnych dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody			
utworzenie odpisów		(5 583)	(2 685)
odwrócenie odpisów		1 155	4 740
		(4 428)	2 055
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych		(93 961)	(52 494)
utworzenie rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne		(62 861)	(42 299)
rozwiązanie rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne		51 982	56 009
Wynik z tytułu rezerw na zobowiązania warunkowe		(10 879)	13 710
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania warunkowe		(104 840)	(38 784)

14. Podatek dochodowy

Zasady rachunkowości:

Podatek dochodowy składa się z podatku bieżącego oraz odroczonego. Podatek dochodowy ujmuje się w rachunku zysków i strat z wyjątkiem sytuacji, gdy podatek dotyczy kwot ujmowanych w pozostałych całkowitych dochodach.

Informacje finansowe:

Ujęty w rachunku zysków i strat

w tys. zł	Za okres	2022	2021
Bieżący podatek			
Bieżący rok		(405 588)	(148 786)
Korekty z lat ubiegłych		(2 998)	3 086
		(408 586)	(145 700)
Podatek odroczony			
Powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych		(40 422)	(87 768)
		(40 422)	(87 768)
Razem podatek dochodowy w rachunku zysków i strat		(449 008)	(233 468)

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej

w tys. zł	Za okres	2022	2021
Zysk brutto		1 994 688	950 936
Podatek dochodowy według krajowej stawki podatku (19%)		(378 991)	(180 678)
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych niestanowiące kosztów uzyskania przychodu		(5 082)	(9 034)
Przychody podlegające opodatkowaniu nieujęte w wyniku finansowym		(3 911)	(4 357)
Koszty stanowiące koszty uzyskania przychodu nieujęte w wyniku finansowym		499	(331)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu		2 346	4 097
Podatek od niektórych instytucji finansowych		(40 475)	(30 620)
Koszty płacone na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego		(21 078)	(14 667)
Pozostałe różnice trwałe, w tym pozostałe koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu		(2 316)	2 122
Ogółem obciążenie wyniku		(449 008)	(233 468)
Efektywna stawka podatkowa		22,51%	24,6%

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach na dzień 31 grudnia 2022 roku związany z aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody oraz wyceną programu określonych świadczeń pracowniczych wynosił 135 101 tys. zł (31 grudnia 2021 roku: 75 471 tys. zł).

15. Zysk przypadający na jedną akcję

Na dzień 31 grudnia 2022 roku zysk przypadający na jedną akcję wynosił 11,83 zł (31 grudnia 2021 roku: 5,49 zł).

Wyliczenie zysku przypadającego na jedną akcję na dzień 31 grudnia 2022 roku oparte zostało na zysku przypadającym na akcjonariuszy w kwocie 1 545 680 tys. zł (31 grudnia 2021 roku: 717 468 tys. zł) oraz średniej ważonej liczbie akcji zwykłych występujących w roku zakończonym 31 grudnia 2022 roku w liczbie 130 659 600 (31 grudnia 2021 roku: 130 659 600).

Bank nie posiada rozwałniających, potencjalnych akcji zwykłych ani innych instrumentów rozwałniających.

16. Zestawienie zmian w pozostałych całkowitych dochodach

Odroczony podatek dochodowy i reklasyfikacje ujęte w pozostałych całkowitych dochodach dotyczą wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny oraz wyceny programu określonych świadczeń pracowniczych odnoszonej na pozostałe kapitały rezerwowe.

w tys. zł	Kwota brutto	Odroczony podatek dochodowy	Kwota netto
Stan na dzień 1 stycznia 2022 roku	(397 222)	75 471	(321 751)
Aktualizacja wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	(645 906)	122 722	(523 184)
(Zyski)/Straty przeniesione do rachunku zysków i strat po zaprzestaniu ujmowania aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	323 054	(61 380)	261 674
Całkowite dochody ogółem związane z aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	(720 074)	136 813	(583 261)
Zyski/(Straty) aktuarialne z wyceny programu określonych świadczeń	9 011	(1 712)	7 299
Stan na dzień 31 grudnia 2022 roku	(711 063)	135 101	(575 962)

w tys. zł	Kwota brutto	Odroczony podatek dochodowy	Kwota netto
Stan na dzień 1 stycznia 2021 roku	538 867	(102 385)	436 482
Aktualizacja wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	(526 184)	99 974	(426 210)
(Zyski)/Straty przeniesione do rachunku zysków i strat po zaprzestaniu ujmowania aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	(414 599)	78 774	(335 825)
Całkowite dochody ogółem związane z aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	(401 916)	76 363	(325 553)
Zyski/(Straty) aktuarialne z wyceny programu określonych świadczeń	4 694	(892)	3 802
Stan na dzień 31 grudnia 2021 roku	(397 222)	75 471	(321 751)

17. Kasa, operacje z Bankiem Centralnym

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Środki pieniężne w kasie	562 217	357 834
Środki na rachunku bieżącym w Banku Centralnym	22 079	6 168 909
Pozostałe należności	11 673	-
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym razem	595 969	6 526 743

Na rachunku bieżącym w Narodowym Banku Polskim (NBP) utrzymywana jest rezerwa obowiązkowa, która może być wykorzystywana przez Bank pod warunkiem, że suma średniego miesięcznego salda na rachunku bieżącym w NBP nie jest mniejsza od poziomu deklarowanego.

Deklarowana wysokość rezerwy obowiązkowej na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 1 912 728 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła 1 035 332 tys. zł).

18. Należności od banków

Zasady rachunkowości:

Zasady ujmowania i wyceny należności od banków opisane są w Nocie 2.1 Aktywa i zobowiązania finansowe – klasyfikacja i wycena.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Rachunki bieżące	75 367	40 153
Lokaty	35 571	40 067
Kredyty i pożyczki	1	2
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	265 745	748 166
Lokaty stanowiące zabezpieczenie operacji instrumentami pochodnymi i transakcji giełdowych	663 059	140 850
Inne należności	5 785	-
Łączna wartość brutto	1 045 528	969 238
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(1 560)	(1 561)
Należności od banków netto razem	1 043 968	967 677

Zmiana stanu odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od banków przedstawia się następująco:

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od banków				
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 1 stycznia 2022 roku	(1 561)	-	-	(1 561)
Transfer do Etapu 1	-	-	-	-
Transfer do Etapu 2	248	(248)	-	-
Transfer do Etapu 3	-	-	-	-
(Utworzenia) / Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	864	(890)	-	(26)
Różnice kursowe i inne zmiany	(26)	53	-	27
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2022 roku	(475)	(1 085)	-	(1 560)

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od banków				
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 1 stycznia 2021 roku	(1 708)	-	-	(1 708)
Transfer między etapami	-	-	-	-
(Utworzenia) / Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	239	-	-	239
Różnice kursowe i inne zmiany	(92)	-	-	(92)
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2021 roku	(1 561)	-	-	(1 561)

Zmiany wartości bilansowej brutto należności od banków, które przyczyniły się do zmian odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych przedstawia tabela poniżej:

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Wartość brutto należności od banków wycenianych według zamortyzowanego kosztu				
Wartość brutto należności na dzień 1 stycznia 2022 roku	969 236	2	-	969 238
Transfer do Etapu 1	2	(2)	-	-
Transfer do Etapu 2	(9 958)	9 958	-	-

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Transfer do Etapu 3	-	-	-	-
Należności pociągnięte/splacone	(198 500)	252 915	-	54 415
Inne zmiany	21 010	865	-	21 875
Wartość brutto należności od banków na dzień 31 grudnia 2022 roku	781 790	263 738	-	1 045 528

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Wartość brutto należności od banków wycenianych według zamortyzowanego kosztu				
Wartość brutto należności na dzień 1 stycznia 2021 roku	571 935	18	-	571 953
Transfer między etapami	18	(18)	-	-
Należności pociągnięte/splacone	373 671	2	-	373 673
Inne zmiany	23 612	-	-	23 612
Wartość brutto należności od banków na dzień 31 grudnia 2021 roku	969 236	2	-	969 238

19. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Zasady rachunkowości:

Zasady ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu opisane są w Nocie 2.1.

Informacje finansowe:

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

Do kategorii przeznaczone do obrotu Grupa zalicza instrumenty pochodne niebędące instrumentami zabezpieczającymi, wybrane dłużne papiery wartościowe oraz instrumenty kapitałowe przeznaczone do obrotu.

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu		
Obligacje i bony wyemitowane przez:		
Banki centralne	-	3 498 300
Banki i inne podmioty finansowe*	707 416	8 270
Skarb Państwa	1 565 099	274 803
	2 272 515	3 781 373
z tego:		
notowane na aktywnym rynku	2 272 515	283 073
Instrumenty kapitałowe przeznaczone do obrotu	25 896	79 290
z tego:		
notowane na aktywnym rynku	25 896	79 290
Instrumenty pochodne	4 730 752	6 095 549
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu razem	7 029 163	9 956 212

*Na dzień 31 grudnia 2022 roku papiery wartościowe (obligacje) emitowane przez banki w kwocie 703 347 tys. zł są objęte gwarancją Skarbu Państwa (31 grudnia 2021 roku: 1 tys. zł).

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	234 203	515 896
Instrumenty pochodne	4 661 896	6 072 586
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu razem	4 896 099	6 588 482

Na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku Grupa nie posiadała aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych w momencie początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Instrumenty pochodne na dzień 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartość godziwa	
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat		Aktywa	Pasywa
Instrumenty stopy procentowej	21 584 957	43 085 758	89 525 503	25 775 955	179 972 173	2 448 292	2 303 596
FRA	7 680 000	9 708 000	250 000	-	17 638 000	9 791	21 918
swapy odsetkowe (IRS)	9 676 729	22 021 542	87 811 278	25 743 847	145 253 396	2 415 101	2 226 260
opcje na stopę procentową	-	-	55 946	32 108	88 054	2 916	2 902
kontrakty futures*	4 228 228	11 356 216	1 408 279	-	16 992 723	20 484	52 516
Instrumenty walutowe	56 739 996	29 454 572	23 955 154	523 694	110 673 416	1 629 316	1 704 438
FX forward/spot	17 487 139	14 034 564	2 371 495	-	33 893 198	737 036	283 513
FX swap	31 574 860	7 932 202	2 267 265	-	41 774 327	210 967	861 331
swapy walutowo – odsetkowe (CIRS)**	4 334 756	3 550 711	14 462 946	523 694	22 872 107	518 532	397 031
opcje walutowe	3 343 241	3 937 095	4 853 448	-	12 133 784	162 781	162 563
Transakcje na papierach wartościowych	236 012	7 748	-	-	243 760	341	1 080
kontrakty futures *	19 987	7 748	-	-	27 735	-	-
papiery wartościowe zakupione do otrzymania/sprzedane do wydania	216 025	-	-	-	216 025	341	1 080
Transakcje związane z towarami	534 386	114 727	320 419	-	969 532	652 803	652 782
swap	534 386	114 727	320 419	-	969 532	652 803	652 782
Instrumenty pochodne ogółem	79 095 351	72 662 805	113 801 076	26 299 649	291 858 881	4 730 752	4 661 896

*Instrumenty znajdujące się w obrocie giełdowym.

**Swapy walutowo-odsetkowe z wymianą kapitału.

Instrumenty pochodne na dzień 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartość godziwa	
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat		Aktywa	Pasywa
Instrumenty stopy procentowej	31 272 413	43 006 679	152 438 278	34 459 349	261 176 719	3 729 904	3 763 843
FRA	9 963 000	8 629 000	1 333 000	-	19 925 000	30 697	43 238
swapy odsetkowe (IRS)	20 389 533	29 088 369	151 046 089	34 423 335	234 947 326	3 697 643	3 719 180
opcje na stopę procentową	-	-	59 189	36 014	95 203	1 346	1 346
kontrakty futures*	919 880	5 289 310	-	-	6 209 190	218	79
Instrumenty walutowe	70 341 347	26 531 801	20 047 296	1 225 153	118 145 597	868 843	811 238
FX forward/spot	21 341 525	6 448 930	4 612 977	-	32 403 432	118 041	362 545
FX swap	42 337 213	8 406 863	1 461 492	-	52 205 568	518 298	264 833
swapy walutowo – odsetkowe (CIRS)**	5 710 173	9 278 623	13 879 816	1 225 153	30 093 765	217 390	168 531
opcje walutowe	952 436	2 397 385	93 011	-	3 442 832	15 114	15 329
Transakcje na papierach wartościowych	844 352	10 181	-	-	854 533	1 071	1 855
kontrakty futures*	73 329	10 181	-	-	83 510	-	-
papiery wartościowe zakupione do otrzymania/sprzedane do wydania	771 023	-	-	-	771 023	1 071	1 855
Transakcje związane z towarami	837 364	2 283 609	859 388	-	3 980 361	1 495 731	1 495 650
swap	837 364	2 283 609	859 388	-	3 980 361	1 495 731	1 495 650
Instrumenty pochodne ogółem	103 295 476	71 832 270	173 344 962	35 684 502	384 157 210	6 095 549	6 072 586

*Instrumenty znajdujące się w obrocie giełdowym.

**Swapy walutowo-odsetkowe z wymianą kapitału.

20. Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody

Zasady rachunkowości:

Zasady ujmowania i wyceny inwestycyjnych dłużnych aktywów finansowych opisane są w Nocie 2.1.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Obligacje i bony wyemitowane przez:		
Banki centralne	13 951 438	3 498 300
Banki*, w tym:	4 675 139	1 663 202
obligacje zabezpieczone w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	485 494	848 928
Inne podmioty finansowe	2 725 197	2 206 299
Rządy centralne	15 829 034	13 222 483
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody razem	37 180 808	20 590 284
z tego:		
notowane na aktywnym rynku	23 229 370	17 091 984
nienotowane na aktywnym rynku	13 951 438	3 498 300

*Na dzień 31 grudnia 2022 roku papiery wartościowe (obligacje) emitowane przez banki w kwocie 4 675 139 tys. zł są objęte gwarancją Skarbu Państwa (31 grudnia 2021 roku: 1 663 202 tys. zł).

Dla inwestycyjnych dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody skumulowana wartość oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 10 319 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2021 roku: 5 890 tys. zł).

Zmiana stanu dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody przedstawia się następująco:

w tys. zł	2022	2021
Stan na dzień 1 stycznia	20 590 284	27 323 571
Zwiększenia (z tytułu):		
nabycia	587 897 283	420 289 404
różnic kursowych	65 404	52 458
rozliczenia dyskonta, premii, odsetek	1 356 534	27 778
Zmniejszenia (z tytułu):		
sprzedaży	(572 467 501)	(425 761 410)
aktualizacji wyceny	(208 413)	(1 257 899)
rozliczenia premii	(52 783)	(83 618)
Stan na dzień 31 grudnia	37 180 808	20 590 284

21. Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Zasady rachunkowości:

Akcje i udziały w innych jednostkach zaliczane są do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Zasady ich ujmowania i wyceny opisane są w Nocie 2.1.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Inwestycje kapitałowe	92 105	71 036
Pozostałe	14 039	26 280
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat razem	106 144	97 316
z tego:		
notowane na aktywnym rynku	17 660	1 160
nienotowane na aktywnym rynku	88 484	96 156

Zmiana stanu inwestycji kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat przedstawia się następująco:

w tys. zł	01.01.- 31.12.2022	01.01.- 31.12.2021
Stan na początek okresu	97 316	78 473
Sprzedaż	(184)	(34 372)
Konwersja akcji - transfer do Poziomu I	7 417	-
Aktualizacja wyceny	1 595	53 215
Stan na koniec okresu	106 144	97 316

22. Należności od klientów

Zasady rachunkowości:

Należności od klientów są ujmowane i wyceniane zgodnie z zasadami opisanymi w Nocie 2.1 Aktywa i zobowiązania finansowe – klasyfikacja i wycena.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Należności od podmiotów sektora finansowego		
Kredyty i pożyczki	766 786	576 097
Nienotowane dłużne aktywa finansowe	1 227 130	1 672 126
Fundusze gwarancyjne i lokaty stanowiące zabezpieczenie	1 820 113	1 159 174
Inne należności	-	36 053
Łączna wartość brutto	3 814 029	3 443 450
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(3 517)	(3 346)
Łączna wartość netto	3 810 512	3 440 104
Należności od podmiotów sektora niefinansowego		
Kredyty i pożyczki	16 558 928	16 753 708
Nienotowane dłużne aktywa finansowe	-	184 247
Skupione wierzytelności	2 038 148	1 784 738
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	33 062	31 811
Fundusze gwarancyjne i lokaty stanowiące zabezpieczenie	8 269	-
Inne należności	24 250	18 329
Łączna wartość brutto	18 662 657	18 772 833
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(852 662)	(885 337)
Łączna wartość netto	17 809 995	17 887 496
Należności od klientów netto razem	21 620 507	21 327 600

W należnościach od klientów w pozycji „Nienotowane dłużne aktywa finansowe” zaprezentowane zostały m.in. aktywa sekurytyzacyjne objęte przez Grupę. Grupa występuje jako Inwestor w transakcjach obejmując transze senioralne. Aktywa sekurytyzacyjne objęte przez Grupę nie są przedmiotem obrotu na rynku. Zamiarem Grupy jest utrzymanie inwestycji do daty zapadalności. Głównym ryzykiem, na jakie narażone są transakcje sekurytyzacyjne będące w posiadaniu Grupy jest ryzyko kredytowe. Maksymalna ekspozycja Banku na ryzyko kredytowe z tytułu udziału w tych jednostkach jest równa ich wartości bilansowej brutto, zatem na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosi 1 227 130 tys. zł (31 grudnia 2021 r.: 1 672 126 tys. zł). Wartość bilansowa netto aktywów dotyczących udziału Banku w jednostkach strukturyzowanych, które nie podlegają konsolidacji na dzień 31 grudnia 2021 r. wynosi 1 226 612 tys. zł (31 grudnia 2021 r.: 1 671 406 tys. zł).

Zmiana stanu odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od klientów przedstawia się następująco:

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Aktywa udzielone z utrata wartości	Razem
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od klientów korporacyjnych					
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 1 stycznia 2022	(29 135)	(46 465)	(352 638)	-	(428 238)

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Aktywa udzielone z utratą wartości	Razem
roku					
Transfer do Etapu 1	(69)	69	-	-	-
Transfer do Etapu 2	2 947	(2 947)	-	-	-
Transfer do Etapu 3	57	1 446	(1 503)	-	-
Transfer do aktywów udzielonych z utratą wartości	-	-	1 735	(1 735)	-
(Utworzenia)/Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	(14 427)	4 627	(25 770)	209	(35 361)
Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze spisaniem	-	-	6 477	-	6 477
Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze sprzedażą wierzytelności	-	-	28 018	-	28 018
Zmiana odpisu na odsetki naliczone od ekspozycji w Etapie 3 inna niż spisanie lub sprzedaż wierzytelności	(1)	(1)	4 837	-	4 835
Zmniejszenie stanu odpisów w związku z usunięciem z bilansu w wyniku istotnej zmiany	-	-	-	62	62
Różnice kursowe i inne zmiany	(357)	(342)	7 075	110	6 486
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2022 roku	(40 985)	(43 613)	(331 769)	(1 354)	(417 721)

Szacowany efekt wdrożenia Rekomendacji R (oraz innych zmian w modelach) na poziom odpisów na ekspozycje wobec klientów korporacyjnych wynosił 8.8 mln zł (zmniejszenie).

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Aktywa udzielone z utratą wartości	Razem
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od klientów indywidualnych					
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 1 stycznia 2022 roku	(34 339)	(71 682)	(354 424)	-	(460 445)
Transfer do Etapu 1	(19 170)	16 157	3 013	-	-
Transfer do Etapu 2	4 249	(8 405)	4 156	-	-
Transfer do Etapu 3	2 233	22 217	(24 450)	-	-
Transfer do aktywów udzielonych z utratą wartości	-	-	15 538	(15 538)	-
(Utworzenia)/Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	4 268	(21 082)	(53 693)	734	(69 773)
Zmiany wynikające z aktualizacji stosowanej metody dokonywania oszacowań (netto)*	2 509	(1 967)	(790)	-	(248)
Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze spisaniem	-	-	5 805	-	5 805
Zmniejszenie stanu odpisów w związku sprzedażą wierzytelności	-	-	99 470	-	99 470
Zmiana odpisu na odsetki naliczone od ekspozycji w Etapie 3 inne niż spisanie lub sprzedaż wierzytelności	-	(10)	(26 481)	(1 138)	(27 629)
Zmniejszenie stanu odpisów w związku z usunięciem z bilansu w wyniku istotnej zmiany	-	-	-	15 538	15 538
Różnice kursowe i inne zmiany	-	-	(1 176)	-	(1 176)
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2022 roku	(40 250)	(64 772)	(333 032)	(404)	(438 458)

*dotyczy zmian wynikających z wdrożenia Rekomendacji R

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od klientów korporacyjnych				
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 1 stycznia 2021 roku	(46 485)	(29 151)	(423 694)	(499 330)
Transfer do Etapu 1	(5 659)	5 659	-	-
Transfer do Etapu 2	3 804	(3 804)	-	-
Transfer do Etapu 3	82	683	(765)	-
(Utworzenia)/Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	20 155	(20 995)	10 259	9 419
Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze spisaniem	-	-	60 292	60 292
Zmiana odpisu na odsetki naliczone od ekspozycji w Etapie 3 inna niż spisanie lub sprzedaż wierzytelności	1	6	(2 546)	(2 539)
Różnice kursowe i inne zmiany	(1 033)	1 137	3 816	3 920
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2021 roku	(29 135)	(46 465)	(352 638)	(428 238)

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od klientów indywidualnych				
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 1 stycznia 2021 roku	(34 352)	(93 466)	(370 521)	(498 339)
Transfer do Etapu 1	(26 909)	20 912	5 997	-
Transfer do Etapu 2	4 164	(10 822)	6 658	-
Transfer do Etapu 3	2 462	28 145	(30 607)	-
(Utworzenia)/Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	19 662	(29 235)	(44 211)	(53 784)
Zmiany wynikające z aktualizacji stosowanej metody dokonywania oszacowań (netto)*	634	12 786	(26 925)	(13 505)
Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze spisaniem	-	-	3 290	3 290
Zmniejszenie stanu odpisów w związku sprzedażą wierzytelności	-	-	113 789	113 789
Zmiana odpisu na odsetki naliczone od ekspozycji w Etapie 3 inne niż spisanie lub sprzedaż wierzytelności	-	(2)	(9 091)	(9 093)
Różnice kursowe i inne zmiany	-	-	(2 803)	(2 803)
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2021 roku	(34 339)	(71 682)	(354 424)	(460 445)

*dotyczy zmian wynikających z wdrożenia nowej definicji default'u

Zmiany wartości bilansowej brutto należności od klientów, które przyczyniły się do zmian odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych przedstawia tabela poniżej:

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Aktywa udzielone z utratą wartości	Razem
Wartość brutto należności od klientów wycenianych według zamortyzowanego kosztu					
Wartość brutto należności na dzień 1 stycznia 2022 roku	19 571 177	1 744 693	900 413	-	22 216 283
Transfer do Etapu 1	616 884	(606 303)	(10 581)	-	-
Transfer do Etapu 2	(1 516 631)	1 524 836	(8 205)	-	-
Transfer do Etapu 3	(106 232)	(98 223)	204 455	-	-
Transfer do aktywów udzielonych z utratą wartości	(678)	(5 690)	(29 429)	35 797	-
Należności pociągnięte/splacone*	461 557	(27 022)	(93 224)	(3 566)	337 745
Należności spisane	-	-	(8 789)	-	(8 789)
Należności zbyte	-	-	(122 312)	-	(122 312)
Inne zmiany	974	25 765	42 303	(15 283)	53 759
Wartość brutto należności od klientów na dzień 31 grudnia 2022 roku	19 027 051	2 558 056	874 631	16 948	22 476 686

*uwzględnia zmiany wartości należności wynikające z wakacji kredytowych opisanych w Nocie 5

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Wartość brutto należności od klientów wycenianych według zamortyzowanego kosztu				
Wartość brutto należności na dzień 1 stycznia 2021 roku	20 619 103	1 309 800	982 989	22 911 892
Transfer do Etapu 1	474 055	(471 880)	(2 175)	-
Transfer do Etapu 2	(914 767)	918 129	(3 362)	-
Transfer do Etapu 3	(74 180)	(91 983)	166 163	-
Należności pociągnięte/splacone	(587 550)	72 389	(54 484)	(569 645)
Należności spisane	-	-	(62 320)	(62 320)
Należności zbyte	-	-	(159 556)	(159 556)
Inne zmiany	54 516	8 238	33 158	95 912
Wartość brutto należności od klientów na dzień 31 grudnia 2021 roku	19 571 177	1 744 693	900 413	22 216 283

Dla należności brutto i odpisów na oczekiwane straty kredytowe od klientów, które zmieniały Etapy w trakcie roku, przesunięcia zostały zaprezentowane jako transfery pomiędzy Etapem na początek okresu sprawozdawczego lub na moment ujęcia a Etapem na koniec okresu sprawozdawczego.

23. Rzeczowe aktywa trwałe

Zasady rachunkowości:

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według kosztu historycznego pomniejszonego o naliczone umorzenie, a także o odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów oraz ich przygotowaniem do użytkowania.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Grupy, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki, na przykład na naprawę i konserwację, odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie, w którym je poniesiono.

Umorzenie naliczane jest metodą liniową przez przewidywany okres użytkowania przy zastosowaniu stawek określonych w zatwierdzonym planie amortyzacji na 2022 rok.

Przykładowe stosowane roczne stawki amortyzacji są następujące:

Budynki i budowle	1,5%-4,5%
Środki transportu	14,0%-34,0%
Komputery	25,0%
Wyposażenie biurowe	20,0%
Inne środki trwałe	7,0%-34,0%
Inwestycje w obcych środkach trwałych – zgodnie z okresem trwania umowy najmu	

Na każdy dzień bilansowy dokonuje się weryfikacji wartości końcowej rzeczowych aktywów trwałych oraz okresów ich użytkowania i w razie potrzeby dokonuje stosownych korekt planu amortyzacji.

Składniki majątku o jednostkowej wartości początkowej nieprzekraczającej 3 500 zł podlegają jednorazowemu odpisaniu w koszty z datą wydania ich do używania. Suma wartości środków trwałych jednorazowo odpisanych w koszty nie jest istotna z punktu widzenia sprawozdania finansowego.

Środki trwałe w budowie wykazywane są w wysokości ogółu poniesionych kosztów pozostających w bezpośrednim związku z niezakończoną jeszcze budową, montażem lub ulepszeniem istniejącego środka trwałego z uwzględnieniem odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych.

Wartości bilansowe rzeczowych aktywów trwałych przeglądane są na dzień bilansowy w celu określenia, czy zaistniały przesłanki wskazujące na utratę wartości. Jeżeli istnieje taka przesłanka, należy określić wartość odzyskiwalną aktywów.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

Wartość odzyskiwalna jest wartością większą z: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej. W celu wyznaczenia wartości użytkowej, oszacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy użyciu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżące oczekiwania rynku co do wartości pieniądza oraz specyficznego ryzyka w odniesieniu do danego aktywa. Dla aktywów niegenerujących niezależnych przepływów środków pieniężnych, wartość odzyskiwalna jest wyznaczana dla danego ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego te aktywa należą.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości podlega odwróceniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

Rzeczowe aktywa trwałe od dnia pierwszego zastosowania MSSF 16 uwzględniają aktywa z tytułu prawa od użytkowania aktywów. Szczegóły zostały przedstawione w Nocie 43.

Informacje finansowe:

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych w 2022 roku

w tys. zł	Gruntys i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	W budowie	Razem
Wartość brutto						
Stan na dzień 1 stycznia 2022	715 679	-	22 624	217 448	13 344	969 095
Zwiększenia:						
Zakupy	-	-	21 182	16 533	21 392	59 107
Inne zwiększenia*	8 018	-	-	468	-	8 486
Zmniejszenia:						
Zbycia	-	-	(13 793)	(34)	-	(13 827)
Likwidacje	(810)	-	-	(5 126)	-	(5 936)
Inne zmniejszenia*	(22 820)	-	(38)	(4 751)	(5 499)	(33 108)
Transfery	4 082	-	-	4 230	(8 312)	-
Stan na dzień 31 grudnia 2022	704 149	-	29 975	228 768	20 925	983 817
Umorzenie						
Stan na dzień 1 stycznia 2022	321 569	-	6 291	189 564	-	517 424
Zwiększenia:						
Koszty amortyzacji za okres	28 453	-	2 805	11 280	-	42 538
Inne zwiększenia	167	-	-	24	-	191
Zmniejszenia:						
Zbycia	-	-	(5 996)	(31)	-	(6 027)
Likwidacje	(606)	-	-	(5 410)	-	(6 016)
Inne zmniejszenia	(15 215)	-	(38)	(4 458)	-	(19 711)
Stan na dzień 31 grudnia 2022	334 368	-	3 062	190 969	-	528 399
Wartość bilansowa						
Na dzień 1 stycznia 2022	394 110	-	16 333	27 884	13 344	451 671
Na dzień 31 grudnia 2022	369 781	-	26 913	37 799	20 925	455 418

*Inne zwiększenia/ zmniejszenia obejmują m. in. przywrócenie zlikwidowanego środka trwałego do ewidencji, darowizny, rozliczenia środków trwałych w budowie, nowe i zamykane umowy leasingowe.

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych w 2021 roku

w tys. zł	Gruntys i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	W budowie	Razem
Wartość brutto						
Stan na dzień 1 stycznia 2021	712 730	2	23 792	225 160	15 310	976 994
Zwiększenia:						
Zakupy	-	-	7 646	4 996	12 931	25 573
Inne zwiększenia*	2 825	-	-	850	-	3 675
Zmniejszenia:						
Zbycia	-	-	(8 814)	-	-	(8 814)
Likwidacje	(2 991)	-	-	(17 650)	-	(20 641)
Inne zmniejszenia*	(5 373)	(2)	-	(128)	(2 189)	(7 692)
Transfery	8 488	-	-	4 220	(12 708)	-
Stan na dzień 31 grudnia 2021	715 679	-	22 624	217 448	13 344	969 095
Umorzenie						
Stan na dzień 1 stycznia 2021	297 894	2	7 706	194 483	-	500 085
Zwiększenia:						
Koszty amortyzacji za okres	28 961	-	2 381	11 993	-	43 335
Inne zwiększenia	36	-	-	849	-	885
Zmniejszenia:						
Zbycia	-	-	(3 796)	-	-	(3 796)
Likwidacje	(2 984)	(2)	-	(17 640)	-	(20 626)
Inne zmniejszenia	(2 338)	-	-	(121)	-	(2 459)

w tys. zł	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	W budowie	Razem
Stan na dzień 31 grudnia 2021	321 569	-	6 291	189 564	-	517 424
Wartość bilansowa						
Na dzień 1 stycznia 2021	414 836	-	16 086	30 677	15 310	476 909
Na dzień 31 grudnia 2021	394 110	-	16 333	27 884	13 344	451 671

*Inne zwiększenia/ zmniejszenia obejmują m. in. przywrócenie zlikwidowanego środka trwałego do ewidencji, darowizny, rozliczenia środków trwałych w budowie, nowe i zamykane umowy leasingowe.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku wartość istotnych zobowiązań umownych z tytułu dokonania w przyszłości zakupu rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 36 mln zł netto.

24. Wartości niematerialne

Zasady rachunkowości:

Wartości niematerialne wykazywane są według kosztu historycznego pomniejszonego o naliczone umorzenie, a także o odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów oraz ich przygotowaniem do użytkowania.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny składnik aktywów (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Grupy, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie, w którym je poniesiono.

Umorzenie naliczane jest metodą liniową przez przewidywany okres użytkowania przy zastosowaniu stawek określonych w zatwierdzonym planie amortyzacji na 2022 rok.

Przykładowe stosowane roczne stawki amortyzacji są następujące:

Oprogramowanie komputerowe i prawa autorskie (z wyjątkiem podstawowych systemów operacyjnych, do których stosuje się stawki 10% i 20%)	34,0%
Pozostałe wartości niematerialne	20,0%

Na każdy dzień bilansowy dokonuje się weryfikacji wartości końcowej wartości niematerialnych oraz okresów ich użytkowania i w razie potrzeby dokonuje stosownych korekt planu amortyzacji.

Wartości bilansowe wartości niematerialnych przeglądane są na dzień bilansowy w celu określenia, czy zaistniały przesłanki wskazujące na utratę wartości. Jeżeli istnieje taka przesłanka, należy określić wartość odzyskiwalną aktywów.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

Wartość odzyskiwalna jest wartością większą z: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej. W celu wyznaczenia wartości użytkowej, oszacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy użyciu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżące oczekiwania rynku co do wartości pieniądza oraz specyficznego ryzyka w odniesieniu do danego aktywa. Dla aktywów niegenerujących niezależnych przepływów środków pieniężnych, wartość odzyskiwalna jest wyznaczana dla danego ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego te aktywa należą.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, z wyłączeniem wartości firmy, podlega odwróceniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

Informacje finansowe:

Zmiana stanu wartości niematerialnych w 2022 roku

w tys. zł	Wartość firmy	Koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Oprogramo- wanie komputerowe	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto					
Stan na dzień 1 stycznia 2022	1 245 976	3 045	723 073	25 931	1 998 025
Zwiększenia:					
Zakupy	-	-	804	82 875	83 679
Zmniejszenia:					
Likwidacje	-	-	(1 741)	-	(1 741)
Inne zmniejszenia	-	-	(5 856)	(2 498)	(8 354)
Transfery	-	(3 045)	3 095	(50)	-
Stan na dzień 31 grudnia 2022	1 245 976	-	719 375	106 258	2 071 609
Umorzenie					
Stan na dzień 1 stycznia 2022	-	1 654	538 504	-	540 158
Zwiększenia:					
Koszty amortyzacji za okres	-	189	60 289	-	60 478
Zmniejszenia:					
Likwidacje	-	-	(1 741)	-	(1 741)
Inne zmniejszenia	-	-	(5 856)	-	(5 856)
Transfery	-	(1 843)	1 843	-	-
Stan na dzień 31 grudnia 2022	-	-	593 039	-	593 039
Odpisy z tytułu utraty wartości					
Stan na dzień 1 stycznia 2022	214 707	-	-	-	214 707
Stan na dzień 31 grudnia 2022	214 707	-	-	-	214 707
Wartość bilansowa					
Na dzień 1 stycznia 2022	1 031 269	1 391	184 569	25 931	1 243 160
Na dzień 31 grudnia 2022	1 031 269	-	126 336	106 258	1 263 863

Zmiana stanu wartości niematerialnych w 2021 roku

w tys. zł	Wartość firmy	Koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Oprogramo- wanie komputerowe	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto					
Stan na dzień 1 stycznia 2021	1 245 976	2 991	650 048	40 608	1 939 623
Zwiększenia:					
Zakupy	-	659	293	59 262	60 214
Zmniejszenia:					
Inne zmniejszenia	-	(605)	(68)	(1 139)	(1 812)
Transfery	-	-	72 800	(72 800)	-
Stan na dzień 31 grudnia 2021	1 245 976	3 045	723 073	25 931	1 998 025
Umorzenie					
Stan na dzień 1 stycznia 2021	-	1 955	470 378	-	472 333
Zwiększenia:					
Koszty amortyzacji za okres	-	304	68 194	-	68 498
Zmniejszenia:					
Inne zmniejszenia	-	(605)	(68)	-	(673)
Stan na dzień 31 grudnia 2021	-	1 654	538 504	-	540 158
Odpisy z tytułu utraty wartości					
Stan na dzień 1 stycznia 2021	214 707	-	-	-	214 707

w tys. zł	Wartość firmy	Koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Oprogramo- wanie komputerowe	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem
Stan na dzień 31 grudnia 2021	214 707	-	-	-	214 707
Wartość bilansowa					
Na dzień 1 stycznia 2021	1 031 269	1 036	179 670	40 608	1 252 583
Na dzień 31 grudnia 2021	1 031 269	1 391	184 569	25 931	1 243 160

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku, jak również według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku Grupa nie posiadała istotnych zobowiązań umownych z tytułu dokonania w przyszłości zakupu wartości niematerialnych i prawnych.

Wartość firmy obejmuje kwotę 1 243 645 tys. zł powstałą w wyniku połączenia Banku Handlowego w Warszawie SA z Citibank (Poland) S.A., które nastąpiło z dniem 28 lutego 2001 roku oraz kwotę 2 331 tys. zł powstałą w wyniku nabycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa bankowego ABN Amro Bank (Polska) S.A., które nastąpiło z dniem 1 marca 2005 roku.

25. Test utraty wartości dla wartości firmy

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy wartość firmy stanowi nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach, zobowiązaniach oraz zobowiązaniach warunkowych na dzień połączenia. Wartość firmy ujemne się w ramach wartości niematerialnych. Wartość firmy jest wykazywana w wysokości ceny nabycia pomniejszonej o łączne dotychczasowe odpisy aktualizacyjne wynikające z tytułu utraty wartości. Wartość firmy jest alokowana na ośrodki wypracowujące środki pieniężne i nie jest amortyzowana, a jedynie corocznie testowana pod kątem utraty wartości niezależnie od wystąpienia przesłanek utraty wartości. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do wartości firmy nie podlega odwróceniu.

Dla potrzeb przeprowadzenia testów na utratę wartości, wartość firmy została przyporządkowana do dwóch ośrodków wypracowujących środki pieniężne: sektora Bankowości Instytucjonalnej oraz sektora Bankowości Detalicznej. Przyporządkowanie zostało dokonane na podstawie modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych na bazie strategii sprzed połączenia. Po fuzji realokacja wartości firmy została przeprowadzona w oparciu o wartości względne aktywów przeniesionych do innego ośrodka w porównaniu z aktywami zatrzymanymi w danym ośrodku.

Poniższa tabela prezentuje przyporządkowanie wartości firmy do ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

Wartość bilansowa wartości firmy przypisanej do ośrodka

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Sektor Bankowości Instytucjonalnej	851 206	851 206
Sektor Bankowości Detalicznej	180 063	180 063
	1 031 269	1 031 269

Podstawą wyceny wartości odzyskiwalnej ośrodków jest ich wartość użytkowa oszacowana w oparciu o plan finansowy. Plan opiera się na racjonalnych, odzwierciedlających ocenę kierownictwa Banku założeniach odnośnie przyszłych warunków gospodarczych oraz oczekiwanych wyników działalności Banku. Plan podlega okresowej aktualizacji i zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą Banku. Zarząd przyjął okres 3 letni w procesie planowania finansowego.

W wycenie wykorzystano różne stopy dyskonta dla każdego roku prognozy (11,9-12,4%) oszacowane przy zastosowaniu wartości wskaźnika beta dla grupy porównawczej, premii za ryzyko oraz stopy wolnej od ryzyka.

Ekstrapolacja przepływów pieniężnych wykraczających poza okres objęty planem finansowym została oparta o stopy wzrostu odzwierciedlające długoterminowy cel inflacyjny NBP, który na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosi 2,5 p.p.

W wyniku przeprowadzonego testu nie stwierdzono utraty wartości firmy na 31 grudnia 2022 r.

26. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Zasady rachunkowości:

Rezerwa i aktywa na podatek odroczony są kalkulowane przy użyciu metody bilansowej, poprzez wyliczenie przejściowych różnic pomiędzy wartością bilansową aktywów i zobowiązań oraz ich wartością podatkową. Rezerwa i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej po dokonaniu kompensaty, wtedy, gdy istnieje tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz rezerwa i aktywa dotyczą tego samego podatnika.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujemne się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że będzie dostępny przyszły dochód do opodatkowania.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 771 333	1 747 610
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(1 487 814)	(1 483 297)
Aktywo netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	283 519	264 313

Podatek odroczony od transakcji nabycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa w wartości 3 684 tys. zł będzie rozliczany ze zobowiązaniem wobec Urzędu Skarbowego przez kolejnych 5 lat.

Dodatnie i ujemne różnice przejściowe przyjęte do wyliczenia aktywów i rezerwy z tytułu podatku dochodowego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane są z następującymi pozycjami:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Odsetki naliczone i inne koszty	20 603	4 937
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	96 839	103 352
Niezrealizowana premia od papierów wartościowych	26 262	19 290
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	1 338 351	1 389 326
Ujemna wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	3 773	2 307
Przychody pobrane z góry	22 216	28 378
Prowizje	2 781	2 784
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	160 908	108 651
Koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty do zapłacenia	62 293	53 381
Leasing MSSF16	30 709	30 204
Pozostałe	6 598	5 000
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 771 333	1 747 610

Rezerwa z tytułu podatku odroczonego związana jest z następującymi pozycjami:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Odsetki naliczone (przychód)	56 482	21 595
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	1 349 764	1 402 553
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych	16 209	7 242
Przychody do otrzymania	4 620	5 383
Dodatnia wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	1 356	612
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	-	(12 910)
Ulga inwestycyjna	7 528	7 814
Wycena udziałów	15 630	16 228
Leasing MSSF16	28 953	28 975
Pozostałe	7 272	5 805
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 487 814	1 483 297

Aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	283 519	264 313
--	----------------	----------------

Zmiany różnic przejściowych w ciągu 2022 roku

Zmiany różnic przejściowych dotyczących aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2022	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2022
Odsetki naliczone i inne koszty	4 937	15 666	-	20 603
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	103 352	(6 513)	-	96 839
Niezrealizowana premia od papierów wartościowych	19 290	6 972	-	26 262
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	1 389 326	(50 975)	-	1 338 351
Ujemna wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	2 307	1 466	-	3 773

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2022	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2022
Przychody pobrane z góry	28 378	(6 162)	-	22 216
Prowizje	2 784	(3)	-	2 781
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	108 651	(82 823)	135 080	160 908
Koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty do zaplacen	53 381	8 912	-	62 293
Leasing (MSSF 16)	30 204	505	-	30 709
Pozostałe	5 000	1 598	-	6 598
	1 747 610	(111 357)	135 080	1 771 333

Zmiany różnic przejściowych dotyczących rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2022	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2022
Odsetki naliczone (przychód)	21 595	34 887	-	56 482
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	1 402 553	(52 789)	-	1 349 764
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych	7 242	8 967	-	16 209
Przychody do otrzymania	5 383	(763)	-	4 620
Dodatnia wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	612	744	-	1 356
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	(12 910)	(62 542)	75 452	-
Ulga inwestycyjna	7 814	(286)	-	7 528
Wycena udziałów	16 228	(598)	-	15 630
Leasing (MSSF 16)	28 975	(22)	-	28 953
Pozostałe	5 805	1 467	-	7 272
	1 483 297	(70 935)	75 452	1 487 814
Zmiana aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	264 313	(40 422)	59 628	283 519

Zmiany różnic przejściowych w ciągu 2021 roku

Zmiany różnic przejściowych dotyczących aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2021	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2021
Odsetki naliczone i inne koszty	7 015	(2 078)	-	4 937
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	109 736	(6 384)	-	103 352
Niezrealizowana premia od papierów wartościowych	39 676	(20 386)	-	19 290
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	1 006 684	382 642	-	1 389 326
Ujemna wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	1 711	596	-	2 307
Przychody pobrane z góry	32 031	(3 653)	-	28 378
Prowizje	2 249	535	-	2 784
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	-	33 200	75 451	108 651
Koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty do zaplacen	47 271	6 137	(27)	53 381
Leasing (MSSF 16)	30 680	(476)	-	30 204
Pozostałe	6 303	(1 303)	-	5 000
	1 283 356	388 830	75 424	1 747 610

Zmiany różnic przejściowych dotyczących rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2021	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2021
Odsetki naliczone (przychód)	46 274	(24 679)	-	21 595
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	887 686	514 867	-	1 402 553

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2021	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2021
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych	3 271	3 971	-	7 242
Przychody do otrzymania	4 703	680	-	5 383
Dodatnia wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	368	244	-	612
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	114 662	(25 139)	(102 433)	(12 910)
Ulga inwestycyjna	8 580	(766)	-	7 814
Wycena udziałów	6 877	9 351	-	16 228
Leasing (MSSF 16)	29 466	(491)	-	28 975
Pozostałe	7 246	(1 441)	-	5 805
	1 109 133	476 597	(102 433)	1 483 297
Zmiana aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	174 223	(87 767)	177 857	264 313

27. Inne aktywa

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Rozrachunki międzybankowe	14 238	11 079
Rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	16	7
Rozliczenia z tytułu działalności maklerskiej	55 681	48 263
Przychody do otrzymania	52 430	62 446
Pożyczki dla pracowników z Funduszu Świadczeń Socjalnych	14 300	11 691
Dłużnicy różni	71 188	116 409
Rozliczenia międzyokresowe	9 718	7 726
Inne aktywa razem	217 571	257 621
w tym aktywa finansowe*	155 423	187 449

*Do aktywów finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Innych aktywów” z wyjątkiem pozycji „Przychody do otrzymania” oraz „Rozliczenia międzyokresowe”.

28. Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia

Zasady rachunkowości:

Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia wyceniane są wg mniejszej z dwóch następujących wartości: wartości księgowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

Informacje finansowe:

W pierwszej połowie 2022 roku sfinalizowana została transakcja sprzedaży nieruchomości zaklasyfikowanej uprzednio jako aktywa trwałe przeznaczone do zbycia. Jej wartość bilansowa wynosiła 6 163 tys. zł, zaś wynik na sprzedaży to 3 620 tys. zł ujęty w wyniku z tytułu zbycia pozostałych aktywów.

29. Zobowiązania wobec banków

Zasady rachunkowości:

Zasady ujmowania i wyceny zobowiązań wobec banków opisane są w Nocie 2.1.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Rachunki bieżące	2 230 930	1 752 440
Depozyty terminowe	2 419 247	620 985
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	61 131	503 424
Inne zobowiązania, w tym:	83 363	506 504
depozyty zabezpieczające	82 902	506 436
Zobowiązania wobec banków razem	4 794 671	3 383 353

30. Zobowiązania wobec klientów

Zasady rachunkowości:

Zasady ujmowania i wyceny zobowiązań wobec klientów opisane są w Nocie 2.1.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Depozyty podmiotów sektora finansowego		
Rachunki bieżące	1 166 947	1 105 149
Depozyty terminowe	2 468 204	2 087 711
	3 635 151	3 192 860
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego		
Rachunki bieżące, z tego:	34 496 846	36 651 442
klientów instytucjonalnych	20 418 782	19 241 326
klientów indywidualnych	12 128 146	15 508 313
jednostek budżetowych	1 949 918	1 901 803
Depozyty terminowe, z tego:	10 663 491	2 937 640
klientów instytucjonalnych	4 435 409	1 602 069
klientów indywidualnych	5 670 588	1 308 703
jednostek budżetowych	557 494	26 868
	45 160 337	39 589 082
Depozyty razem	48 795 488	42 781 942
Pozostałe zobowiązania		
Inne zobowiązania, w tym:	1 717 372	725 532
zobowiązania z tytułu kaucji	125 429	103 299
depozyty zabezpieczające	1 526 384	578 728
Pozostałe zobowiązania razem	1 717 372	725 532
Zobowiązania wobec klientów razem	50 512 860	43 507 474

31. Rezerwy

Zasady rachunkowości:

Rezerwy są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jeżeli na Grupie ciąży obowiązek prawny lub zwyczajowo oczekiwany wynikający ze zdarzeń przeszłych, a także jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz kwota rezerwy może być w wiarygodny sposób oszacowana.

Rezerwa na restrukturyzację jest tworzona po spełnieniu następujących warunków: (i) Grupa posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji; (ii) restrukturyzacja już się rozpoczęła albo została publicznie ogłoszona; (iii) kwota rezerwy może być wiarygodnie oszacowana. Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje przyszłych kosztów operacyjnych.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Na sprawy sporne	34 067	19 789
Na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne*	44 969	33 910
Na restrukturyzację zatrudnienia	-	275
Inne**	33 471	88 050
Rezerwy razem	112 507	142 024

Zmiana stanu rezerw przedstawia się następująco:

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	2022	2021
Stan na dzień 1 stycznia	142 024	84 775
Z czego dotyczy:		
Rezerw na sprawy sporne	19 789	3 664
Rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	33 910	47 354
Rezerw na restrukturyzację zatrudnienia	275	550
Inne	88 050	33 207
Zwiększenia:		
Utworzenie odpisów na rezerwy w okresie, z tego	81 578	128 805
na sprawy sporne	18 717	21 008
na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	62 861	42 299
inne	-	65 498
Inne zwiększenia rezerw, z tego:	179	266
na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	179	266
Zmniejszenia:		
Rozwiązanie rezerw w okresie, z tego:	(56 076)	(66 836)
na sprawy sporne	(227)	(3 834)
na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(51 981)	(56 009)
na restrukturyzację zatrudnienia	(275)	-
inne	(3 593)	(6 993)
Wykorzystanie rezerw w okresie, z tego:	(55 198)	(4 986)
na sprawy sporne	(4 212)	(1 049)
na restrukturyzację zatrudnienia	-	(275)
inne	(50 986)	(3 662)
Stan na dzień 31 grudnia	112 507	142 024
w tym:		
na sprawy sporne	34 067	19 789
na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne*	44 969	33 910
na restrukturyzację zatrudnienia	-	275
inne**	33 471	88 050

*Dodatkowe informacje dotyczące rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne znajdują się w Nocie 40.

**Pozycja „Inne” zawiera rezerwy na sprawy związane z wyrokami TSUE opisanymi w Nocie 40.

32. Inne zobowiązania

Zasady rachunkowości:

W celu przypisania kosztów do okresów sprawozdawczych, których one dotyczą, Bank dokonuje czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów. Dotyczy to w szczególności kosztów działania Grupy. Rozliczenia międzyokresowe kosztów są prezentowane jako podpozycja „Innych zobowiązań” w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

W zakresie zobowiązań do wykonania świadczenia spełnianych w czasie, Grupa stosuje metodę ujęcia przychodu proporcjonalnie do upływającego czasu w okresie świadczenia usługi. Wg Grupy ta metoda rzetelnie odzwierciedla tryb świadczenia usługi, gdyż w sposób równomierny w czasie zaangażowane są zasoby Grupy w okresie świadczenia usługi.

W obszarze metod, danych wejściowych i założeń przyjętych do szacowania wynagrodzenia zmiennego Grupa stosuje podejście najbardziej prawdopodobnych wartości w odniesieniu do wynagrodzenia uzyskiwanego za osiągnięcie określonych celów, natomiast w zakresie zwrotów wynagrodzenia w obszarze pośrednictwa ubezpieczeniowego stosowanego są metody statystyczne a rezerwa na zwroty ujmowana jest w rozliczeniach międzyokresowych kosztów. Grupa uwzględniła wszelkie kwestie ustalając poziom przychodu uzależnionego od zidentyfikowanych zmiennych (wynagrodzenia przy spełnieniu określonych celów, oczekiwane zwroty, wszelkie upusty).

Dla wynagrodzenia za pośrednictwo w dystrybucji produktów ubezpieczeniowych w szczególności dla ubezpieczenia powiązanego z produktem kredytowym Grupa stosuje model względnej wartości godziwej, na podstawie którego, stosując wartość godziwą produktu kredytowego oraz usługi sprzedaży produktu ubezpieczeniowego, dokonuje podziału na wynagrodzenie stanowiące komponent przychodów odsetkowych oraz wynagrodzenie za wykonane usługi związane ze sprzedażą i obsługą tych produktów.

Zobowiązania z tytułu majątku używanego na podstawie leasingu ustalane są zgodnie z polityką opisaną w Nocie 43.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych, w tym rezerwa na odprawy emerytalne stanowiąca program określonych świadczeń, opisane są szczegółowo w Nocie 47.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Fundusz Świadczeń Socjalnych	25 260	28 477
Rozrachunki międzybankowe	448 991	58 348
Rozrachunki międzysystemowe	4 863	3 409
Rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	9 815	10
Rozliczenia z tytułu działalności maklerskiej	62 436	80 935
Zobowiązania z tytułu majątku używanego na podstawie leasingu	121 815	125 675
Wierzyciele różni	175 619	191 312
Rozliczenia międzyokresowe kosztów:	362 407	323 609
koszty do zapłacenia z tytułu zobowiązań wobec pracowników	135 104	109 220
rezerwa na odpisy emerytalne	71 911	75 401
koszty usług IT i wsparcia operacji bankowych	67 103	54 946
koszty usług doradczych i wsparcia biznesu	8 459	9 092
inne koszty do zapłacenia	79 830	74 950
Przychody przyszłych okresów	13 113	15 246
Rozliczenia z Urzędem Skarbowym i ZUS	47 682	25 048
Inne zobowiązania razem	1 272 001	852 069
w tym zobowiązania finansowe*	1 211 206	811 775

*Do zobowiązań finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Innych zobowiązań” z wyjątkiem pozycji „Rozliczenia z Urzędem Skarbowym i ZUS” oraz „Przychody przyszłych okresów”.

33. Aktywa i zobowiązania finansowe według umownych terminów wymagalności/zapadalności

Na dzień 31 grudnia 2022

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	17	595 969	595 969	-	-	-	-
Należności od banków (brutto)	18	1 045 528	1 030 528	-	15 000	-	-
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu							
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19	2 272 515	260 262	210 862	174 197	812 682	814 512
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody							
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	37 180 808	13 951 439	393 571	2 880 356	17 991 383	1 964 059
Należności od klientów (brutto)							
Należności od podmiotów sektora finansowego	22	3 814 029	1 838 164	106 865	219 000	1 650 000	-
Należności od podmiotów sektora niefinansowego	22	18 662 657	7 255 789	1 484 623	2 162 955	5 430 649	2 328 641
Zobowiązania wobec banków	29	4 794 670	3 870 670	320 000	604 000	-	-
Zobowiązania wobec klientów							
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	30	5 010 110	4 828 368	146 445	35 297	-	-
Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	30	45 502 750	40 905 414	2 915 718	1 674 282	7 336	-

Na dzień 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	17	6 526 743	6 526 743	-	-	-	-
Należności od banków (brutto)	18	969 238	929 238	40 000	-	-	-
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu							
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19	3 781 373	3 498 300	-	1 174	274 386	7 513
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody							
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	20 590 284	3 498 300	171 247	15 432	14 559 261	2 346 044
Należności od klientów (brutto)							
Należności od podmiotów sektora finansowego	22	3 443 450	1 029 432	175 979	568 039	1 670 000	-
Należności od podmiotów sektora niefinansowego	22	18 772 833	6 665 477	1 886 071	1 605 023	5 934 564	2 681 698

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Zobowiązania wobec banków	29	3 383 353	3 190 239	121 000	72 005	25	84
Zobowiązania wobec klientów							
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	30	3 770 954	3 769 588	870	470	-	26
Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	30	39 736 520	38 939 410	545 307	231 262	20 488	53

34. Kapitały

Kapitały wykazywane są według wartości nominalnej, z wyjątkiem kapitału z aktualizacji wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, który wykazywany jest z uwzględnieniem wpływu odroczonego podatku dochodowego.

Kapitał zakładowy

Seria/emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej (w tys. zł)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	na okaziciela	akcje zwykłe	-	65 000 000	260 000	w całości opłacony	27.03.97 r.	01.01.97 r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	1 120 000	4 480	w całości opłacony	27.10.98 r.	01.01.97 r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	1 557 500	6 230	w całości opłacony	25.06.99 r.	01.01.97 r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	2 240 000	8 960	w całości opłacony	16.11.99 r.	01.01.97 r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	17 648 500	70 594	w całości opłacony	24.05.02 r.	01.01.97 r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	5 434 000	21 736	w całości opłacony	16.06.03 r.	01.01.97 r.
C	na okaziciela	akcje zwykłe	-	37 659 600	150 638	przeniesienie majątku Citibank (Poland) S.A. na Bank	28.02.01 r.	01.01.00 r.
				130 659 600	522 638			

Wartość nominalna jednej akcji wynosi 4,00 zł

Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy Jednostki dominującej wynosił 522 638 400 zł i podzielony był na 130 659 600 akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 4 zł każda i w okresie od 31 grudnia 2021 roku nie uległ zmianie.

Jednostka dominująca nie emitowała akcji uprzywilejowanych.

Zarówno w 2022 roku, jak również w 2021 roku, nie miało miejsca podwyższenie kapitału zakładowego w drodze emisji akcji.

Lista akcjonariuszy

Poniższa tabela przedstawia akcjonariuszy posiadających na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu lub co najmniej 5% kapitału zakładowego Jednostki dominującej:

	Wartość akcji (w tys. zł)	Liczba akcji	Akcje %	Liczba głosów na WZ	Głosy w WZ %
Citibank Overseas Investment Corporation, USA	391 979	97 994 700	75,0	97 994 700	75,0
Pozostali akcjonariusze	130 659	32 664 900	25,0	32 664 900	25,0
	522 638	130 659 600	100,0	130 659 600	100,0

W ciągu 2022 roku oraz w okresie od przekazania poprzedniego okresowego raportu kwartalnego za III kwartał 2022 roku do dnia przekazania niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2022 rok struktura własności znacznych pakietów akcji Banku nie uległa zmianie.

Kapitał zapasowy

Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zapasowy wynosił 3 001 259 tys. zł (31 grudnia 2021 roku: 3 001 699 tys. zł). Kapitał zapasowy przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych lub na inne cele, w tym na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy. O wykorzystaniu kapitału zapasowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie Banku, jednakże część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego może być wykorzystana jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym.

Kwota kapitału zapasowego obejmuje kwotę 2 485 534 tys. zł stanowiącą nadwyżkę wartości godziwej wyemitowanych akcji ponad ich wartość nominalną w związku z połączeniem Banku z Citibank (Poland) S.A., które nastąpiło z dniem 28 lutego 2001 roku.

Kapitał z aktualizacji wyceny

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Różnice z wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	(573 528)	(312 018)

Kapitał z aktualizacji wyceny nie podlega dystrybucji. Na dzień wyłączenia ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej całości lub części dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w pozostałych dochodach całkowitych i zakumulowane w kapitale z aktualizacji wyceny ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Pozostałe kapitały rezerwowe

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Kapitał rezerwowy	2 290 643	2 278 716
Fundusz ogólnego ryzyka	540 200	540 200
Zyski/(Straty) aktuarialne z wyceny programu określonych świadczeń	(2 435)	(9 734)
Kapitał z przewalutowania	4 937	4 848
Pozostałe kapitały rezerwowe razem	2 833 345	2 814 030

W związku z decyzją Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Banku z dnia 16 grudnia 2022 roku o wdrożeniu programów motywacyjnych opartych o akcje w kapitale zakładowym Banku w celu sfinansowania nabywania akcji własnych przeniesiona została kwota 50 mln zł ze środków kapitału rezerwowego pochodzących z zysku (które mogą być przeznaczone na wypłatę dywidendy) na kapitał rezerwowo utworzony na potrzeby realizacji Programu Nabywania Akcji Własnych (kapitał na skup akcji). Kapitał ten w sprawozdaniu finansowym jest prezentowany wśród Kapitałów Rezerwowych. Dodatkowe informacje znajdują się w Nocie 47 „Świadczenia na rzecz pracowników”.

Informacja dotycząca podziału zysku netto za rok 2021 znajduje się poniżej w sekcji „Dywidendy wypłacone (lub zadeklarowane).”

Kapitał rezerwowy

Kapitał rezerwowo tworzy się z corocznych odpisów dokonywanych z zysku lub z innych źródeł, niezależnie od kapitału zapasowego.

Kapitał rezerwowo przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych lub na inne cele, w tym na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy. O wykorzystaniu kapitału rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie Banku.

Fundusz ogólnego ryzyka

Fundusz ogólnego ryzyka tworzony jest z zysku z przeznaczeniem na niezidentyfikowane ryzyka działalności bankowej. O wykorzystaniu funduszu rozstrzyga Walne Zgromadzenie Banku, z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów.

Dywidendy

Dywidendy są ujmowane jako zobowiązania w momencie, w którym podział zysku został zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Banku.

Dywidendy wypłacone (lub zadeklarowane)

W dniu 23 czerwca 2022 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto za 2021 rok. Zgodnie z uchwałą zysk netto Banku za 2021 rok w kwocie 715 972 070,88 zł został podzielony w następujący sposób:

- dywidenda: 714 708 012,00 zł, tj. 5,47 zł/akcja,
- kapitał rezerwowo: 1 264 058,88 zł.

Dzień dywidendy został ustalony na 1 lipca 2022 roku, a termin wypłaty dywidendy na 11 lipca 2022 roku i w tym dniu dywidenda została wypłacona. Liczba akcji objętych dywidendą wyniosła 130 659 600 sztuk.

Dywidenda stanowiła 99,82% zysku netto za 2021 rok, a wypłata środków w tej wysokości była zgodna z indywidualnym zaleceniem Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie spełnienia przez Bank wymagań kwalifikujących do wypłaty 100% dywidendy z zysku netto wypracowanego w 2021 roku.

35. Transakcje repo oraz reverse repo

Grupa dokonuje transakcji sprzedaży/zakupu aktywów finansowych z przyrzeczeniem odkupu/odsprzedaży w przyszłości

po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek tzw. transakcje typu repo i reverse repo na papierach wartościowych. Papiery wartościowe sprzedane z przyrzeczeniem odkupu nie są wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej. Jeżeli nabywający ma prawo sprzedać lub zastawić aktywa, aktywa takie prezentowane są w wyodrębnionej linii w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Jednocześnie ujmowane są zobowiązania wynikające z udzielonego przyrzeczenia odkupu. W przypadku transakcji zakupu z przyrzeczeniem odsprzedaży nabyte papiery wartościowe prezentowane są jako pożyczki i należności. Różnicę między ceną sprzedaży/zakupu a ceną odkupu/odsprzedaży ujmuje się odpowiednio jako koszty lub przychody odsetkowe z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. W przypadku sprzedaży papierów wartościowych zakupionych uprzednio w transakcji zakupu z przyrzeczeniem odsprzedaży Grupa wykazuje zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych. Zobowiązania te są wyceniane w wartości godziwej.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu (repo)

Transakcje repo są używane powszechnie jako narzędzie krótkoterminowego finansowania aktywów odsetkowych, w zależności od poziomu stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku następujące aktywa były sprzedane w ramach transakcji repo:

w tys. zł	Wartość godziwa aktywów	Wartość bilansowa odpowiadających zobowiązań*	Termin odkupu	Wartość odkupu
Instrumenty przeznaczone do obrotu	60 988	61 131	do tygodnia	61 176

* z uwzględnieniem odsetek

Na dzień 31 grudnia 2021 roku następujące aktywa były sprzedane w ramach transakcji repo:

w tys. zł	Wartość godziwa aktywów	Wartość bilansowa odpowiadających zobowiązań*	Termin odkupu	Wartość odkupu
Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	500 380	503 424	do tygodnia	503 521

* z uwzględnieniem odsetek

W przypadku transakcji z przyrzeczeniem odkupu wszelkie korzyści oraz ryzyka związane z posiadaniem aktywów pozostają po stronie Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku jak również na dzień 31 grudnia 2021 roku aktywa sprzedane w ramach transakcji repo nie mogły być przedmiotem dalszego obrotu przez Grupę.

W 2022 roku łączne koszty odsetek z transakcji repo wyniosły 77 249 tys. zł (w 2021 roku: 3 439 tys. zł).

Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży (reverse repo)

Transakcje reverse repo służą jako narzędzie pozyskiwania finansowania dla klientów.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku aktywa nabyte z przyrzeczeniem ich odsprzedaży były następujące:

w tys. zł	Wartość bilansowa należności*	Wartość godziwa aktywów będących zabezpieczeniem	Termin odsprzedaży	Wartość odsprzedaży
Należności od banków	254 031	253 625	do tygodnia	254 137
	11 714	11 714	do miesiąca	11 730
	265 745	265 339		265 867

* z uwzględnieniem odsetek

Na dzień 31 grudnia 2021 roku aktywa nabyte z przyrzeczeniem ich odsprzedaży były następujące:

w tys. zł	Wartość bilansowa należności*	Wartość godziwa aktywów będących zabezpieczeniem	Termin odsprzedaży	Wartość odsprzedaży
Należności od banków	525 911	519 896	do tygodnia	525 982
	221 090	231 631	do miesiąca	222 420
	747 001	751 527		748 402

Na dzień 31 grudnia 2022 roku i 31 grudnia 2021 roku Grupa miała możliwość zastawu lub zbycia papierów wartościowych nabytych w ramach transakcji reverse repo.

W 2022 roku łączne przychody z tytułu odsetek z transakcji reverse repo wyniosły 97 219 tys. zł (w 2021 roku: 1 872 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2022 roku Bank miał zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych zakupionych w transakcjach reverse repo w kwocie 234 203 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2021 roku: 514 346 tys. zł).

36. Kompensowanie należności i zobowiązań finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednocześniej realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązania.

W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej wszystkie zobowiązania i aktywa Grupy wynikające z transakcji terminowych i pochodnych, rozliczanych przez kontrahenta centralnego KDPW_CCP S.A. są podawane w postaci skompensowanej (kompensata zobowiązań i aktywów).

Poniższe ujawnienie dodatkowo prezentuje kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych wynikających z transakcji terminowych i pochodnych zawartych na podstawie umów ramowych, stanowiących standardy rynkowe wypracowane w ramach *International Swaps and Derivatives Association* (ISDA), Związku Banków Polskich oraz innych umów ramowych przewidujących w sytuacji wystąpienia określonego przypadku naruszenia, możliwość skutecznego prawnie rozwiązania transakcji i rozliczenia z kontrahentem na podstawie skompensowanej kwoty wzajemnych należności i zobowiązań.

W poniższej tabeli zaprezentowano kwoty wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych (zarówno zaklasyfikowanych do portfela przeznaczonego do obrotu, jak i desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń) oraz egzekwowlanych zabezpieczeń pieniężnych dla transakcji objętych umowami ramowymi umożliwiającymi prawnie skuteczne kompensowanie w określonych okolicznościach

w tys. zł	31.12.2022		31.12.2021	
	Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe	Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Wycena instrumentów pochodnych (brutto)	8 655 320	8 592 756	8 215 242	8 072 989
Efekt kompensowania	(3 923 944)	(3 923 944)	(2 000 403)	(2 000 403)
Wycena instrumentów pochodnych (netto) zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	4 731 376	4 668 812	6 214 839	6 072 586
Wartość przyjętych/złożonych zabezpieczeń	(1 586 736)	(2 011 396)	(1 038 334)	(819 129)
Aktywa i zobowiązania podlegające kompensacie zgodnie z umową ramową	3 144 640	2 657 416	5 176 505	5 253 457
Maksymalna kwota ewentualnej kompensaty	(2 275 677)	(2 275 677)	(4 709 871)	(4 709 871)
Aktywa i zobowiązania podlegające kompensacie zgodnie z umową ramową przy uwzględnieniu maksymalnej kwoty ewentualnej kompensaty	868 963	381 739	466 634	543 586

37. Rachunkowość zabezpieczeń

Zasady rachunkowości:

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej w celu zabezpieczenia zmian wartości godziwej instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej zaklasyfikowanych do portfela aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody przed ryzykiem wynikającym ze zmiany stóp procentowych. W zakresie rachunkowości zabezpieczeń Grupa stosuje zasady MSR 39.

Instrumentami zabezpieczającymi są transakcje Interest Rate Swap, denominowane w tej samej walucie co instrumenty zabezpieczane, w których Grupa otrzymuje zmienne przepływy, a płaci stałe.

Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach. Przychody odsetkowe od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym.

Zmiana wyceny do wartości godziwej pochodnych instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w wyniku na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Odsetki od instrumentów pochodnych desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujmowane są w wyniku odsetkowym.

Dane finansowe:

Na dzień 31 grudnia 2022 r., jak i na dzień 31 grudnia 2021 r. Grupa posiadała aktywne relacje zabezpieczające. Szczegóły dotyczące pozycji wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające oraz efektywności wyznaczonych powiązań zabezpieczających przedstawiają tabele poniżej:

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

Stan na dzień 31 grudnia 2022 roku:

w tys. zł	Wartość nominalna	Wartość bilansowa		Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Zmiana wartości godziwej zastosowanej dla ujęcia nieefektywności zabezpieczenia
		Aktywa	Zobowiązania		
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej					
Ryzyko stopy procentowej					
Transakcje IRS	683 000	623	6 917	Pochodne instrumenty zabezpieczające	1 834

Szczegóły dotyczące pozycji zabezpieczanych na dzień 31 grudnia 2022 roku przedstawia tabela poniżej:

w tys. zł	Wartość bilansowa		Skumulowana kwota korekt zabezpieczenia wartości godziwej w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej	Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Zmiana wartości godziwej zastosowanej dla ujęcia nieefektywności zabezpieczenia
	Aktywa	Zobowiązania			
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej					
Ryzyko stopy procentowej					
Obligacje bankowe	485 494	-	6 954	Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(3 648)

Skumulowana kwota korekt zabezpieczenia wartości godziwej pozostających w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dla wszystkich pozycji zabezpieczanych, w przypadku których zaprzestano dokonywania korekt o zyski i straty z tytułu zabezpieczania wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 6 954 tys. zł.

Informacje dotyczące efektywności wyznaczonych powiązań zabezpieczających na dzień 31 grudnia 2022 roku przedstawia tabela poniżej:

	Nieefektywność zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	Pozycja w rachunku zysków i strat
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej		
Ryzyko stopy procentowej	(1 814)	Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

Stan na dzień 31 grudnia 2021 roku:

w tys. zł	Wartość nominalna	Wartość bilansowa		Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Zmiana wartości godziwej zastosowanej dla ujęcia nieefektywności zabezpieczenia
		Aktywa	Zobowiązania		
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej					
Ryzyko stopy procentowej					
Transakcje IRS	989 000	119 290	-	Pochodne instrumenty zabezpieczające	379 547

Szczegóły dotyczące pozycji zabezpieczanych na dzień 31 grudnia 2021 roku przedstawia tabela poniżej:

w tys. zł	Wartość bilansowa		Skumulowana kwota korekt zabezpieczenia wartości godziwej w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej	Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Zmiana wartości godziwej zastosowanej dla ujęcia nieefektywności zabezpieczenia
	Aktywa	Zobowiązania			
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej					
Ryzyko stopy procentowej					
Obligacje skarbowe	848 928	-	(127 272)	Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(385 968)

Skumulowana kwota korekt zabezpieczenia wartości godziwej pozostających w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dla wszystkich pozycji zabezpieczanych, w przypadku których zaprzestano dokonywania korekt o zyski i straty z tytułu zabezpieczania wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła (127 272) tys. zł.

Informacje dotyczące efektywności wyznaczonych powiązań zabezpieczających 31 grudnia 2021 roku przedstawia tabela poniżej:

	Nieefektywność zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	Pozycja w rachunku zysków i strat
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej		
Ryzyko stopy procentowej	(6 421)	Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

38. Wartość godziwa

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa to cena, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Poniżej znajduje się podsumowanie wartości bilansowych (w podziale na kategorie) i godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	Nota	Przeznaczone do obrotu	Kredyty, pożyczki i inne należności	Wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Pozostałe aktywa/zobowiązania finansowe	Łączna wartość bilansowa	Wartość godziwa*	Wartość godziwa ujawnienie**
Aktywa finansowe								
Należności od banków wyceniane według zamortyzowanego kosztu	18	-	1 043 968	-	-	1 043 968	n/a	1 043 991
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu wyceniane w wartości godziwej	19	7 029 163	-	-	-	7 029 163	7 029 163	n/a
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	-	-	37 180 808	-	37 180 808	37 180 808	n/a
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	21	-	-	-	106 144	106 144	106 144	n/a
Należności od klientów wyceniane według zamortyzowanego kosztu	22	-	21 620 507	-	-	21 620 507	n/a	21 643 547
Należności od klientów instytucjonalnych			15 505 659			15 505 659	n/a	15 566 995
Należności od klientów indywidualnych			6 114 848			6 114 848	n/a	6 076 552
		7 029 163	22 664 475	37 180 808	106 144	66 980 590	44 316 115	22 687 538
Zobowiązania finansowe								
Zobowiązania wobec banków	29	-	-	-	4 794 671	4 794 671	n/a	4 793 332
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19	4 896 099	-	-	-	4 896 099	4 896 099	n/a
Zobowiązania wobec klientów	30	-	-	-	50 512 860	50 512 860	n/a	50 492 881
		4 896 099	-	-	55 307 531	60 203 630	4 896 099	55 286 213

* Wartość godziwa aktywów i zobowiązań, które są ujmowane i wyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej.

** Wartość godziwa aktywów i zobowiązań, które nie są ujmowane i wyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej, ale dla których wartość godziwa jest dodatkowo ujawniana zgodnie z wymogiem MSSF 13.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Nota	Przeznaczone do obrotu	Kredyty, pożyczki i inne należności	Wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Pozostałe aktywa/zobowiązania finansowe	Łączna wartość bilansowa	Wartość godziwa*	Wartość godziwa ujawnienie**
Aktywa finansowe								
Należności od banków wyceniane według zamortyzowanego kosztu	18	-	967 677	-	-	967 677	n/a	967 660
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu wyceniane w wartości godziwej	19	9 956 212	-	-	-	9 956 212	9 956 212	n/a
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	-	-	20 590 284	-	20 590 284	20 590 284	n/a
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	21	-	-	-	97 316	97 316	97 316	n/a
Należności od klientów wyceniane według zamortyzowanego kosztu	22	-	21 327 600	-	-	21 327 600	n/a	21 198 601
Należności od klientów instytucjonalnych		-	14 347 952	-	-	14 347 952	n/a	14 293 764
Należności od klientów indywidualnych		-	6 979 648	-	-	6 979 648	n/a	6 904 837
		9 956 212	22 295 277	20 590 284	97 316	52 939 089	30 643 812	22 166 261
Zobowiązania finansowe								
Zobowiązania wobec banków	29	-	-	-	3 383 353	3 383 353	n/a	3 383 964
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19	6 588 482	-	-	-	6 588 482	6 588 482	n/a
Zobowiązania wobec klientów	30	-	-	-	43 507 474	43 507 474	n/a	43 507 600
		6 588 482	-	-	46 890 827	53 479 309	6 588 482	46 891 564

* Wartość godziwa aktywów i zobowiązań, które są ujmowane i wyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej.

** Wartość godziwa aktywów i zobowiązań, które nie są ujmowane i wyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej, ale dla których wartość godziwa jest dodatkowo ujawniana zgodnie z wymogiem MSSF 13.

W zależności od stosowanej metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów/zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- poziom I: aktywa / zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny pochodzące z aktywnego rynku, na którym dostępne są regularne kwotowania i obroty.
Do rynku aktywnego możemy zaliczyć notowania giełdowe, brokerskie oraz notowania w systemach typu serwisy cenowe takie jak Reuters i Bloomberg, które reprezentują faktyczne transakcje rynkowe zawierane na warunkach rynkowych. Do poziomu pierwszego zaliczamy przede wszystkim papiery wartościowe przeznaczone do obrotu lub wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.
- poziom II: aktywa / zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o modele oparte na danych wejściowych pochodzących z aktywnego rynku i prezentowane w systemach Reuters lub Bloomberg i w zależności od instrumentów finansowych stosowane są następujące szczegółowe techniki wycen:
 - notowane ceny rynkowe dla danego instrumentu lub notowane ceny rynkowe dla instrumentu alternatywnego;
 - wartość godziwą swapów na stopę procentową oraz terminowych kontraktów walutowych oblicza się jako wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych w oparciu o rynkowe krzywe dochodowości oraz aktualne kursy fixing NBP w przypadku instrumentów walutowych;
 - inne techniki, takie jak krzywe dochodowości oparte na cenach alternatywnych dla danego instrumentu finansowego.
- poziom III: aktywa / zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny wykorzystujące istotne parametry niepochodzące z rynku.

Poniższe tabele przedstawiają wartości bilansowe instrumentów finansowych prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej usystematyzowane według powyższych kategorii:

Na dzień 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	Nota	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	2 318 895	4 710 268	-	7 029 163
instrumenty pochodne		20 484	4 710 268	-	4 730 752
dłużne papiery wartościowe		2 272 515	-	-	2 272 515
instrumenty kapitałowe		25 896	-	-	25 896
Pochodne instrumenty zabezpieczające	37	-	623	-	623

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	Nota	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	23 229 370	13 951 438	-	37 180 808
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	21	17 660	-	88 484	106 144
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19	286 719	4 609 380	-	4 896 099
krótka sprzedaż papierów wartościowych		234 203	-	-	234 203
instrumenty pochodne		52 516	4 609 380	-	4 661 896
Pochodne instrumenty zabezpieczające		-	6 917	-	6 917

Na dzień 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Nota	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	362 580	9 593 632	-	9 956 212
instrumenty pochodne		218	6 095 331	-	6 095 549
dłużne papiery wartościowe		283 072	3 498 301	-	3 781 373
instrumenty kapitałowe		79 290	-	-	79 290
Pochodne instrumenty zabezpieczające		-	119 290	-	119 290
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	15 428 782	5 161 502	-	20 590 284
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	21	1 160	-	96 156	97 316
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19	515 975	6 072 507	-	6 588 482
krótka sprzedaż papierów wartościowych		515 896	-	-	515 896
instrumenty pochodne		79	6 072 507	-	6 072 586

Na dzień 31 grudnia 2022 roku struktura akcji VISA posiadanych przez Bank uległa zmianie w stosunku do 31 grudnia 2021 roku. W wyniku dokonanej konwersji Bank pozyskał 182 uprzywilejowanych akcji VISA Inc. serii „A” o wartości 17 884 tys. zł, a jednocześnie zmianie uległ współczynnik konwersji akcji C na akcje A czego skutkiem było obniżenie wyceny akcji C o 10 467 tys. zł. Wynik na operacji wyniósł 7 417 tys. zł i został ujęty jako Wynik na inwestycjach kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Jednocześnie w 2022 roku Bank dokonał sprzedaży całości udziałów w spółce Odlewnie Polskie S.A. z zyskiem w kwocie 1 796 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku kwota aktywów finansowych klasyfikowanych do poziomu III obejmuje wartość udziału w spółce Visa Inc. w wysokości 14 039 tys. zł (uprzywilejowana seria C) oraz wartość innych udziałów mniejszościowych w wysokości 74 445 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2021 roku kwota aktywów finansowych klasyfikowanych do poziomu III obejmowała wartość udziału w spółce Visa Inc. w wysokości 25 082 tys. zł (uprzywilejowana seria C) oraz wartość innych udziałów mniejszościowych w wysokości 71 074 tys. zł.

Analizę wrażliwości dla instrumentów kapitałowych klasyfikowanych do poziomu III prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł	Wartość godziwa	Scenariusz	Wartość godziwa w scenariuszu pozytywnym	Wartość godziwa w scenariuszu negatywnym
Instrumenty kapitałowe obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	88 484	Zmiana kluczowego parametru (koszt kapitału o - 10% / + 10% lub wskaźnika konwersji o + 10% / - 10%)	96 797	82 249

Sposób oszacowania wartości godziwej akcji uprzywilejowanych serii C Visa Inc. uwzględnia wartość akcji Visa Inc. oraz korekty wynikające ze sporów (bieżących lub potencjalnych), których stroną byłaby Visa lub Bank. Udziały mniejszościowe w spółkach infrastrukturalnych wyceniane są do wartości godziwej m.in. z uwzględnieniem oczekiwanych zdyskontowanych dywidend przy użyciu przyjętego kosztu kapitału oraz biorąc pod uwagę historię dystrybucji zysków w poszczególnych spółkach. Zmiany wyceny odnoszone są do rachunku zysków i strat i prezentowane w Wyniku na inwestycjach kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Zmiany aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej określonej z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku (Poziom III) przedstawia poniższa tabela:

	01.01.-31.12.2022	01.01.-31.12.2021
<i>w tys. zł</i>	Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	
Stan na początek okresu	96 156	44 859
Konwersja akcji - transfer do Poziomu I	(10 466)	-
Sprzedaż	(184)	-
Aktualizacja wyceny	2 978	51 297
Stan na koniec okresu	88 484	96 156

Aktualizacja wyceny uwzględniona jest w wyniku na inwestycjach kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

W 2022 roku Grupa nie dokonywała transferu pomiędzy poziomami wartości godziwej instrumentów finansowych ze względu na stosowaną metodę ustalania wartości godziwej.

W 2022 roku Grupa nie dokonywała zmian w zasadach klasyfikacji instrumentów finansowych (prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej) do poszczególnych kategorii odzwierciedlających stosowaną metodę ustalania wartości godziwej (poziom I, poziom II i poziom III).

W tym samym okresie Grupa nie dokonywała zmian w klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany przeznaczenia bądź wykorzystania aktywa.

Określanie wartości godziwej

W przypadku krótkoterminowych aktywów i zobowiązań finansowych zakłada się, że wartość bilansowa tych instrumentów jest zasadniczo równa ich wartości godziwej. W przypadku instrumentów innych niż krótkoterminowe zastosowano następujące metody i założenia.

Należności od banków i klientów

W kolumnie „wartość bilansowa” zaprezentowano wartość kredytów według zamortyzowanego kosztu pomniejszoną o odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość godziwa kredytów i pożyczek jest wyliczana jako zdyskontowana wartość oczekiwanych przyszłych płatności kapitału i uwzględnia zmiany rynkowych stóp procentowych, a także zmiany marż dla danego okresu sprawozdawczego. Zmiany marż dla kredytów wyliczane są w oparciu o faktyczne transakcje. Zakłada się, że spłaty kredytów i pożyczek następować będą w terminach uzgodnionych w umowach. W przypadku kredytów, dla których terminy spłat nie są określone (np. kredyty w rachunku bieżącym), jako wartość godziwą zaprezentowano kwotę konieczną do zapłaty, gdyby należność stała się wymagalna w dniu bilansowym.

Powyższe techniki wyceny są kwalifikowane do poziomu III hierarchii wartości godziwej, czyli aktywów finansowych wycenianych w oparciu o techniki wyceny wykorzystujące istotne parametry nie pochodzące z rynku.

Zobowiązania wobec banków i klientów

W przypadku depozytów wypłacanych na żądanie i depozytów bez ustalonej daty wymagalności za wartość godziwą przyjmowana jest kwota, która byłaby wypłacona na żądanie na dzień bilansowy. Wartość godziwą depozytów o ustalonym terminie zapadalności oszacowano na podstawie przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi z uwzględnieniem bieżących marż, w sposób analogiczny jak w przypadku kredytów.

Wartością godziwą lokat overnight jest ich wartość bilansowa. Wartość godziwa lokat oprocentowanych według stałej stopy procentowej jest szacowana w oparciu o zdyskontowane przepływy przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych rynku pieniężnego dla należności o podobnym ryzyku kredytowym, pozostającym terminie do wykupu oraz walucie.

Jak opisano powyżej, modele zastosowane do ustalenia wartości godziwej należności i zobowiązań wobec banków i klientów, wykazywanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według zamortyzowanego kosztu, wykorzystują techniki wyceny oparte na parametrach nie pochodzących z rynku. Grupa kwalifikuje zatem wycenę tych instrumentów finansowych dla potrzeb ujawnień do poziomu III hierarchii wartości godziwej. Dla pozostałych instrumentów finansowych niewycenianych w wartości godziwej Grupa uważa, że ich wartość godziwa jest zasadniczo zbliżona do wartości bilansowej.

39. Wynik z tytułu wyłączenia składnika aktywów finansowych z bilansu

W Grupie wartość wyniku z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów finansowych stanowi wynik na inwestycyjnych dłużnych aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, który w 2022 roku wyniósł (323 054) tys. zł (w 2021 roku: 414 599 tys. zł).

w tys. zł	01.01.- 31.12.2022	01.01.- 31.12.2021
Wynik w inwestycyjnych dłużnych aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody		
polskie obligacje skarbowe	(237 968)	381 086
bony pieniężne NBP	-	409
papiery wartościowe EBI	(52 632)	10 812
pozostałe	(32 454)	22 292
	(323 054)	414 599

Ze względu na specyfikę działalności Grupy, zmiana stanu dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych wykazywana jest w działalności operacyjnej.

40. Zobowiązania warunkowe i sprawy sporne

Informacja o toczących się postępowaniach sądowych

W 2022 roku nie toczyło się przed sądem, organem administracji publicznej lub organem właściwym dla postępowania arbitrażowego postępowanie dotyczące wierzytelności lub zobowiązań Grupy, którego wartość byłaby znacząca. W ocenie Grupy żadne z pojedynczych postępowań toczących się przed sądem, organem administracji publicznej lub organem właściwym dla postępowania arbitrażowego, jak również wszystkie postępowania łącznie nie stanowią zagrożenia dla płynności finansowej Grupy.

Na wierzytelności będące przedmiotem postępowań sądowych Grupa, zgodnie z obowiązującymi przepisami, dokonuje odpowiednich odpisów.

W przypadku postępowań sądowych wiążących się z ryzykiem wypływu środków z tytułu wypełnienia zobowiązania przez Grupę, utworzone są odpowiednie rezerwy. Wartość rezerw z tytułu spraw spornych według stanu na 31 grudnia 2022 r. wynosi 34,1 mln zł, w tym rezerwa na sprawy dotyczące instrumentów pochodnych wynosi 12,9 mln zł oraz rezerwa na indywidualne sprawy związane z wyrokami TSUE 19,0 mln zł, w tym 17,1 mln zł na sprawy dotyczące kredytu indeksowanego do CHF oraz 1,9 mln zł na sprawy dotyczące zwrotu części prowizji za udzielenie kredytu konsumenckiego. Według stanu na 31 grudnia 2021 r.: 19,8 mln zł, w tym rezerwa na sprawy dotyczące instrumentów pochodnych: 1,7 mln zł, rezerwa na indywidualne sprawy związane z wyrokami TSUE: 17,5 mln zł, w tym 14,3 mln zł na sprawy dotyczące kredytu indeksowanego do CHF oraz 3,2 mln zł na sprawy dotyczące zwrotu części prowizji za udzielenie kredytu konsumenckiego.

Wartości te nie uwzględniają rezerw portfelowych utworzonych w związku z wyrokami TSUE.

Z tytułu spraw sądowych zakończonych prawomocnym wyrokiem w 2022 roku nie wystąpiły istotne rozliczenia.

- W dniu 27 maja 2019 roku Bankowi został doręczony pozew spółki Rigall Arteria Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. o zapłatę kwoty 386 139 808,89 złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, oraz kwoty 50 017 463,89 złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Pozew dotyczy roszczeń związanych z wypowiedzianą w 2014 roku umową agencyjną, której przedmiotem było pośrednictwo w oferowaniu produktów i usług Banku, głównie w segmencie bankowości detalicznej. Sąd skierował sprawę do postępowania mediacyjnego, które nie doprowadziło do zawarcia ugody, w związku z czym sprawa jest w toku przed sądem pierwszej instancji.

W dniu 10 lutego 2020 roku Bankowi został doręczony pozew spółki Rotsa Sales Direct sp. z o.o. o zapłatę kwoty 419 712 468,48 złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, oraz kwoty 33 047 245,20 złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Pozew dotyczy roszczeń związanych z wypowiedzianą w 2014 roku umową agencyjną, której przedmiotem było pośrednictwo w oferowaniu produktów i usług Banku, głównie w segmencie bankowości detalicznej. Sąd skierował sprawę do postępowania mediacyjnego, które nie doprowadziło do zawarcia ugody, w związku z czym sprawa jest w toku przed sądem pierwszej instancji.

W ocenie Banku, wysokość roszczeń zgłaszanych przez spółki nie jest zasadna. Potwierdzeniem takiego stanowiska Banku są korzystne dla Banku prawomocne rozstrzygnięcia wcześniej podejmowanych przez spółki kroków prawnych przeciwko Bankowi oraz wydany w postępowaniu o sygnaturze C-64/21 w związku z pytaniami prejudycjalnymi Sądu Najwyższego wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 13 października 2022.

- Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku Bank był między innymi stroną 18 postępowań sądowych związanych z terminowymi operacjami finansowymi. Z tej liczby 11 postępowań nie zostało prawomocnie zakończonych, a 7 spraw zostało prawomocnie zakończonych, przy czym obecnie co do 5 spraw toczą się w nich postępowania kasacyjne przed Sądem Najwyższym, a w przypadku dwóch nie upłynął jeszcze termin na złożenie skargi kasacyjnej. W 11 sprawach Bank występował jako pozwany, zaś w 7 jako powód. Żądania i zarzuty w poszczególnych sprawach przeciwko Bankowi oparte są na różnych podstawach prawnych. Przedmiot sporu dotyczy w szczególności ważności zawartych terminowych operacji finansowych oraz ich skuteczności względem klientów Banku, a także potencjalnych roszczeń związanych z ich ewentualnym unieważnieniem przez sąd. Klienci starają się uniemożliwić Bankowi dochodzenie należności wynikających z terminowych operacji finansowych, kwestionują zobowiązania wobec Banku, podważają ważność zawartych umów, a także w niektórych przypadkach żądają zapłaty od Banku.

- Bank był stroną postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard i jednym z adresatów decyzji Prezesa UOKiK w tej sprawie. Postępowanie to dotyczyło praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku przedsiębiorcom nienależącym do związków emitentów kart płatniczych, przeciw którym wszczęte zostało przedmiotowe postępowanie. Decyzja Prezesa UOKiK była przedmiotem rozważań w postępowaniach odwoławczych. W dniu 22 kwietnia 2010 roku Sąd Apelacyjny uchylił w całości wyrok SOKiK, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji. W dniu 21 listopada 2013 roku SOKiK wydał wyrok, na podstawie którego zmodyfikował karę nałożoną na Bank i ustalił jej wysokość na kwotę 1 775 720 zł. W dniu 6 października 2015 roku Sąd Apelacyjny ponownie zmienił zaskarżony wyrok SOKiK oddalając wszystkie odwołania od decyzji Prezesa UOKiK, również w zakresie modyfikacji nałożonych na banki kar, na skutek czego została przywrócona pierwotnie nałożona na Bank kara w kwocie 10 228 470 zł. Na skutek wniesionej przez Bank skargi kasacyjnej w dniu 25 października 2017 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego, a sprawa została przekazana Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozpoczęto się ponownie postępowanie apelacyjne. W pierwszym kwartale 2018 roku Bank otrzymał zwrot kary. Wyrokiem z dnia 23 listopada 2020 r. Sąd Apelacyjny uchylił wyrok SOKiK z 21 listopada 2013 r. i przekazał sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.
- Bank uważnie obserwuje zmiany otoczenia prawnego wynikające z orzecznictwa sądowego, które dotyczy kredytów hipotecznych indeksowanych do walut obcych, w tym wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z 3 października 2019 roku w sprawie C 260/18. Bank dostrzega szereg wątpliwości interpretacyjnych wynikających z ww. wyroku. Pomimo nadal niewyjaśnionych kwestii (np. możliwość żądania przez banki wynagrodzenia za korzystanie z kapitału), na dzień sporządzania niniejszego sprawozdania finansowego, większość sądów orzeka w sprawach kredytów indeksowanych na niekorzyść banków. Oczekiwana uchwała Izby Cywilnej Sądu Najwyższego w zakresie zagadnień, co do których sądy nadal orzekają niejednolicie, została przesunięta na nieokreślony termin. Sąd Najwyższy zadał pytanie TSUE czy obecny skład Izby SN jest władny wydać uchwałę, mając na uwadze wątpliwości co do prawidłowości obsadzenia niektórych z jego sędziów. W lutym 2022 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił żądania 1700 frankowiczów (występujący z pozwem przeciwko jednemu z polskich banków), którzy chcieli uznania ich umów kredytowych za nieważne. Sąd Okręgowy stwierdził, że w jego ocenie nie jest abuzywne pierwsze postanowienie dotyczące przeliczenia wypłaconej kwoty kredytu ze złotych na franki. Abuzywne jest natomiast postanowienie, na podstawie którego bank przelicza raty franków na złotówki według własnej tabeli, ale zdaniem SO frankowicze z tej sprawy mogą przecież spłacać kredyt we frankach.

Warto jednak zauważyć, że poza wątpliwościami w sprawach sądowych, działania Komisji Nadzoru Finansowego wyznaczyły kierunek ewentualnych ugod pomiędzy Bankami i kredytobiorcami frankowymi.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku Bank posiadał należności z tytułu detalicznych kredytów hipotecznych indeksowanych kursem CHF w kwocie bilansowej brutto 44,5 mln zł. Bank utrzymuje rezerwę portfelową z tego tytułu w kwocie 11,3 mln zł. Oszacowanie rezerwy zakłada oczekiwany poziom skarg klientów bazując na trendzie obserwowanym przez Bank, który jest inny dla kredytów aktywnych oraz dla kredytów spłaconych przed datą bilansową, a także prawdopodobieństwo rozwiązania ugodowego lub sądowego i szacunek przegranej przez Bank w przypadku zakończenia sporu w sądzie. Wartość ta, jak również rezerwy na indywidualne sprawy sporne, jest ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku w pozycji Rezerwy.

Według stanu na 31 grudnia 2022 roku Bank został pozwany w 68 sprawach dotyczących kredytu indeksowanego do CHF na łączną kwotę ok. 24,0 mln zł. Dziewięć spraw zostało prawomocnie przegranych, Bank zdecydował się wnieść dwie skargi kasacyjne (jedna skarga została odrzucona z przyczyn formalnych). Większość spraw znajduje się w pierwszej instancji.

- W dniu 11 września 2019 r. TSUE wydał wyrok w sprawie C 383/18, w którym wskazał, że art. 16 ust. 1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki (Dyrektywa) należy interpretować w ten sposób, że „prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta”. Znaczy to, że zgodnie z przepisem Dyrektywy, wyżej wskazane prawo konsumenta obejmuje koszty, zarówno związane z okresem kredytowania, jak i te, które takiego związku nie wykazują.

Począwszy od 28 września 2020 roku Bank, stosując „metodę liniową”, zwraca prowizję wszystkim konsumentom, którzy spłacili kredyt konsumencki przed terminem wynikającym z umowy, po 11 września 2019 roku, o ile prowizja została pobrana w okresie obowiązywania ustawy o kredyt konsumencki.

13 listopada 2020 roku Bank otrzymał postanowienie o wszczęciu postępowania UOKiK w sprawie praktyki polegającej na nieobniżaniu całkowitego kosztu kredytu o proporcjonalną wartość kosztów (obliczoną tzw. metodą liniową), które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy o kredyt konsumencki w przypadku przedterminowej spłaty całości lub części kredytu.

Postępowanie zostało zakończone wydaniem przez UOKiK 6 maja 2021 roku tzw. decyzji zobowiązującej, po złożeniu przez Bank zobowiązań co do zmiany praktyki. Zgodnie z treścią decyzji, konsumenci, którzy w okresie od 18 grudnia 2011 roku do 10 września 2019 roku dokonali spłaty pożyczki gotówkowej lub pożyczki do karty przed terminem umownym, jeżeli zawarli umowę o wskazane produkty również w powyższym okresie, w celu odzyskania nadpłaconej kwoty mogą wnieść o ponowne rozliczenie prowizji wskazując produkt i umowę oraz numer rachunku bankowego, na który ma nastąpić zwrot. Bank jest zobowiązany do zakończenia sporów sądowych dotyczących rozliczenia prowizji,

w których stronami są konsumenci oraz do poinformowania o treści decyzji w sposób w niej określony, w szczególności poprzez publikację komunikatu na stronie internetowej oraz komunikację e-mail. Decyzja jest wykonywana zgodnie z jej treścią i terminami w niej zawartymi.

Po wydaniu Decyzji Prezes UOKiK zwrócił się do Banku z prośbą o przekazanie wyjaśnień odnośnie sposobu zwracania przez Bank proporcjonalnej części prowizji w przypadku zaciągnięcia przez konsumenta w Banku kolejnego kredytu w taki sposób, że zastępuje on pierwotną umowę ("umowa Podwyższenia"). Bank zdecydował o dostosowaniu praktyki do stanowiska Prezesa UOKiK i podjął decyzję o rozliczeniu proporcjonalnej części prowizji w stosunku do klientów, którzy zawarli umowy Podwyższenia po 11 września 2019 r.

Grupa stale monitoruje i szacuje rezerwy z tytułu ryzyka prawnego wynikającego z wyroku TSUE dotyczącego zwrotów prowizji od kredytów konsumenckich spłaconych przed terminem i na bieżąco aktualizuje możliwą kwotę wpływu środków pieniężnych tytułem zwrotów prowizji od kredytów konsumenckich.

Według stanu na 31 grudnia 2022 roku Bank został pozwany w 915 sprawach dotyczących zwrotu części prowizji za udzielenie kredytu konsumenckiego na łączną kwotę 4,1 mln zł.

Pozabilansowe zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych i otrzymanych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych

Wartości udzielonych i otrzymanych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych według poszczególnych kategorii produktów prezentowały się następująco:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Zobowiązania finansowe i gwarancyjne udzielone		
Akredytywy	262 110	450 109
Gwarancje i poręczenia udzielone	2 352 867	2 246 001
Linie kredytowe udzielone	13 683 181	13 218 765
Pozostałe zobowiązania o charakterze finansowym	-	2 365 300
Pozostałe zobowiązania o charakterze gwarancyjnym	22 349	39 772
	16 320 507	18 319 947

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Akredytywy według kategorii		
Akredytywy importowe wystawione	262 110	450 109
	262 110	450 109

Gwarancje udzielone obejmują gwarancje spłaty kredytu za zleceniodawcę, inne gwarancje zapłaty, gwarancje zwrotu zaliczki, gwarancje należytego wykonania kontraktu, gwarancje przetargowe oraz poręczenia wekslowe.

Na zobowiązania finansowe i gwarancyjne udzielone przez Grupę tworzone są rezerwy. Na dzień 31 grudnia 2022 roku kwota utworzonych rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne wynosiła 44 969 tys. zł (31 grudnia 2021 roku: 33 910 tys. zł).

Zmiana stanu rezerw na zobowiązania finansowe i gwarancyjne udzielone przedstawia się następująco:

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Aktywa udzielone z utratą wartości	Razem
Odpis z tytułu utraty wartości na zobowiązania finansowe i gwarancyjne udzielone					
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2022 roku	14 634	16 342	2 934	-	33 910
Transfer do Etapu 1	2 606	(2 163)	(443)	-	-
Transfer do Etapu 2	(1 029)	1 360	(331)	-	-
Transfer do Etapu 3	(35)	(1 312)	1 347	-	-
Transfer do aktywów udzielonych z utratą wartości	-	(428)	(279)	707	-
(Utworzenia)/Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	10 013	(340)	957	249	10 879
Różnice kursowe i inne zmiany	124	63	4	(11)	180
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2022 roku	26 313	13 522	4 189	945	44 969

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu utraty wartości na zobowiązania finansowe i gwarancyjne udzielone				

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2021 roku	21 287	18 901	7 166	47 354
Transfer do Etapu 1	4 197	(3 446)	(751)	-
Transfer do Etapu 2	(541)	1 034	(493)	-
Transfer do Etapu 3	(33)	(1 095)	1 128	-
(Utworzenia) / Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	(9 910)	317	(4 117)	(13 710)
Różnice kursowe i inne zmiany	(366)	631	1	266
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2021 roku	14 634	16 342	2 934	33 910

Zmiany wartości udzielonych zobowiązań warunkowych, które przyczyniły się do zmian odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych przedstawia tabela poniżej:

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Aktywa udzielone z utratą wartości	Razem
Wartość brutto udzielonych zobowiązań warunkowych					
Wartość brutto udzielonych zobowiązań warunkowych na dzień 1 stycznia 2022 roku	16 790 524	1 523 606	5 817	-	18 319 947
Transfer do Etapu 1	85 978	(85 958)	(20)	-	-
Transfer do Etapu 2	(795 892)	797 988	(2 096)	-	-
Transfer do Etapu 2	(1 131)	(17 750)	18 881	-	-
Transfer do aktywów udzielonych z utratą wartości	(13 799)	(2 436)	(181)	16 416	-
Wzrost/spadek	(2 102 094)	(33 668)	(9 664)	2 133	(2 143 293)
Inne zmiany	135 064	8 162	151	476	143 853
Wartość brutto udzielonych zobowiązań warunkowych na dzień 31 grudnia 2022 roku	14 098 650	2 189 944	12 888	19 025	16 320 507

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Wartość brutto udzielonych zobowiązań warunkowych				
Wartość brutto udzielonych zobowiązań warunkowych na dzień 1 stycznia 2021 roku	14 777 585	1 686 605	38 193	16 502 383
Transfer do Etapu 1	116 253	(116 238)	(15)	-
Transfer do Etapu 2	(278 017)	281 097	(3 080)	-
Transfer do Etapu 3	(11)	(715)	726	-
Wzrost/spadek	2 106 417	(332 889)	(30 020)	1 743 508
Inne zmiany	68 297	5 746	13	74 056
Wartość brutto udzielonych zobowiązań warunkowych na dzień 31 grudnia 2021 roku	16 790 524	1 523 606	5 817	18 319 947

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Zobowiązania finansowe i gwarancyjne otrzymane		
Gwarancyjne	28 600 496	18 439 821
	28 600 496	18 439 821

41. Aktywa stanowiące zabezpieczenie

Wartości bilansowe aktywów stanowiących zabezpieczenie przedstawione są poniżej:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Aktywa stanowiące zabezpieczenie		
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	60 988	-

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, w tym:	842 221	907 728
aktywa stanowiące zabezpieczenie prezentowane osobno w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	697 698	748 763
Należności od banków		
lokata zabezpieczająca operacje instrumentami pochodnymi i transakcje giełdowe	663 059	140 850
Należności od klientów		
fundusze gwarancyjne i lokaty zabezpieczające transakcje giełdowe	1 828 381	1 159 174
	3 394 649	2 207 752

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku przedstawione w tabeli dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody stanowią zabezpieczenie na pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w kwocie 144 523 tys. zł oraz zabezpieczenie rozliczenia instrumentów pochodnych w izbie rozliczeniowej EuroClear w kwocie 697 698 tys. zł (31 grudnia 2021 roku: zabezpieczenie na rzecz BFG 158 965 tys. zł, zabezpieczenie rozliczenia w EuroClear 248 383 tys. zł oraz zabezpieczenie z tytułu transakcji repo 500 380 tys. zł).

Bank w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentuje odrębnie niebędące środkami pieniężnymi aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań, w przypadku których nabywający ma prawo sprzedać lub zastawić przedmiot zabezpieczenia.

Pozostałe aktywa wykazane powyżej stanowią zabezpieczenie rozliczenia transakcji instrumentami pochodnymi oraz transakcji giełdowych. Warunki i zasady dokonanych transakcji nie odbiegają od tych powszechnie przyjętych i obowiązujących dla tego typu umów.

Do aktywów o ograniczonej możliwości dysponowania poza instrumentami prezentowanymi w niniejszej notce zalicza się także wartość rezerwy obowiązkowej, którą Bank zobowiązany jest utrzymywać na rachunku bieżącym w NBP. Więcej informacji na temat rezerwy obowiązkowej zawarto w notce nr 17. Kasa, środki w Banku Centralnym.

Instrumenty dłużne stanowią zabezpieczenie następujących zobowiązań:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Zobowiązania podlegające zabezpieczeniu		
Zobowiązania wobec banków		
zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	61 131	503 424
	61 131	503 424

42. Działalność powiernicza

Bank oferuje usługi powiernicze związane z prowadzeniem rachunków papierów wartościowych dla zagranicznych inwestorów instytucjonalnych oraz usługi depozytariusza przeznaczone dla krajowych podmiotów finansowych, szczególnie funduszy emerytalnych, inwestycyjnych i kapitałowych funduszy ubezpieczeniowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku Bank prowadził ponad około 17 tys. rachunków papierów wartościowych (z uwzględnieniem rachunków zbiorczych).

43. Leasing

Zasady rachunkowości:

W dacie rozpoczęcia leasingu Grupa jako leasingobiorca wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu w wartości bieżącej (zdyskontowanej) opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie. Składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania są wyceniane na dzień rozpoczęcia leasingu według kosztu.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa prezentuje prawa z tytułu użytkowania w linii rzeczowych aktywów trwałych, a zobowiązania z tytułu leasingu w Innych zobowiązaniach.

W rachunku zysków i strat amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania ujęta jest w amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych, koszty odsetkowe od zobowiązań z tytułu leasingu – w kosztach odsetkowych, a koszty umów krótkoterminowych, leasingu aktywów nisko-cennych oraz zmienne leasingu - w kosztach działania i ogólnego zarządu.

W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych przepływy odsetkowe ujęte są w przepływach z działalności operacyjnej, podczas gdy część kapitałowa uwzględniona jest w przepływach z działalności finansowej.

Umowy leasingu, w których Grupa jest leasingobiorcą

Grupa leasinguje powierzchnie biurowe oraz posiada prawa wieczystego użytkowania gruntów.

w tys. zł	2022			2021		
	Prawa wieczystego użytkowania	Najem nieruchomości i inne	Razem	Prawa wieczystego użytkowania	Najem nieruchomości i inne	Razem
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania - początek okresu	78 875	40 400	119 275	79 979	52 123	132 102
Zwiększenia	3 313	29 796	33 109	2 209	18 188	20 397
Amortyzacja	(4 417)	(35 395)	(39 812)	(3 313)	(29 983)	(33 296)
Inne zmiany	-	-	-	-	72	72
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania - koniec okresu	77 771	34 801	112 572	78 875	40 400	119 275
Zobowiązanie z tytułu leasingu - koniec okresu	81 517	40 298	121 815	81 698	43 977	125 675

w tys. zł	2022			2021		
	Prawa wieczystego użytkowania	Najem nieruchomości i inne	Razem	Prawa wieczystego użytkowania	Najem nieruchomości i inne	Razem
Koszty leasingu	4 518	11 835	16 353	4 526	12 045	16 571
Amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania	1 104	11 323	12 427	1 104	11 438	12 542
Koszty odsetkowe od zobowiązań z tytułu leasingu	3 414	512	3 926	3 421	607	4 028
Koszty umów krótkoterminowych	-	515	515	-	526	526
Koszty leasingu aktywów niskocennych	-	1 800	1 800	-	1 501	1 501
Koszty zmienne leasingu	-	4 241	4 241	-	5 328	5 328
Wynik na modyfikacji leasingu	-	326	326	-	584	584
Koszty leasingu razem	4 518	18 717	23 235	4 526	19 984	24 510

w tys. zł	2022			2021		
	Prawa wieczystego użytkowania	Najem nieruchomości i inne	Razem	Prawa wieczystego użytkowania	Najem nieruchomości i inne	Razem
Przepływy z tytułu leasingu razem	3 595	11 914	15 509	3 595	12 099	15 694
Przepływy z tytułu leasingu - przepływy odsetkowe	3 414	512	3 926	3 421	607	4 028
Przepływy z tytułu leasingu - przepływy kapitałowe	181	11 402	11 583	173	11 493	11 666
Średnio ważony pozostały czas do końca leasingu (w latach)	70,7	5,3	61,4	71,7	5,9	61,7
Średnia ważona stopa dyskontowa	4,3%	1,6%	4,0%	4,3%	1,2%	4,0%
Koszty leasingu razem	3 595	11 914	15 509	3 595	12 099	15 694

Umowy leasingu, w których Grupa jest leasingodawcą

Płatności leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego według terminów zapadalności przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Poniżej 1 roku	602	4
Od 1 do 5 lat	744	1 622
	1 346	1 626
Łączna opłata roczna dla umów zawartych na czas nieokreślony	6 724	6 252

44. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Na środki pieniężne składają się środki w kasie oraz należności z tytułu rachunków bieżących w bankach.

Środki pieniężne

w tys. zł	Nota	31.12.2022	31.12.2021
Stan środków pieniężnych:			
Środki pieniężne w kasie	17	562 217	357 834
Rachunek bieżący nostro w Banku Centralnym	17	22 079	6 168 909
Rachunki bieżące w innych bankach (nostro, przekroczenia sald na rachunkach loro)	18	74 481	39 814
		658 777	6 566 557

45. Transakcje z kluczowym personelem kierowniczym

w tys. zł	31.12.2022		31.12.2021	
	Członkowie Zarządu Banku	Członkowie Rady Nadzorczej Banku	Członkowie Zarządu Banku	Członkowie Rady Nadzorczej Banku
Kredyty udzielone	87	72	99	3
Depozyty				
Rachunki bieżące	6 914	14 030	6 235	29 629
Depozyty terminowe	1 261	29 788	-	21 044
	8 175	43 818	6 235	50 673

Na dzień 31 grudnia 2022 roku i 31 grudnia 2021 roku nie zawierano transakcji gwarancji i poręczeń z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Wszystkie transakcje Grupy z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku zawierane są na warunkach rynkowych.

Koszty świadczeń dla obecnych i byłych członków Zarządu Banku zostały przedstawione w Nocie 11.

W 2022 roku miały miejsce zmiany w składzie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku, o których mowa poniżej.

Zmiany w składzie Zarządu Banku

W dniu 4 kwietnia 2022 roku Pan Dennis Hussey złożył rezygnację z funkcji członka Zarządu Banku ze skutkiem na dzień 30 czerwca 2022 roku.

Rada Nadzorcza Banku w dniu 11 maja 2022 r. postanowiła z dniem 1 lipca 2022 roku powołać Pana Andrzeja Wilka w skład Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S.A. na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku na trzyletnią kadencję. Kadencja rozpoczęła się w dniu 1 lipca 2022 roku.

Rada Nadzorcza Banku w dniu 29 września 2022 roku postanowiła powołać Pana Ivana Vrhel w skład Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S.A. na stanowisko Członka Zarządu Banku na trzyletnią kadencję. Kadencja rozpoczęła się w dniu 29 września 2022 roku.

Rada Nadzorcza Banku w dniu 29 września 2022 roku podjęła decyzję o zmianie funkcji pełnionej przez Panią Katarzynę Majewską w Zarządzie Banku Handlowego w Warszawie S.A. z Członka Zarządu na Wiceprezesa Zarządu. W ramach wewnętrznego podziału kompetencji w Zarządzie Banku Pani Katarzyna Majewska pełniła będzie funkcję Wiceprezesa Zarządu odpowiedzialnego za operacje i technologię.

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej Banku

W dniu 9 marca 2022 roku Pan Frank Mannion złożył rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej ze skutkiem na dzień 31 marca 2022 roku.

W dniu 20 kwietnia 2022 roku Bank otrzymał informację, że Pani Jenny Grey złożyła rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej ze skutkiem na dzień 23 czerwca 2022 roku.

W dniu 8 czerwca 2022 r. Bank otrzymał informację, że Pan Gonzalo Luchetti złożył rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej ze skutkiem na dzień 23 czerwca 2022 roku.

W dniu 23 czerwca 2022 r., Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Handlowego w Warszawie S.A. powołało z dniem 24 czerwca 2022 r. na członków Rady Nadzorczej na wspólną, obecnie trwającą kadencję: Panią Silvia Carpitella, Panią Helen Hale oraz Pana Andras Reiniger.

Z zakresu stosunku pracy, spośród umów o pracę zawartych między Bankiem a członkami Zarządu Banku, umowy o pracę nie zawierają postanowień mówiących o odszkodowaniu pieniężnym w wypadku jej rozwiązania za wypowiedzeniem lub z przyczyn określonych w art. 53 Kodeksu Pracy.

Każdego z członków Zarządu Banku obowiązuje zawarta z Bankiem odrębna umowa o zakazie konkurencji. Zgodnie z jej zapisami, w przypadku rozwiązania stosunku pracy z Bankiem, w okresie 12 miesięcy (w przypadku jednego Członka Zarządu przez 6 miesięcy) od dnia rozwiązania umowy o pracę, Członek Zarządu jest obowiązany powstrzymać się od zajmowania działalności konkurencyjną wobec Banku. Z tytułu powyższego ograniczenia Bank będzie zobowiązany do wypłaty Członkowi Zarządu odszkodowania.

46. Jednostki powiązane

Bank jest członkiem Citigroup Inc. Jednostką dominującą dla Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation z siedzibą w New Castle, USA. Citibank Overseas Investment Corporation jest podmiotem zależnym od Citibank N.A. z siedzibą w Nowym Jorku, USA, podczas gdy jednostką dominującą najwyższego szczebla jest Citigroup Inc.

W ramach prowadzonej działalności biznesowej podmioty Grupy zawierają transakcje z jednostkami powiązanymi, a w szczególności z jednostkami wchodzącymi w skład Citigroup Inc.

Transakcje z jednostkami powiązanymi wynikają z bieżącej działalności Grupy i obejmują głównie kredyty, depozyty, gwarancje oraz transakcje pochodnymi instrumentami finansowymi.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank, ani jednostki zależne od Banku nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne. Żadna z transakcji z podmiotami powiązanymi nie została zawarta na innych warunkach niż warunki rynkowe.

Transakcje z jednostkami Citigroup Inc.

Należności i zobowiązania wobec jednostek Citigroup Inc. przedstawiają się następująco:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Należności, w tym:	718 063	276 533
Lokaty	-	-
Zobowiązania, w tym:	2 449 657	1 881 669
Depozyty*	559 617	788 983
Wycena bilansowa transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi:		
Aktywa przeznaczone do obrotu	963 376	1 237 897
Zobowiązania przeznaczone do obrotu	1 589 866	1 213 295
Zobowiązania warunkowe udzielone	283 686	299 511
Zobowiązania warunkowe otrzymane	201 873	174 208
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych (wartość nominalna instrumentów), z tego:	76 227 497	72 965 539
Instrumenty stopy procentowej	17 824 346	7 496 622
swapy odsetkowe (IRS)	787 596	1 239 830
opcje na stopę procentową	44 027	47 602
kontrakty futures	16 992 723	6 209 190
Instrumenty walutowe	57 877 530	63 220 592
FX forward/spot	6 065 739	4 423 917
swapy odsetkowo-walutowe (CIRS)	18 067 445	24 415 723
FX swap	27 276 250	32 683 483
opcje walutowe	6 468 096	1 697 469
Transakcje na papierach wartościowych	40 855	258 144
papiery wartościowe zakupione do otrzymania	21 614	93 938
papiery wartościowe sprzedane do wydania	19 241	164 206
Transakcje związane z towarami	484 766	1 990 181
swap	484 766	1 990 181

*w tym depozyty jednostki dominującej w kwocie 12 tys. zł (31 grudnia 2021 roku: 12 tys. zł)

w tys. zł	2022	2021
Przychody z tytułu odsetek i prowizji*	53 168	40 747
Koszty z tytułu odsetek i prowizji*	26 834	4 525
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	203 184	179 640
Pozostałe przychody operacyjne	9 933	6 149

*w tym przychody z tytułu odsetek i prowizji w kwocie 1 194 tys. zł (2021 rok: 887 tys. zł) dotyczą jednostki dominującej

Grupa osiąga przychody oraz ponosi koszty z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych zawieranych z jednostkami Citigroup Inc. w celu zabezpieczenia ryzyka rynkowego. Są to transakcje przeciwstawne (back-to-back) do transakcji na instrumentach pochodnych zawieranych z pozostałymi klientami Grupy oraz domykające pozycję własną Grupy. Na dzień 31 grudnia 2022 roku wycena bilansowa netto transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi z podmiotami powiązanymi wynosiła (626 490) tys. zł (31 grudnia 2021 roku: 24 602 tys. zł).

Ponadto Grupa ponosi koszty i uzyskuje przychody z tytułu zawartych pomiędzy jednostkami Citigroup Inc. i Grupą umów dotyczących wzajemnie świadczonych usług.

Koszty poniesione i naliczone (uwzględniające odzwierciedlony w kosztach Grupy podatek VAT) w 2022 roku oraz w 2021 roku, z tytułu zawartych umów dotyczyły w szczególności kosztów z tytułu świadczenia na rzecz Grupy usług związanych z utrzymaniem i wsparciem bankowych systemów informatycznych, przychody zaś dotyczyły w szczególności świadczenia przez Grupę na rzecz tych jednostek usług związanych z przetwarzaniem danych.

W 2022 roku nie wystąpiła kapitalizacja nakładów inwestycyjnych związanych z pracami nad modyfikacją funkcjonalności systemów informatycznych Banku (w 2021 roku łączna kwota płatności na rzecz podmiotów Citigroup Inc. z tego tytułu wyniosła 30 862 tys. zł). Informacje dotyczące transakcji z kluczowym personelem kierowniczym zostały zaprezentowane w nocie 45.

47. Świadczenia na rzecz pracowników

Świadczenia pracownicze dzielą się na następujące kategorie:

- świadczenia krótkoterminowe, które obejmują wynagrodzenia, nagrody, składki na ubezpieczenia społeczne, płatne nieobecności i świadczenia niepieniężne (takie jak opieka medyczna, samochody i inne nieodpłatnie przekazywane lub subsydiowane świadczenia).

Pracownicy, w zależności od ich indywidualnego poziomu zaszczerowania, mogą otrzymać nagrodę z funduszu motywacyjnego uznaniową nagrodę roczną na zasadach określonych w wewnętrznych przepisach o wynagradzaniu pracowników. Od 1 lipca 2021 r. w Banku nie ma już tzw. planów premiowych. Koszty świadczeń krótkoterminowych ujmowane są w rachunku zysków i strat na bieżąco w okresie, którego dotyczą. Na koniec okresu sprawozdawczego pozostała do wypłaty przewidywana niezdyktowana wartość krótkoterminowych świadczeń za dany okres obrotowy Grupa ujmuje jako element biernych międzyokresowych rozliczeń kosztów.

- długoterminowe świadczenia pracownicze

W ramach systemu wynagrodzeń Grupa gwarantuje pracownikom odprawy emerytalne i rentowe, stanowiące programy określonych świadczeń. Ich wysokość uzależniona jest od liczby lat pracy w Banku, przypadających bezpośrednio przed nabyciem prawa do wypłaty świadczenia. Na przyszłe wypłaty odpraw emerytalnych i rentowych utworzona jest rezerwa, która jest wykazana w zobowiązaniach w pozycji „Inne zobowiązania” oraz w pozycji „Koszty działania i koszty ogólnego zarządu” rachunku zysków i strat w części wynikającej z kosztów bieżącego zatrudnienia i upływu czasu. Część rezerwy wynikająca ze zmiany założeń aktuarialnych (ekonomicznych i demograficznych) przyjętych do wyceny ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach.

- Pracowniczy Program Emerytalny

Grupa prowadzi dla swoich pracowników pracowniczy program emerytalny („PPE”, „Program”) aktualnie zarejestrowany przez Organ Nadzoru pod numerami ZM RPPE 178/02/12/19 i 993/02/12/19. Umowa zakładowa oparta jest na zapisach o wnoszenie przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego. Zgodnie z wpisem KNF z dnia 28 czerwca 2019 Program jest prowadzony i zarządzany przez NN Investment Partners Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A, który zastąpił poprzedniego Zarządzającego: Esaliens TFI S.A.

Program emerytalny oferowany przez Grupę stanowi program określonych składek zgodnie z MSR 19. Za pracowników uczestniczących w programie Grupa odprowadza składki do odrębnej jednostki i z chwilą ich uiszczenia nie posiada dalszych obowiązków w zakresie dokonywania płatności. Składki ujmuje się jako koszty świadczeń pracowniczych w okresie, którego dotyczą.

Składka podstawowa finansowana przez pracodawcę określona jest jako procent wynagrodzenia uczestnika Programu. Stawka składki podstawowej wynosi 7%. Składka dodatkowa - dobrowolna, finansowana jest przez pracownika - uczestnika Programu. Składka podstawowa stanowi przychód uczestnika Programu, od którego obowiązany jest on zapłacić podatek dochodowy od osób fizycznych (art. 12 i 13 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych Dz. U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.).

Wypłata środków z Programu następuje na wniosek uczestnika Programu lub osoby uprawnionej w trybie i na zasadach ściśle określonych w programie.

Uczestnik Programu może zrezygnować z udziału w Programie. Pracodawca zaprzestaje naliczania i odprowadzania na rzecz uczestnika Programu składek podstawowych i składek dodatkowych, a środki dotychczas zgromadzone na rejestrach Uczestnika Programu pozostają na tych rejestrach do czasu wypłaty, wypłaty transferowej, przeniesienia lub zwrotu. W związku z funkcjonowaniem w Banku PPE, Bank nie wprowadził Pracowniczego Planu Kapitałowego (PPK).

- Inne długoterminowe świadczenia pracownicze – nagrody za wieloletnią pracę i inne świadczenia z tytułu długiego stażu pracy oraz odroczone nagrody pieniężne, przyznawane Zarządowi Banku oraz pozostałym osobom, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Od 1 stycznia 2015 r. pracownicy o długoletnim stażu pracy (10, 20, 30 itd.) są uprawnieni do nagrody w formie rzeczowej. Bank wprowadził zmiany w strukturze odroczonego wynagrodzenia zmiennego. Począwszy od nagrody rocznej za 2022 rok całość odroczonego wynagrodzenia zmiennego jest przyznawana warunkowo w instrumencie finansowym.
- Kapitałowe świadczenia pracownicze – w postaci istniejących akcji w kapitale zakładowym Banku Handlowego w Warszawie S.A. lub akcji fantomowych, (w tym również w ramach tzw. Nagrody Transakcyjnej) a także w formie programu tzw. „akcji odroczonej” Citigroup. W 2022 roku nagrodę pod programem tzw. „akcji odroczonej” Citigroup (program akumulacji kapitału – CAP) przyznano jednej osobie. Zgodnie z MSSF 2 „Płatności w formie akcji własnych”, wszystkie programy funkcjonujące w Grupie traktowane są jako programy rozliczane w środkach pieniężnych. Na przyszłe wypłaty tworzona jest rezerwa wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne zobowiązania” oraz w pozycji „Koszty działania i koszty ogólnego zarządu” rachunku zysków i strat. Koszty programu określone są na podstawie ceny akcji Banku lub ceny akcji Citigroup. Zgodnie z wymogami standardu wartość godziwa jest początkowo ustalana na dzień przyznania nagrody, a następnie na każdy dzień sprawozdawczy, aż do całkowitego rozliczenia. Łączną wartość kosztów ujętych na dany dzień sprawozdawczy stanowi iloczyn wartości godziwej akcji odroczonej na dzień sprawozdawczy i części uprawnienia uznanego za nabyte w tym okresie. Szczegółowe informacje dotyczące zasad funkcjonowania programów kapitałowych świadczeń pracowniczych opisane są w dalszej części niniejszej noty.

Stan rezerw na opisane powyżej świadczenia przedstawiał się następująco:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Rezerwa na wynagrodzenia i koszty pochodne od wynagrodzeń	83 968	68 498
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	13 810	14 311
Rezerwa na odprawy emerytalno-rentowe	71 911	75 401
Rezerwa na pracownicze świadczenia kapitałowe	37 325	26 412
Rezerwa na restrukturyzację zatrudnienia	-	275
	207 014	184 897

Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe tworzona jest indywidualnie na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych. W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Grupa dokonała aktualizacji szacunków na dzień 31 grudnia 2022 roku, wykorzystując kalkulacje przeprowadzone przez zewnętrznego, niezależnego aktuarusza. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia kończącego okres sprawozdawczy. Przyjęto stopę dyskonta na poziomie 7% oraz współczynnik przyrostu płac na poziomie 10% w 2023 roku oraz 6% w kolejnych latach. W 2022 roku miało miejsce nabycie przez Bank zorganizowanej części przedsiębiorstwa Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A. i w jego efekcie jej pracownicy stali się pracownikami Banku, w związku z czym rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe została dla nich rozpoznana w Banku. Pracownicy byli i są objęci tym samym planem odpraw emerytalnych.

Zmiana stanu rezerw na odprawy emerytalno-rentowe przedstawiała się następująco:

w tys. zł	2022	2021
Stan na dzień 1 stycznia	75 401	75 880
Zwiększenia (z tytułu):	(1 741)	831
zyski/(straty) aktuarialne z wyceny	(9 010)	(4 693)
w tym wynikające ze:		
zmiany założeń ekonomicznych	(6 286)	(2 312)
zmiany założeń demograficznych	(6 170)	(5 350)
korekty założeń aktuarialnych ex post	3 446	2 969
koszt wynagrodzenia	4 855	948
koszt odsetek	2 414	4 576
Zmniejszenia (z tytułu):	(1 749)	(1 310)
wykorzystanie rezerw	(1 749)	(1 310)
Stan na dzień 31 grudnia	71 911	75 401

Analiza wrażliwości dla istotnych założeń aktuarialnych:

w tys. zł	2022	2021
Wartość centralna	71 911	75 401
Zmniejszenie stopy wzrostu płac o 1 p.p.	64 504	67 546
Zwiększenie stopy wzrostu płac o 1 p.p.	80 402	84 451
Zmniejszenie rotacji o 10%	74 403	78 709
Zwiększenie rotacji o 10%	69 589	72 360
Zmniejszenie stopy dyskonta o 0,5 p.p., w tym:	73 769	59 539
przypadająca na świadczenia płatne w ciągu 1 roku	5 969	2 175
Zwiększenie stopy dyskonta o 0,5 p.p., w tym:	70 185	73 768
przypadająca na świadczenia płatne w ciągu 1 roku	5 969	2 171

Więcej informacji o ujęciu programu określonych świadczeń w sprawozdaniu finansowym Banku znajduje się w Nocie 2.

Koszty poniesione przez Grupę w 2022 roku z tytułu składek na pracowniczy program emerytalny wynosiły 5 839 tys. zł (w 2021 roku: 24 712 tys. zł).

Zatrudnienie w Grupie:

w etatach	2022	2021
Średnie zatrudnienie w roku	2 907	2 940
Stan zatrudnienia na koniec roku	2 910	2 903

Charakter i zasady funkcjonowania programów kapitałowych świadczeń pracowniczych

W ramach programu świadczeń kapitałowych wybranym pracownikom oferowane są akcje fantomowe Banku Handlowego w Warszawie S.A. oraz nagrody w formie akcji Citigroup (tzw. program akumulacji kapitału lub CAP). Bank zaktualizował polityki wynagrodzeń o możliwość wypłaty wynagrodzenia przyznanego w instrumencie finansowym w formie istniejących akcji w kapitale zakładowym Banku osobom wskazanym w/w dokumentach. W dniu 7 listopada 2022 r. Zarząd Banku w drodze uchwały wdrożył zmiany do polityk wynagrodzeń, a następnie w dniu 14 listopada 2022 r. Rada Nadzorcza Banku je przyjęła. W dniu 16 grudnia 2022 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło decyzję o wdrożeniu programów motywacyjnych upartych o akcje w kapitale zakładowym Banku. Skup akcji z rynku będzie możliwy po uzyskaniu przez Bank odpowiedniego zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego. W przypadku, gdy Bank nie będzie mógł przekazać wystarczającej liczby akcji własnych w stosunku do liczby koniecznej do wydania pracownikom, przyjęte zmiany do Polityk dopuszczają kontynuację wynagradzania niektórych Osób Uprawnionych w oparciu o akcje fantomowe lub, w zależności od sytuacji i decyzji Banku, w oparciu o akcje fantomowe oraz akcje w kapitale zakładowym Banku. Nagrody za 2022 r. są przyznawane w 2023 r. już na nowych zasadach. Zmienione polityki wynagrodzeń dopuszczają konwersję 1:1 akcji fantomowych przyznanych przed przyjęciem zmian, pod warunkiem podpisania stosownego porozumienia z pracownikami, których to dotyczy.

W ramach programu CAP uprawnieni pracownicy otrzymują tzw. „akcje odroczone” Citigroup. „Akcje odroczone” w ramach programu CAP przyznawane są po średniej cenie zamknięcia z giełdy NYSE z ostatnich 5 dni poprzedzających przyznanie nagrody. „Akcje odroczone” pozwalają uczestniczyć w ekwiwalencie dywidendy, nie dają jednak prawa głosu i nie mogą zostać sprzedane do dnia przekazania. „Akcje odroczone” przekształcają się w akcje zwykłe po upływie okresu określonego w regulaminie programu CAP. Co do zasady, pracownik traci prawo do przyznanych akcji z chwilą ustania zatrudnienia w Citigroup, chyba że rozwiązanie umowy o pracę następuje w trybie gwarantującym zachowanie prawa do przyznanych akcji. Szczegółowe warunki opisane są w odrębnym dokumencie podpisywanym z pracownikiem. Akcje przyznane w poprzednich latach będą przekazywane w częściach po 25% rocznie w ciągu czterech lat począwszy pierwszego roku po przyznaniu akcji.

W 2022 pod tym Programem przyznano nagrodę dla jednego pracownika Banku.

Program akcji pracowniczych podlega wewnętrznej kontroli w Biurze Polityki Wynagradzania.

W dniu 22 grudnia 2017 roku Bank wdrożył Politykę wynagrodzeń osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Handlowego w Warszawie S.A. („Polityka”). Polityka ta zastąpiła obowiązującą wcześniej „Politykę zmiennych składników wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Handlowym w Warszawie S.A.”. Od tego czasu ww. Polityka podlegała przeglądowi i zmianom. Ostatnia zmiana została wdrożona decyzją Rady Nadzorczej Banku 14 listopada 2022 roku.

Zgodnie z Polityką, Zarząd Banku oraz pozostałe osoby, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, otrzymują zmienne wynagrodzenia na podstawie wyników indywidualnych, jednostki organizacyjnej, w której dana osoba jest zatrudniona oraz całego Banku.

Część zmiennych wynagrodzeń przyznanych warunkowo w 2022 roku osobom objętym Polityką będzie wypłacana w transzach przez kolejne 4,5 roku lub 6 lat dla Członków Zarządu Banku.

Zmienne wynagrodzenia – w postaci instrumentu finansowego - Akcje Fantomowe i/lub akcje własne Banku

Rodzaj transakcji w świetle MSSF EU	Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych zgodnie z MSSF 2
Data przyznania nagrody w postaci instrumentu finansowego	15 stycznia 2018 roku 14 stycznia 2019 roku 14 stycznia 2020 roku 11 stycznia 2021 roku 13 stycznia 2022 roku (w przypadku pracowników poza członkami Zarządu Banku) 10 lutego 2022 roku (w przypadku członków Zarządu Banku)
Liczba instrumentów przyznanych	Została ustalona w dacie przyznania nagrody
Data zapadalności	<ul style="list-style-type: none"> Dla nagród przyznanych Prezesowi Zarządu w latach 2018-2021 – co najmniej 12, 24, 36, 48, 60, 72 miesiące od daty przyznania instrumentów finansowych Dla nagród przyznanych w latach 2019-2021 pozostałym pracownikom – co najmniej 6, 18, 30, 42 miesiące od daty przyznania instrumentów finansowych Dla nagród przyznanych członkom Zarządu (w tym Prezes Zarządu) w 2022 r. – co najmniej 12, 24, 36, 48, 60, 72 Dla nagród przyznanych w 2022 r. pozostałym pracownikom – co najmniej 6, 18, 30, 42 i 54 miesiące od daty przyznania instrumentów finansowych
Data nabycia uprawnień	<ul style="list-style-type: none"> Dla nagród przyznanych Prezesowi Zarządu w latach: <ul style="list-style-type: none"> 2018-2019 – co najmniej 12, 24, 36, 48, 60 miesięcy od daty przyznania instrumentów finansowych 2020-2022 – dla krótkoterminowej nagrody w instrumentach finansowych w momencie przyznania, dla długoterminowej nagrody w instrumentach finansowych – co najmniej 12, 24, 36, 48, 60 miesięcy od daty przyznania Dla nagród przyznanych członkom Zarządu poza Prezesem Zarządu: <ul style="list-style-type: none"> 2019-2021 – dla krótkoterminowej nagrody w instrumentach finansowych w momencie przyznania, dla długoterminowej nagrody w instrumentach finansowych co najmniej 12, 24, 36 miesięcy od daty przyznania instrumentów finansowych 2022 – dla krótkoterminowej nagrody w instrumentach finansowych w momencie przyznania, dla długoterminowej nagrody w instrumentach finansowych co najmniej 12, 24, 36, 48, 60 miesięcy od daty przyznania instrumentów finansowych Dla nagród przyznanych pozostałym pracownikom w latach: <ul style="list-style-type: none"> 2019-2021 – dla krótkoterminowej nagrody w instrumentach finansowych w momencie przyznania, dla długoterminowej nagrody w akcjach fantomowych co najmniej 12, 24, 36 miesięcy od daty przyznania akcji fantomowych 2022 – dla krótkoterminowej nagrody w instrumentach finansowych w momencie przyznania, dla długoterminowej nagrody w instrumentach finansowych co najmniej 12, 24, 36, 48 miesięcy od daty przyznania Instrumentów finansowych
Warunki nabycia uprawnień dla nagrody	<p>Spełnienie warunków dotyczących wyników Banku, indywidualnych wyników pracy oraz zatrudnienia w Grupie w odniesieniu do nagród przyznanych w:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2018: <ul style="list-style-type: none"> Dla Prezesa Zarządu w latach 2018-2023 2019: <ul style="list-style-type: none"> Dla Prezesa Zarządu w latach 2019-2024 Dla pozostałych pracowników w latach 2019-2022 2020: <ul style="list-style-type: none"> Dla Prezesa Zarządu w latach 2020-2025 Dla pozostałych pracowników w latach 2020-2023 2021: <ul style="list-style-type: none"> Dla Prezesa Zarządu w latach 2021-2026 Dla pozostałych pracowników w latach 2021-2024 2022: <ul style="list-style-type: none"> Dla członków Zarządu Banku (w tym Prezes Zarządu) w latach 2022-2027 Dla pozostałych pracowników w latach 2022-2026

Zmienne wynagrodzenia – w postaci instrumentu finansowego - Akcje Fantomowe i/lub akcje własne Banku

Rozliczenie programu	W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz średniej arytmetycznej najniższej i najwyższej ceny akcji Banku na GPW w dniu zapadalności nagrody (zakończenia okresu retencji). Nabywanie uprawnień będzie każdorazowo potwierdzone decyzją Rady Nadzorczej w stosunku do członków Zarządu oraz decyzją Zarządu w stosunku do pozostałych pracowników objętych Polityką. Zgodnie z decyzją ww. władz Banku kwota wypłaty może zostać pomniejszona lub całkowicie zredukowana zgodnie z warunkami podanymi w Polityce. Warunki te odnoszą się do wyników Banku, indywidualnych wyników pracowników, zatrudnienia i będą się odnosić do całego okresu nabywania uprawnień dla poszczególnych transz.
----------------------	--

Innym elementem składowym wynagrodzenia zmiennego przyznawanego do 2022 w oparciu o Politykę jest Odroczona Nagroda Pieniężna.

Zmienne wynagrodzenia – Odroczona Nagroda Pieniężna

Rodzaj transakcji w świetle MSSF EU	Inne długoterminowe świadczenia pracownicze zgodnie z MSR 19
Data przyznania nagrody w postaci Odroczonej Nagrody Pieniężnej	15 stycznia 2018 roku 14 stycznia 2019 roku 14 stycznia 2020 roku 11 stycznia 2021 roku 13 stycznia 2022 roku (w przypadku pracowników poza członkami Zarządu Banku) 10 lutego 2022 roku (w przypadku członków Zarządu Banku, w tym Prezes Zarządu)
Przyznana kwota	Została ustalona w dacie przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej
Data zapadalności	<ul style="list-style-type: none"> Dla nagród przyznanych Prezesowi Zarządu w latach 2018-2021 – co najmniej 18, 30, 42, 54, 66 miesięcy od daty przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej Dla nagród przyznanych w latach 2019-2021 pozostałym pracownikom – co najmniej 18, 30, 42 miesiące od daty przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej; Dla nagród przyznanych członkom Zarządu (w tym Prezes Zarządu) w 2022 – co najmniej 12, 24, 36, 48, 60 miesięcy od daty przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej Dla nagród przyznanych w 2022 pozostałym pracownikom – co najmniej 12, 24, 36, 48, 60 miesięcy od daty przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej;
Data nabycia uprawnień	<ul style="list-style-type: none"> Dla nagród przyznanych Prezesowi Zarządu w latach 2018-2021 – co najmniej 12, 24, 36, 48, 60 miesięcy od daty przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej Dla nagród przyznanych w latach 2018-2021 pozostałym pracownikom – co najmniej 12, 24 i 36 miesięcy od daty przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej Dla nagród przyznanych członkom Zarządu (w tym Prezes Zarządu) w 2022 – co najmniej 12, 24, 36, 48, 60 miesięcy od daty przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej Dla nagród przyznanych w 2022 pozostałym pracownikom – co najmniej 12, 24, 36, 48 miesięcy od daty przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej
Warunki nabycia uprawnień dla nagrody	<p>Spełnienie warunków dotyczących wyników Banku, indywidualnych wyników pracy oraz zatrudnienia w Grupie w odniesieniu do nagród przyznanych w:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2018: <ul style="list-style-type: none"> Dla Prezesa Zarządu w latach 2018-2023 2019: <ul style="list-style-type: none"> Dla Prezesa Zarządu w latach 2019-2024 Dla pozostałych pracowników w latach 2019-2022 2020: <ul style="list-style-type: none"> Dla Prezesa Zarządu w latach 2020-2025 Dla pozostałych pracowników w latach 2020-2023 2021: <ul style="list-style-type: none"> Dla Prezesa Zarządu w latach 2021-2026 Dla pozostałych pracowników w latach 2021-2024 2022: <ul style="list-style-type: none"> Dla członków Zarządu (w tym Prezes Zarządu) w latach 2022-2027 Dla pozostałych pracowników w latach 2022-2026

Rozliczenie programu	W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca transzę Odroczonej Nagrody Pieniężnej powiększona o kwotę odsetek za okres odroczenia i retencji aż do dnia wypłaty. Wysokość odsetek została ustalona w styczniu 2018, 2019, 2020, 2021 i 2022 roku Uchwałą Rady Nadzorczej Banku dla członków Zarządu i Uchwałą Zarządu Banku dla pozostałych pracowników objętych Polityką. Nabycie uprawnienia do nagrody będzie każdorazowo potwierdzone decyzją Rady Nadzorczej w stosunku do członków Zarządu oraz decyzją Zarządu w stosunku do pozostałych pracowników objętych Polityką. Zgodnie z decyzją ww. władz Banku kwota wypłaty może zostać pomniejszona lub całkowicie zredukowana zgodnie z warunkami podanymi w Polityce. Warunki te odnoszą się do wyników Banku, indywidualnych wyników pracowników, zatrudnienia i będą się odnosić do całego okresu nabywania uprawnień dla poszczególnych transz.
----------------------	--

W związku z informacją przekazaną przez Citigroup w dniu 15 kwietnia 2021 r. dotyczącą planowanych zmian strategii w obszarze Bankowości Detalicznej, (dalej „SBD”), Zarząd Banku przyjął politykę, umożliwiającą przyznanie nagrody za uznanie dotychczasowego wkładu pracowników, których wsparcie w realizacji zmiany strategii wydzielonej części Banku Handlowego w Warszawie S.A. (segmentu bankowości detalicznej) będzie kluczowe – Polityka Nagrody Transakcyjnej.

W 2022 r. decyzjami Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A. Polityka Nagrody Transakcyjnej została zaktualizowana m.in. o odejście od odroczonego wynagrodzenia pieniężnego lub o możliwość wypłaty instrumentu finansowego w formie istniejących akcji w kapitale zakładowej Banku. Powyższa polityka dopuszcza konwersję akcji fantomowych na akcje własne Banku (1:1), pod warunkiem podpisania stosownych porozumień z pracownikami, których to dotyczy.

W związku z odejściem z Banku Wiceprezesa Zarządu Pana Dennisa Hussey'a, w dniu 29 września 2022 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę o utracie przez niego prawa do Nagrody Transakcyjnej przyznanej warunkowo w 2021 roku.

Zmienne wynagrodzenia – Akcje Fantomowe przyznane w latach 2021-2022 w ramach tzw. Nagrody Transakcyjnej

Rodzaj transakcji w świetle MSSF EU	Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych zgodnie z MSSF 2
Data przyznania nagrody w postaci akcji fantomowych	1 lipca 2021 roku oraz 3 grudnia 2021 r. 1 lipca 2022 roku oraz 1 listopada 2022 roku
Liczba instrumentów przyznanych	Została ustalona w dacie przyznania nagrody akcji fantomowych <ul style="list-style-type: none"> Dla nagród przyznanych Wiceprezesowi Zarządu – w zależności od rodzaju nagrody, nie wcześniej niż 30 czerwca 2025 r. lub przed finalizacją Transakcji jeśli nastąpi wcześniej i nie wcześniej niż 24, 36, 48, 60, 72 miesięcy od daty przyznania akcji fantomowych – przy czym w 2022 w związku z odejściem z Banku p. Dennisa Hussey'a nagroda ta uległa przepadkowi Dla nagród przyznanych pozostałym pracownikom, mającym istotny wpływ na profil ryzyka Banku – w zależności od rodzaju nagrody, nie wcześniej niż 30 czerwca 2025 r. lub przed finalizacją Transakcji jeśli nastąpi wcześniej i nie wcześniej niż 18, 30, 42, 54 miesięcy od daty przyznania akcji fantomowych
Data zapadalności	
Data nabycia uprawnień	<ul style="list-style-type: none"> Dla nagród przyznanych Wiceprezesowi Zarządu - w zależności od rodzaju nagrody, nie wcześniej niż 30 czerwca 2025 r. lub przed finalizacją Transakcji jeśli nastąpi wcześniej i co najmniej 12, 24, 36, 48, 60 miesięcy od daty przyznania Dla nagród przyznanych pozostałym pracownikom, mającym istotny wpływ na profil ryzyka Banku – w zależności od rodzaju nagrody, niezwłocznie od spełnienia kryteriów (w tym dotyczących Transakcji) i nie wcześniej niż 30 czerwca 2025 r. lub przed finalizacją Transakcji jeśli nastąpi wcześniej i nie wcześniej niż 12, 24, 36 i 48 miesięcy od daty przyznania akcji fantomowych
Warunki nabycia uprawnień dla nagrody	<p>Finalizacja Transakcji do określonej daty oraz spełnienie warunków dotyczących wyników Banku, indywidualnych wyników pracy oraz zatrudnienia w Grupie</p> <p>Dla 2021</p> <ul style="list-style-type: none"> Dla Wiceprezesa Zarządu w latach 2021-2026 – przy czym w 2022 w związku z odejściem z Banku p. Dennisa Hussey'a nagroda ta uległa przepadkowi Dla pozostałych pracowników w latach 2021-2025 <p>Dla 2022</p> <ul style="list-style-type: none"> Dla Wiceprezesa Zarządu p. Andrzeja Wilka w latach 2022-2027 Dla pozostałych pracowników w latach 2022-2026
Rozliczenie programu	W dniu 29 września 2022 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę o utracie prawa do nagrody w Akcjach Fantomowych przez p. Dennisa Hussey'a w związku z jego odejściem z Banku. W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz średniej arytmetycznej najniższej i najwyższej ceny akcji Banku na GPW w dniu zapadalności nagrody (zakreślenia okresu retencji). Nabycie uprawnień będzie każdorazowo potwierdzone decyzją Rady Nadzorczej w stosunku do Wiceprezesa Zarządu p. Andrzeja Wilka oraz decyzją Zarządu w stosunku do pozostałych pracowników objętych Polityką Nagrody Transakcyjnej. Zgodnie z decyzją ww. władz Banku kwota wypłaty może zostać pomniejszona lub całkowicie zredukowana zgodnie z warunkami podanymi w Polityce.

Zmienne wynagrodzenia – Akcje Fantomowe przyznane w latach 2021-2022 w ramach tzw. Nagrody Transakcyjnej

Warunki te odnoszą się do wyników Banku, indywidualnych wyników pracowników, zatrudnienia i będą się odnosić do całego okresu nabywania uprawnień dla poszczególnych transz.

Innym elementem składowym wynagrodzenia zmiennego przyznawanego w ramach tzw. Nagrody Transakcyjnej jest Odroczone Nagroda Pieniężna przyznana w 2021.

Wynagrodzenie Zmienne – Odroczone Nagroda Pieniężna

Rodzaj transakcji w świetle MSSF EU	Inne długoterminowe świadczenia pracownicze zgodnie z MSR 19
Data przyznania nagrody w postaci Odroczonej Nagrody Pieniężnej	1 lipca 2021 r. oraz 3 grudnia 2021 r. Została ustalona w dacie przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej/ Warunkowej Nagrody Pieniężnej
Przyznana kwota	<ul style="list-style-type: none"> Dla nagród przyznanych Wiceprezesowi Zarządu – w zależności od rodzaju nagrody, nie wcześniej niż 6 miesięcy od finalizacji Transakcji i nie wcześniej niż 18, 30, 42, 54, 66 miesięcy od daty przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej – przy czym w 2022 w związku z odejściem z Banku p. Dennisa Hussey'a nagroda ta uległa przypadkowi Dla nagród przyznanych pozostałym pracownikom, mającym istotny wpływ na profil ryzyka Banku – w zależności od rodzaju nagrody, niezwłocznie od spełnienia kryteriów (w tym dotyczących Transakcji) lub nie wcześniej niż 6 miesięcy od finalizacji Transakcji i dla Odroczonej Nagrody Pieniężnej nie wcześniej niż 18, 30, 42, 54 miesięcy od daty przyznania Dla nagród przyznanych pozostałym pracownikom – nie wcześniej niż 6 miesięcy od finalizacji Transakcji.
Data zapadalności	
Data nabycia uprawnień	<ul style="list-style-type: none"> Dla nagród przyznanych Wiceprezesowi Zarządu - w zależności od rodzaju nagrody, nie wcześniej niż 6 miesięcy od finalizacji Transakcji i co najmniej 12, 24, 36, 48, 60 miesięcy od daty przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej– przy czym w 2022 w związku z odejściem z Banku p. Dennisa Hussey'a nagroda ta uległa przypadkowi Dla nagród przyznanych pozostałym pracownikom, mającym istotny wpływ na profil ryzyka Banku – w zależności od rodzaju nagrody, niezwłocznie od spełnienia kryteriów (w tym dotyczących Transakcji) lub nie wcześniej niż 6 miesięcy od finalizacji Transakcji i dla Odroczonej Nagrody Pieniężnej nie wcześniej niż 12, 24, 36 i 48 miesięcy od daty przyznania Dla nagród przyznanych pozostałym pracownikom – nie wcześniej niż 6 miesięcy od finalizacji Transakcji.
Warunki nabycia uprawnień dla nagrody	<p>Finalizacja Transakcji do określonej daty oraz spełnienie warunków dotyczących wyników Banku, indywidualnych wyników pracy oraz zatrudnienia w Grupie:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dla Wiceprezesa Zarządu w latach 2021-2026 – przy czym w 2022 w związku z odejściem z Banku p. Dennisa Hussey'a nagroda ta uległa przypadkowi Dla pozostałych pracowników w latach 2021-2025
Rozliczenie programu	<p>W dniu 29 września 2022 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę o utracie prawa do Odroczonej Nagrody Pieniężnej przez p. Dennisa Hussey'a w związku z jego odejściem z Banku. W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca transzę Odroczonej Nagrody Pieniężnej. Nabycie uprawnienia do nagrody będzie każdorazowo potwierdzone decyzją Zarządu w stosunku do pozostałych pracowników objętych Polityką Nagrody Transakcyjnej. Zgodnie z decyzją ww. władz Banku kwota wypłaty może zostać pomniejszona lub całkowicie zredukowana zgodnie z warunkami podanymi w Polityce. Warunki te odnoszą się do wyników Banku, indywidualnych wyników pracowników, zatrudnienia i będą się odnosić do całego okresu nabywania uprawnień dla poszczególnych transz.</p>

Założenia przyjęte do wyceny programów pracowniczych świadczeń kapitałowych

Wartość godziwa poszczególnych nagród oraz założenia przyjęte do wyceny przedstawione są poniżej:

Program CAP	Data przyznania	Cena wykonania / Wartość akcji na moment przyznania	Liczba nagrodzonych pracowników	Liczba opcji/akcji
-------------	-----------------	---	---------------------------------	--------------------

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 roku

(w USD)				
1	13.02.2020	78,91	1	193
2	10.02.2022	66,53	1	374

Program Akcje Fantomowe	Data przyznania	Cena wykonania / Wartość akcji na moment przyznania (w PLN)	Liczba nagrodzonych pracowników	Liczba opcji/akcji
1	15.01.2018	83,02	1	4 563
2	14.01.2019	69,10	1	5 792
3	14.01.2020	52,56	39	32 374
4	11.01.2021	35,14	46	112 978
5	13.01.2022	61,69	19	33 367
6	10.02.2022	65,86	7	71 701

Program CAP		Program Akcje Fantomowe
Okres nabywania uprawnień (lata)		<p>W latach 2018-2019: 40% po 0,5 roku i po 20% w ciągu trzech kolejnych lat, 40% po jednym roku i po 12% w ciągu 5 kolejnych lat lub 60% po 0,5 roku i 13,33% w ciągu 3 kolejnych lat, 60% po jednym roku i 8% w ciągu 5 kolejnych lat.</p> <p>Od roku 2020: 40% w dniu przyznania i po 20% w ciągu trzech kolejnych lat, 40% w dniu przyznania i po 12% w ciągu 5 kolejnych lat lub 60% w dniu przyznania i po 13,33% w ciągu 3 kolejnych lat, 60% w dniu przyznania i po 8% w ciągu 5 kolejnych lat.</p> <p>Od roku 2022: 40% w dniu przyznania i po 15% w ciągu czterech kolejnych lat, 40% w dniu przyznania i po 12% w ciągu 5 kolejnych lat lub 60% w dniu przyznania i po 10% w ciągu 4 kolejnych lat, 60% w dniu przyznania i po 8% w ciągu 5 kolejnych lat.</p>
Średni oczekiwany okres trwania instrumentu (życia)		W momencie nabycia uprawnień
Prawdopodobieństwo zakończenia zatrudnienia przed terminem (roczny wskaźnik rotacji nagrodzonych pracowników)		0,00%
Wartość godziwa jednego instrumentu*		43,81 (USD)
		75,80 (PLN)

* różni się w zależności od daty wykonania

Liczbę oraz średnie ważone ceny akcji (program CAP) przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2022		31.12.2021	
	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w USD)	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w USD)
Występujące na początek okresu	290	78,91	387	78,91
Przyznane w danym okresie	374	66,53	-	-
Wykonane/umorzone/wygasłe w danym okresie	97	64,24	97	63,69
Występujące na koniec okresu	567	70,71	290	78,91

Liczbę oraz średnie ważone ceny akcji fantomowych przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2022		31.12.2021	
	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w PLN)	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w PLN)
Występujące na początek okresu	260 816	43,22	149 902	61,49
Przyznane w danym okresie	157 371	63,74	339 658	35,14
Wykonane w danym okresie	156 500	57,60	228 744	44,69
Umorzone/wygasłe w danym okresie	912	-	-	-

	31.12.2022		31.12.2021	
	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w PLN)	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w PLN)
Występujące na koniec okresu	260 775	50,77	260 816	43,22

Na dzień 31 grudnia 2022 roku wartość bilansowa zobowiązań wynikających z akcji fantomowych oraz programów CAP wyniosła 36 480 tys. zł (31 grudnia 2021 roku: 26 052 tys. zł). Koszty ujęte z tego tytułu wyniosły w 2022 roku 13 096 tys. zł (w 2021 roku: 20 211 tys. zł), w tym również koszty programów CAP.

48. Wpływ wojny w Ukrainie

W dniu 24 lutego 2022 roku doszło do bezprecedensowego wydarzenia, jakim jest inwazja wojsk rosyjskich na niepodległe państwo Ukrainę. Wybuch wojny w kraju, który sąsiaduje z Polską, ma istotny wpływ na otoczenie gospodarcze i środowisko operacyjne, w jakim funkcjonuje Bank. Zarząd Banku monitoruje sytuację wybuchu wojny w Ukrainie i jej bezpośredniego wpływu na działalność operacyjną Banku, w tym na jakość portfela kredytowego, co zostało opisane w nocie „Zarządzanie Ryzykiem”.

Działalność operacyjna Banku

Zarząd Banku monitoruje sytuację wybuchu wojny w Ukrainie i jej bezpośredniego wpływu na działalność operacyjną Banku, w tym na działalność kredytową i związaną z ryzykiem operacyjnym (głównie zagrożeniem w cyberprzestrzeni).

W przypadku działalności kredytowej, Bank nie prowadzi aktywności w Ukrainie, Rosji ani na Białorusi, a ekspozycja kredytowa Banku wobec firm istotnie zaangażowanych w tych krajach stanowi mniej niż 0,5% ekspozycji Banku związanej z ryzykiem kredytowym.

Wspieranie klientów Banku i społeczna odpowiedzialność

Bank podjął wiele inicjatyw w celu wspierania klientów instytucjonalnych i indywidualnych, takich jak:

- Zniesienie opłat za przelewy indywidualne i korporacyjne do Ukrainy
- Uruchomienie specjalnej strony internetowej w języku ukraińskim, z niezbędnymi informacjami dla Ukraińców
- Wdrożenie przyspieszonej ścieżki otwierania kont przez uchodźców z Ukrainy
- Zwiększenie możliwości wypłaty gotówki dla klientów korporacyjnych, aby mogli wspierać swoich pracowników, głównie uchodźców i ich rodziny
- Uproszczenie procesu i błyskawiczne uruchomienie kont dla 8 organizacji pozarządowych, w tym humanitarnych organizacji międzynarodowych.

Dodatkowo Fundacja Banku Citi Handlowy im. Leopolda Kronenberga podejmowała i koordynowała działania w obszarze pomocy dla uchodźców. Około 800 wolontariuszy Citi w Polsce jest zaangażowanych w ponad 60 projektów dotyczących m.in.:

- Organizacji zbiórek pieniędzy na ewakuację i pomoc ukraińskim dzieciom cierpiącym na choroby nowotworowe
- Pomocy w znalezieniu bezpiecznego schronienia w Polsce dla dzieci osieroconych i z rodzin zastępczych
- Organizacji kilkudziesięciu zbiórek rzeczowych
- Wsparcia rzeczowego dla organizacji pracujących na granicy.

49. Zdarzenia po dacie bilansowej

Do dnia 31 grudnia 2022 r. Grupa, zgodnie z art. 500a ust. 1 CRR, do ekspozycji wobec rządów centralnych i banków centralnych państw członkowskich, w przypadku gdy ekspozycje te są denominowane i finansowane w walucie krajowej innego państwa członkowskiego, stosowała wagę ryzyka 0%. W związku z ustaniem z końcem 2022 r. możliwości stosowania wagi ryzyka 0% w odniesieniu do powyżej wskazanych ekspozycji bezpośrednio na podstawie przepisu art. 500a ust. 1 CRR, od dnia 1 stycznia 2023 Grupa notuje przekroczenie limitu koncentracji dotyczące wyłącznie ekspozycji walutowych z tytułu obligacji emitowanych przez Skarb Państwa oraz Bank Gospodarstwa Krajowego SA i gwarantowanych przez Skarb Państwa. Grupa wystąpiła do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskiem o zgodę na przyjmowanie na siebie ekspozycji w tych instrumentach do wysokości limitów określonych ust. 2 art. 500a CRR. Ewentualne obliczenie skutków finansowych dla Grupy, jeżeli miałyby one wystąpić, możliwe będzie po zakończeniu postępowania wszczętego na wniosek Grupy i zależne będzie od jego wyniku, w szczególności horyzontu czasowego ewentualnego dostosowania się do limitów.

W opinii z dnia 16 lutego 2022 r. wydanej w sprawie C-520/21 Rzecznik Generalny Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej interpretując przepisy Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich stwierdził, że po uznaniu umowy kredytu hipotecznego za nieważną ze względu na nieuczciwe warunki konsumenci mogą dochodzić względem banków roszczeń wykraczających poza zwrot świadczeń pieniężnych. Ocena, czy konsumenci mają prawo dochodzić tego rodzaju roszczeń oraz ewentualne rozstrzygnięcie o ich

zasadności należy do kompetencji sądów krajowych działających w oparciu o prawo krajowe. W odniesieniu do możliwości dochodzenia przez banki roszczeń o podobnym charakterze przeciwko konsumentom, Rzecznik Generalny wyraził odmienny pogląd i zaproponował, by Trybunał orzekł, że bank nie może dochodzić względem konsumenta roszczeń wykraczających poza zwrot przekazanego kapitału kredytu i zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty. Opinia Rzecznika Generalnego nie jest wiążąca dla Trybunału, który może podzielić stanowisko w niej wyrażone, ale może również wydać wyrok odmienny inaczej interpretując Dyrektywę 93/13.

Grupa ocenia, iż powyższa opinia nie ma wpływu na założenia modelu przyjęte na potrzeby sporządzenia na datę bilansową szacunku wpływu ryzyka prawnego związanego ze sprawami sądowymi dotyczącymi klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych w CHF.

Po dniu 31 grudnia 2022 roku nie wystąpiły inne zdarzenia, nieuwjęte w tym sprawozdaniu finansowym, mogące w znaczący sposób wpłynąć na wyniki Grupy.

podpisy Członków Zarządu

20.03.2023 roku

.....
Data

Elżbieta Światopełk-
Czetwertyńska

.....
Imię i nazwisko

Prezes Zarządu

.....
Stanowisko/funkcja

20.03.2023 roku

.....
Data

Natalia Bożek

.....
Imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu

.....
Stanowisko/funkcja

20.03.2023 roku

.....
Data

Maciej Kropidłowski

.....
Imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu

.....
Stanowisko/funkcja

20.03.2023 roku

.....
Data

Barbara Sobala

.....
Imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu

.....
Stanowisko/funkcja

20.03.2023 roku

.....
Data

Andrzej Wilk

.....
Imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu

.....
Stanowisko/funkcja

20.03.2023 roku

.....
Data

Katarzyna Majewska

.....
Imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu

.....
Stanowisko/funkcja

20.03.2023 roku

.....
Data

Ivan Vrhel

.....
Imię i nazwisko

Członek Zarządu

.....
Stanowisko/funkcja